Strategija pametnog razvoja Općine Severin

NARUČITELJ:
Općina Severin
Severin 137
43274 Severin

IZRAĐIVAČ:
Level Project d.o.o.
Radnička cesta 80
10 000 Zagreb

Sudjelovali u izradi dokumenta:
Eleonora Štivin, mag. relig.,
Ivana Baričević, bacc. oec.
i drugi

SADRŽAJ

1. Uvod ... 3
1.1. Koncept pametnog razvoja ... 4
1.2. Strateško planiranje u Republici Hrvatskoj ... 11
1.3. Strategija pametnog razvoja ... 12
1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima ... 12
1.5. Usklađenost sa zakonskim odredbama ... 20
2. Analiza stanja ... 21
2.1. Upravljanje Općinom i uslugama ... 22
2.1.1. Smještaj i administrativni ustroj Općine Severin ... 22
2.1.2. Proračun Općine Severin ... 28
2.2. Kvaliteta života ... 29
2.2.1. Upravljanje Općinom i uslugama ... 29
2.2.2. Civilni sektor ... 31
2.3. Ekonomija ... 33
2.3.1. Gospodarska slika ... 33
2.3.2. Stanje poduzetništva ... 36
2.4. Okoliš ... 38
2.4.1. Integralno upravljanje resursima ... 38
2.4.2. Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine ... 43
2.5. Temeljne usluge ... 43
2.5.1. Društvena infrastruktura ... 43
2.5.2. Infrastruktura za energetiku i širokopojasni Internet ... 47
2.6. Održiv promet i mobilnost ... 50
3. SWOT ... 51
4. Vizija i misija ... 52
5. Strateški okvir ... 53
5.1. Strateška područja ... 53
5.1.1. Strateško područje 1. Upravljanje Općinom i uslugama ... 55
5.1.2. Strateško područje 2. Kvaliteta života ... 58

5.1.3. Strateško područje 3. Ekonomija 61
5.1.4. Strateško područje 4. Okoliš 63
5.1.5. Strateško područje 5. Temeljne usluge 65
5.1.6. Strateško područje 6. Održiv promet i mobilnost 68
5.2. Definirani projekti 70
5.3. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe 77
Literatura 82
Popis slika: 86
Popis tablica: 86

1. Uvod

Kvalitetno izrađen strateški dokument doprinosi:

- *Pravovremenom odgovoru na procese promjena*
- *Strateškom planiranju u rješavanju aktualnih i budućih problema Općine*
- *Donošenju odluka javnih tijela u okviru šireg razvojnog koncepta*
- *Olakšavanju koordinacije interesa i aktivnosti različitih dionika u Općini*
- *Učinkovitijem korištenju resursa kako bi se postigli unaprijed određeni razvojni ciljevi*
- *Uključivanju šire javnosti u proces donošenja odluka vezanih za razvoj*
- *Pripremi kvalitetnih smjernica za daljnje planove održivog korištenja prostora*

Izrada kvalitetnih i sveobuhvatnih strateških dokumenata ključni je element za učinkovito korištenje sredstava Europske unije te samim time uspješan razvoj bilo kojeg područja.

Možemo reći da kvalitetno izrađen strateški dokument doprinosi: pravovremenom odgovoru na procese promjena, strateškom planiranju u rješavanju aktualnih i budućih problema Općine, donošenju odluka javnih tijela u okviru šireg razvojnog koncepta, olakšavanju koordinacije interesa i aktivnosti različitih dionika u Općini, učinkovitijem korištenju resursa kako bi se postigli unaprijed određeni razvojni ciljevi, uključivanju šire javnosti u proces donošenja odluka vezanih za razvoj te pripremi kvalitetnih smjernica za daljnje planove održivog korištenja prostora.

Kako bi strateški dokumenti ispunili svoju funkciju potrebna je njihova hijerarhijska usklađenost: od europske, nacionalne preko regionalne i lokalne razine. Krovna strategija u tome smislu je strategija Europske unije s njom pripadajućim programima na europskoj razini.

Europska unija definirala je *novo strateško razdoblje 2021. – 2027. godine* kojim se predstavlja okvir te daju smjernice za druge strateške dokumente i akcijske planove. Kroz dokument su definirani ciljevi kao što su: jedinstveno tržište, inovacije i digitalna pitanja, kohezija i vrijednosti, prirodni resursi i okoliš, migracije i upravljanje granicama, sigurnost i obrana, EU susjedstvo i svijet te europska javna uprava. Novom kohezijskom politikom usmjerava se i na ciljeve: pametnije, zelenije, povezanije Europe s istaknutijom socijalnom komponentom i Europe bliže građanima. Uz navedenu strategiju, *Europski zeleni plan* te viziju klimatski neutralne Europe do 2050. godine uz dodatne ciljeve poput: ulaganja u tehnologije prihvatljive za okoliš, poticanje industrija za inovacije, uvođenje čišćih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prijevoza, dekarboniziranje energetskog sektora, povećanje energetske učinkovitosti zgrada te suradnje s međunarodnim partnerima na poboljšanju globalnih

standarda u području okoliša, Europska unija u narednom razdoblju sve više stavlja naglasak na ekološku dimenziju.

U skladu sa *Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske* (NN 123/17, 151/22) na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini donose se strateški dokumenti usklađeni s europskom razinom, poglavito *Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine*, nacionalni strateški dokument koji utvrđuje razvojne smjerove i strateške ciljeve Republike Hrvatske. Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine definirani su razvojni smjerovi kao što su: održivo gospodarstvo, jačanje otpornosti na krize, zelena i digitalna tranzicija te ravnomjeran regionalni razvoj.

Strateški dokumenti služe upravo procesu razvoja te i sami predstavljaju proces, a definirane ciljeve, prioritete i mjere potrebno je dodatno obrazložiti te u skladu s njima raspisati programe i projekte za privlačenje dostatne količine novaca za razvoj. Samim time, mogli bismo reći kako je usvajanje Strategije pametne Općine tek prvi korak u ostvarivanju pametnog razvoja nekog područja.

1.1. Koncept pametnog razvoja

Socijalne i ekonomske promjene koje pogađaju društvo posljednjih nekoliko desetljeća, a koje između ostalog uključuju promjene u demografskoj strukturi, odnosno smanjenje i starenje populacije, smanjenje davanja za javni sektor, trendove globalizacije i urbanizacije te klimatske promjene, utjecale su na smanjenje dostupnosti i kvalitete infrastrukture i javnih usluga, smanjenje prihoda te ograničenu fizičku i digitalnu povezanosti u ruralnim sredinama. Raniji pokušaji da se na razvoj ruralnog prostora utječe vanjskim čimbenicima poput državnih mjera i poticaja pokazali su se nedovoljno uspješnima, što je dovelo do jačanja svijesti da je za ruralni razvoj potrebno aktivirati dionike ruralnih prostora. Takvo razmišljanje prepoznala je i Europska unija koja je ujedno i prihvatila koncept pametnog razvoja te ga dalje razvijala kroz strateške dokumente i akcijske planove.

Pojam „pametno“ odnosi se na korištenje digitalnih i telekomunikacijskih tehnologija kako bi se uspješnije koristili postojeći resursi koji bi doveli do povećanja standarda i dobrobiti stanovništva.

Pametni razvoj podrazumijeva korištenje inovativnih alata, poput digitalnih i zelenih rješenja kako bi se postiglo unaprjeđenje okruženja za poboljšanje kvalitete života, teritorijalni razvoj, stimulaciju ekonomskog rasta, kao i naposljetku demografsku obnovu same sredine. Koncept pametnog razvoja razvio se kao odgovor na zaostajanje ruralnih sredina u odnosu na urbane u pogledu razvoja, ali i

kao odgovor na trenutačne probleme s kojima se ruralna sredina nosi.

Pametnu sredinu čini zajednica u ruralnom ili urbanom području koja koristi inovativna rješenja kako bi unaprijedila unutarnju otpornost, osnažila lokalne kapacitete i ojačala svoje potencijale. Razvoj koncepta leži u participativnom pristupu koji uključuje različite dionike te služi kako bi se razvila i implementirala strategija za unaprjeđenje ekonomske, socijalne i ekološke situacije. U tom kontekstu koncept vidi potencijal u mogućnostima koje stvaraju digitalne tehnologije. Koncept pametne sredine stoga obuhvaća:

1) Zajednicu u ruralnoj sredini koja nije ograničena jasno definiranim prostornim ili administrativnim ograničenjima. Zajednica je karakterizirana svojim individualnim karakteristikama – potrebama i izazovima s kojima se suočava, a njihova koegzistencija čini okvir u sklopu kojeg se razvijaju pametne sredine.

2) Participativni pristup koji podrazumijeva aktivno sudjelovanje lokalne i šire zajednice u kreiranju strategije i donošenju odluka. Participativni pristup podrazumijeva uključivanje različitih dionika, od jedinica lokalne samouprave, lokalnih proizvođača, malih poduzetnika, udruga, zadruga i drugih poslovnih subjekata, pa sve do susjednih naselja, Općina i gradova koje zajedničkim pristupom traže rješenja za aktualne probleme unutar zajednice.

3) Korištenje digitalnih tehnologija kako bi područja postala agilnija, bolje koristila vlastite resurse i povećala kvalitetu života čime bi se unaprijedila atraktivnost ruralnog područja. Korištenjem digitalnih tehnologija pametne sredine, posebno one ruralne, stvaraju okruženje koje ima potencijala dati iste ili barem slične mogućnosti kakve postoje u urbanoj sredini. Digitalne tehnologije u tome smislu obuhvaćaju informacijske i komunikacijske tehnologije, iskorištavanje velikih podataka i/ili inovacije povezane s uporabom Interneta stvari.

4) Društvene inovacije predstavljaju važnu i neizostavnu okosnicu koncepta pametne sredine koja najviše ovisi o kvaliteti zajedništva u lokalnoj zajednici, društvenoj inkluziji te transparentnosti sustava, a obuhvaća područja poput bioekonomije, zelene ekonomije, energije i mobilnosti.

Slika 1. Konceptualne odrednice pametnog razvoja, izrada autora.

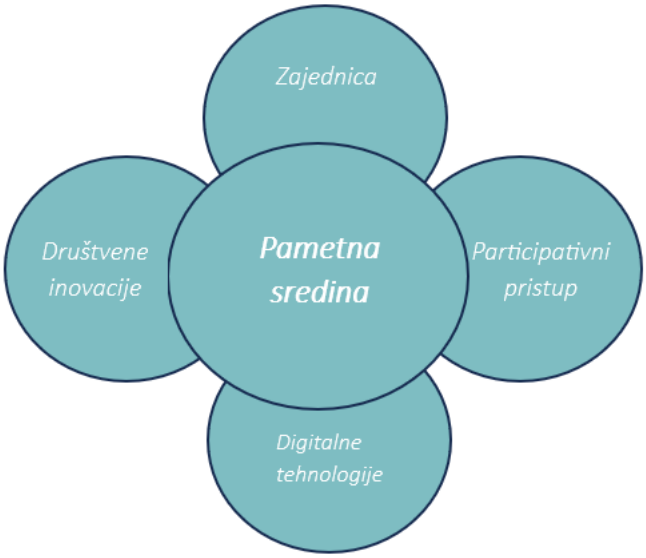

Osnovne karakteristike pametnog razvoja vidljive su kroz šest sektora o kojima ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja nekog područja: Upravljanje Općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge te Održiv promet i mobilnost.

Upravljanje Općinom i uslugama jest prvi sektor o kojem ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20), samoupravni djelokrug Općina odnosi se na poslove od lokalnog značaja, odnosno: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu, promet na svom području te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Općinom upravljaju tijela jedinica lokalne samouprave, odnosno predstavničko tijelo – Općinsko vijeće koje donosi akte u okviru djelokruga Općine te obavlja druge poslove u skladu za zakonom i statutom te izvršno tijelo – Općinski načelnik koji zastupa Općinu te je odgovoran za zakonito i pravilno obavljanje poslova državne uprave. Kako bi se upravljanje Općinom unaprijedilo potrebno je iskoristiti mogućnosti koje digitalizacija sustava javne uprave pruža, a koje posljedično dovode do veće učinkovitosti i transparentnosti javne uprave. U tome smislu potrebno je dalje raditi na umrežavanju glavnih dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, kako bi potrebne informacije bile što brže dostupne za realiziranje poslovnih zadataka. Sve to dovesti će do poboljšanja rada javne uprave što će doprinijeti unaprjeđenju gospodarstva, ali i posljedično unaprjeđenju kvalitete života stanovnika na području Općine kroz lakše ostvarivanje osobnih prava i potreba, odnosno lakšeg pristupa informacijama. Strategija stoga pozitivno utječe na sektor kroz sljedeće dimenzije: transparentnost u upravljanju, dostupnost informacija, informiranje javnosti te strateško upravljanje.

Kvaliteta života jest drugi sektor o kojoj ovisi uspješnost implementacije strategije pametnog razvoja. Kvaliteta života odnosi se na sve čimbenike koji imaju utjecaja na životne uvjete

zajednice, odnosno stanovništva na području Općine. Pod pojmom kvaliteta života podrazumijeva se stupanj blagostanja pojedinca, odnosno zajednice. Kako bi se kvaliteta života na području Općine unaprijedila koristit će se digitalne tehnologije. Preduvjet za korištenje digitalnih tehnologija postojanje je edukacija i ulaganje u cjeloživotno obrazovanje, kao i ulaganje te poticanje stanovništva na edukacije vezane za digitalnu pismenost. Osim toga, kvaliteti života svakako doprinosi i jačanje socijalnog kapitala, kreativnosti i uključenosti u javni život stanovništva s područja Općine, a što je sve moguće potaknuti kroz razvoj digitalnih alata. U skladu s time implementacija mjera i projekata iz Strategije pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: socijalni kapital, kvalificiranost i educiranost građana, ulaganje u obrazovanje, cjeloživotno učenje, kreativnost i uključenost u javni život.

Ekonomija jest treći sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Ekonomija jest ljudska djelatnost koju čine proizvodnja, potrošnja i razmjena, odnosno podrazumijeva aktivnost zarade proizvodnjom, kupovinom ili prodajom proizvoda. Ekonomija predstavlja jedan od najvažnijih čimbenika koji utječe na samoodrživost određene cjeline zbog čega razvoj iste treba predstavljati prioritet bilo kojeg područja. Kako bi se potaknuo razvoj gospodarstva određenog područja, potrebno je iskoristiti digitalne tehnologije koje mogu imati veliku ulogu u poticanju razvoja. U tome smislu digitalne tehnologije predstavljaju alat kojim se postiže uklanjanje ili smanjivanje birokratskih barijera, ubrzavanje procesa dobivanja dozvola i pristupa potrebnim informacijama što sve utječe na privlačnost područja za potencijalne investitore, otvaranje novih radnih mjesta, kao i posljedično rast i razvoj ekonomije područja. Implementacija Strategije unutar sektora *Ekonomija* stoga pozitivno doprinosi sljedećim dimenzijama: inovaciji, ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, produktivnosti i fleksibilnosti.

Okoliš jest četvrti sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Okoliš podrazumijeva životnu sredinu koja uključuje biljni i životinjski svijet, ali i kulturnu baštinu na tome prostoru. Sastavnice okoliša su zrak, voda, more, tlo, krajobraz, zemljina kora te biljni i životinjski svijet. Vanjski procesi poput čovjekova djelovanja i drugih izravno utječu na okoliš, a mogu dovesti do nepovratnih promjena koje dovode u pitanje budućnost okoliša, životinjskog i biljnog svijeta, odnosno čovjeka. Upravo zbog toga zaštita okoliša predstavlja jedan od najvećih prioriteta današnjice. Kako bi se unaprijedio razvoj zaštite okoliša na području Općine, koristit će se digitalne tehnologije koje imaju potencijala doprinijeti monitoringu stanja okoliša na području Općine, odnosno doprinijeti nadzoru nad procesima koji doprinose zaštiti okoliša. Implementacija Strategije unutar sektora pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: iskorištavanje prirodnih resursa, mjere za zaštitu okoliša te gospodarenje otpadom i upravljanje resursima.

Temeljne usluge su peti sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Temeljne usluge obuhvaćaju usluge koje su neophodne za razvoj nekog područja. U tome smislu obuhvaćaju sve osnovne usluge koje doprinose demografskoj obnovi područja. Negativni demografski trendovi prisutni su na razini većine područja Republike Hrvatske te moraju postati prioritet razvoja. Uzimajući upravo nedostatak temeljne infrastrukture, usluga, ali i kvalitetnih programa na ruralnom području Republike Hrvatske, postoji prilika za razvoj digitalnih tehnologija koje povećavaju dostupnost usluga, programa, odnosno infrastrukture, ali

i doprinose njihovoj kvaliteti. Implementacija Strategije unutar sektora *Temeljnih usluga* tako pozitivno utječe na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i prevenciju, sportski i kulturni sadržaj, te dostupnost obrazovanja.

Održiv promet i mobilnost je posljednji sektor o kojem ovisi uspješnost implementacije strategije pametnog razvoja. Promet jest gospodarska djelatnost koja je usmjerena na prijevoz robe i ljudi te prijenos informacija s jednog mjesta na drugo. Promet je sačinjen od infrastrukture koja se dijeli na cestovnu, željezničku, zračnu i morsku, prijevozna sredstva koja podrazumijevaju cestovna vozila, željeznička vozila, zrakoplove, brodove, kao i tehnologiju i organizaciju. Digitalna tehnologija može unaprijediti održivost prometne infrastrukture kroz implementaciju digitalnih rješenja. U tome smislu digitalna tehnologija može pomoći kod operacionalizacije poslovnih procesa, integracije i komunikacije između različitih dionika u prometu, uvođenja ekoloških rješenja te smanjenja onečišćenja okoliša. Implementacija mjera i projekata Strategije unutar sektora Održivog prometa i mobilnosti pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: lakoću dostupnosti i kretanja, dostupnu infrastrukturu, održiv i siguran prometni sustav te održiviji oblici prijevoza.

Slika 2. Dimenzije na koje utječe implementacija Strategija pametnog razvoja, izrada autora

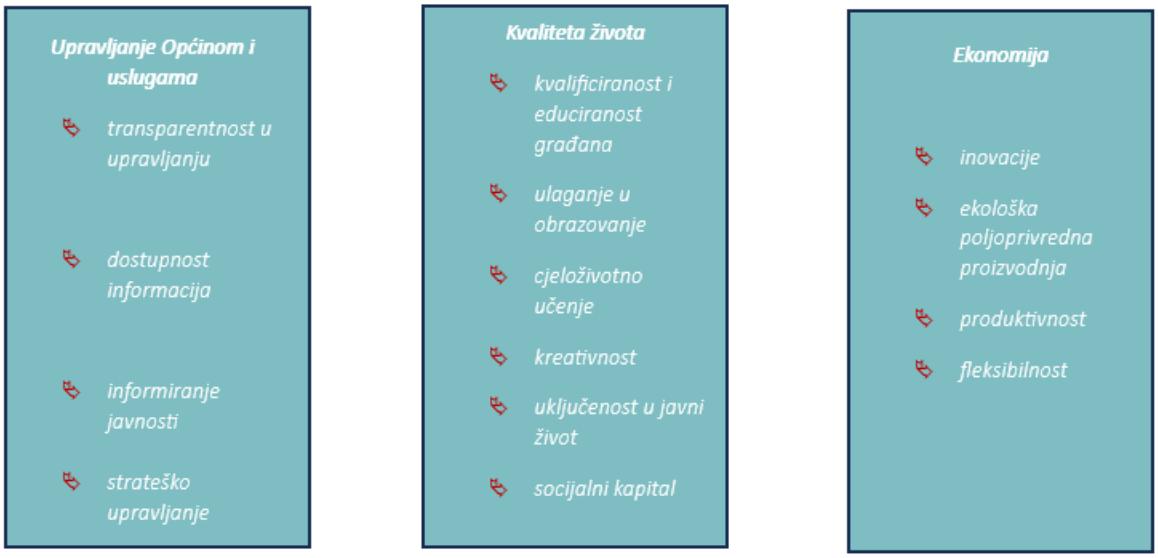

Uzimajući u obzir kako svako geografsko područje ima svoje jedinstvene karakteristike te samim time i specifične probleme i izazove s kojima se nosi, odnosno potencijale koje je moguće iskoristiti, svakoj se zajednici potrebno posvetiti zasebno kao jedinstvenoj teritorijalnoj cjelini.

Kako bi zajednica što kvalitetnije odgovorila na izazove s kojima se susreće te prepoznala i iskoristila potencijale koje posjeduje, potrebno je koristiti strateški okvir koji služi kao sredstvo za postizanje toga cilja. Strateški okvir u toj procjeni predstavlja integriran i sveobuhvatan pristup problematici odabranog područja. U takvom integriranom pristupu potrebno je odrediti realne ciljeve, a koji moraju biti postavljeni unutar realnih ambicija, vremenskog okvira te proračuna. Proces razvoja mora biti mjerljiv kroz postavljene indikatore koji služe za daljnje usmjerenje, a pokazatelji trebaju biti kontinuirano provjeravani i ispitivani kako bi se evaluiralo postojeće i buduće stanje te daljnji smjer razvoja područja.

I dok javna uprava svoje usluge te sve bitne informacije treba učiniti digitalno dostupnima te svakodnevno raditi na unaprjeđenju svojih procesa kako bi oni postali što jednostavniji, jasniji i transparentniji za korisnike, od građana se očekuje korištenje usluga interneta te dostupnost bitnih informacija kako bi mogli, zajedno s javnom upravom, aktivno sudjelovati u procesu odlučivanja. S obzirom na to, javna uprava mora postati senzibilnija za prijedloge i kritike koji dolaze od građana te postupati u skladu s njima.

Pored kvalitetne suradnje i međusobnog povjerenja na relaciji građani – javna uprava, pametna sredina veliki fokus daje i na primjeni raznih senzora koji su digitalno povezani, a kojima se mjere zbivanja u okolišu kao što su temperatura i kvaliteta zraka, vode ili tla, gustoća prometa i vrijeme čekanja, protok vode, plina, a sve u svrhu optimizacije učinkovitosti usluga javne uprave i podizanja postojeće kvalitete života stanovnika. Tehnologija i internet ovdje ne služe samo za poboljšanje kvalitete života, već i smanjenju troškova uz pametnije prikupljanje podataka, obradu i njihovu analizu.

U svemu tome veliki je naglasak na očuvanju okoliša, ali i osiguravanju uvjeta za održivi razvoj. Na osnovu svega navedenog može se zaključiti da pametna sredina obuhvaća umreženo stanovništvo, povezane IT sustavi, razne senzore i druge uređaje koji prate stanje okoliša, a sve s ciljem kako bi se donijele održivije, funkcionalnije i ekonomičnije odluke.

Upotrebom pametnih tehnologija i digitalizacijom procesa povećat će se učinkovitost i transparentnost rada javne uprave što će potencijalno privući nove ulagače i investitore te na taj način pridonijeti gospodarskom napretku zajednice. Dodajući još i mogućnost kontinuiranog aktivnog sudjelovanja stanovnika u predlaganju novih inovacija i poboljšanja procesa, siguran je sveobuhvatni razvoj životne okoline i unaprjeđenje kvalitete života. Za razliku od prijašnjeg, tradicionalnog modela koji u centar stavlja javnu upravu, model pametnog razvoja u centar svog djelovanja postavlja stanovnike tog prostora koji predstavljaju najvažniju točku budućeg razvoja.

Koncept Pametnog razvoja kao polazišnu točku uzima Strategiju razvoja pametne Općine. Strategija razvoja pametne Općine jest strateški dokument unutar kojeg se putem strateškog okvira, odnosno vizije, misije, strateškog usmjerenja, mjera i projekata postavlja temelj za daljnji razvoj Općine. Upravo je zbog toga Strategija pametnog razvoja postavljena u središte modela pametnog razvoja.

Slika 3. Dimenzije utjecaja Strategije pametnog razvoja, Izrada autora

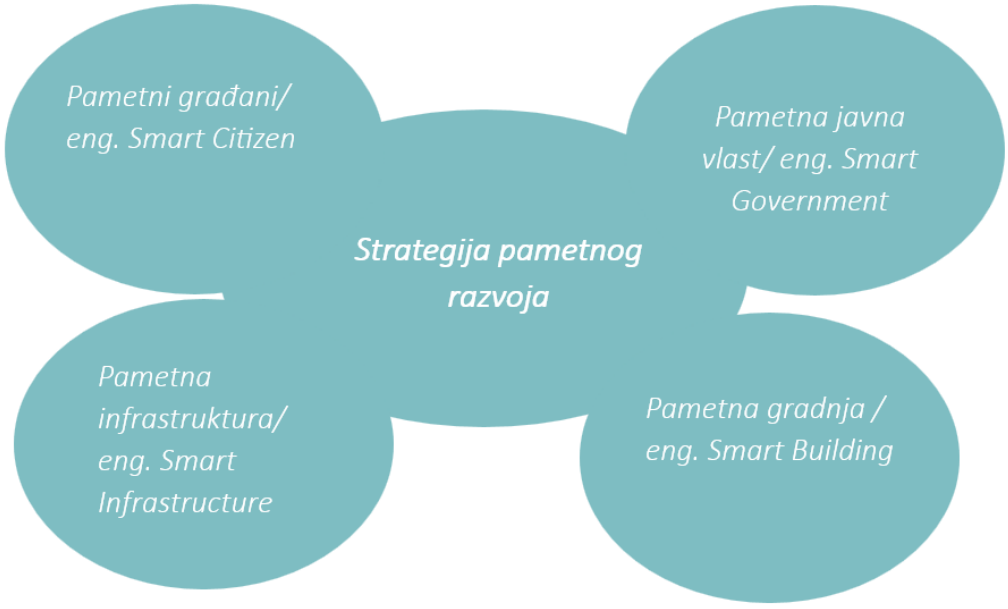

Uzimajući u obzir kako je Općina Severin, kao i druga ruralna područja Europske unije, suočena sa sličnim općim problemima kao što su starenje stanovništva, depopulacija, smanjena mobilnost, nejednaka distribucija javnih usluga i programa za lokalno stanovništvo, smanjene poslovne mogućnosti, slaba iskorištenost prirodnih resursa, nedostatan ekonomski i tehnološki razvoj, ali da ju uz opće pogađaju i specifični lokalniji izazovi povezani za jedinstvene

karakteristike područja, definirano je pisanje ove Strategije pametnog razvoja Općine Severin, kako bi se osigurao kvalitetan život te povećanje zadovoljstva životom u Općini koji bi doprinijeli obnovi ruralnog područja, odnosno ruralnom razvoju navedenog područja.

1.2. Strateško planiranje u Republici Hrvatskoj

Strateško je planiranje u javnoj upravi proces definiranja ciljeva, politika i aktivnosti kako bi se ostvarili ciljevi u javnom sektoru na najbolji način. Ovaj proces uključuje identifikaciju problema i prilika, razvoj strategija i planova te provođenje tih planova. Cilj strateškog planiranja u javnoj upravi je osigurati efikasnu, učinkovitu i transparentnu javnu upravu koja će zadovoljiti potrebe građana i ostalih dionika.

Strateško planiranje i upravljanje javnim politikama u Republici Hrvatskoj uređeno je kroz Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22) koji se temelji na određenim načelima poput načela točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti.

Načelo točnosti i cjelovitosti odnosi se na to da se za pripremu, izradu, izvješćivanje te praćenje provedbe i učinaka akata strateškog planiranja moraju koristiti pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci, akti strateškog planiranja moraju biti usklađeni s aktima strateškog planiranja više ili jednake hijerarhijske razine, ali i dokumentima prostornog planiranja. Načelo učinkovitosti i djelotvornosti odnosi se na to da se za sve razine utvrđenih ciljeva i mjera u aktima strateškog planiranja moraju definirati odgovarajući pokazatelji, dok očekivani rezultati, ishodi i učinci provedbe akata strateškog planiranja moraju biti razumljivi, procjenjivi i mjerljivi te se trebaju planirati i postići uz optimalne troškove. Osim toga, prilikom odabira smjera djelovanja mora se razmotriti više opcija, a odabrana opcija treba jamčiti veću društvenu i ekonomsku vrijednost, odnosno optimalnu vrijednost za novac poreznih obveznika, dok su javna tijela dužna primjenjivati načelo dobrog financijskog upravljanja. Načelom odgovornosti i usmjerenosti na rezultat obvezuju se tijela zadužena za izradu i provedbu akata strateškog planiranja na osiguravanje odgovarajućih uvjeta, resursa i političke podrške za postizanje rezultata, ishoda i učinaka. Tijelo zaduženo za provedbu dužno je pratiti i analizirati podatke o provedbi i postignute rezultate. Ukoliko se ciljevi ne postižu, ili više nisu u skladu s okolnostima, moraju se prilagođavati i ispravljati. Načelom održivosti obvezuje se tijelo zaduženo za izradu i provedbu akata strateškog planiranja da pripremu i provedbu novih akata strateškog planiranja temelji na rezultatima i iskustvima iz prethodnih procesa strateškog planiranja. Ciljevi i postupci djelovanja moraju biti usklađeni između tijela zaduženih za provedbu i različitih razina vlasti. Problemi i izazovi koje javno tijelo nastoji riješiti kroz postupke strateškog planiranja i upravljanja razvojem moraju biti jasno obrazloženi i relevantni. Ciljevi u aktima strateškog planiranja moraju biti jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja. U aktima strateškog planiranja mora biti definirana odgovornost za provedbu i postizanje rezultata, ishoda i učinaka. Postupci strateškog

planiranja i upravljanja razvojem su javni, a akti strateškog planiranja i izvješća o provedbi i vrednovanju se objavljuju.

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske definiraju se različite vrste akata strateškog planiranja prema roku važenja, odnosno prema sadržajnom obuhvatu, poput kratkoročnih akata koji se izrađuju za razdoblje od jedne do pet godina, srednjoročnih akata koji se donose za razdoblje do deset godina, te dugoročnih akata koji se donose za razdoblje od najmanje deset godina, odnosno akata nacionalnog značaja, značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te akata povezanih s okvirom za gospodarsko upravljanje EU.

1.3. Strategija pametnog razvoja

Strategija pametnog razvoja jest strateški dokument usmjeren na planiranje i implementaciju inovativnih pristupa kako bi se postigao održiv i učinkovit razvoj određenog područja, odnosno kako bi se implementirao model pametnog razvoja. U tome se smislu koriste digitalne tehnologije, participacija građana te usmjerenje na održivost, a kako bi se unaprijedila kvaliteta života stanovništva, postigao gospodarski rast i društvena inkluzivnost. Strategija pametnog razvoja tako predstavlja temeljni dokument koji omogućava promišljanje i planiranje u smjeru modela pametnog razvoja.

Strategija pametnog razvoja temelji se na definiranju koncepta pametnog razvoja, analizi strateških dokumenata i zakona, analizi stanja područja Općine te SWOT analize. Na temelju analiza definirana je vizija i misija te strateška područja razvoja. Uz to definirani su i projekti koje Općina planira provesti u sljedećih 10 godina.

Kako bi se Strategija pametnog razvoja realizirala koristio se kabinetski rad i konzultacije. Kabinetski je rad obuhvaćao analizu literature koja je obuhvaćala zakonsku, razvojno – stratešku, prostorno – plansku, znanstvenu i drugu literaturu, dok su se kroz konzultacije tražile konkretne informacije o stanju u prostoru te razvojnim projektima koji se planiraju na razini jedinice lokalne samouprave.

1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima

Ovim poglavljem dan je pregled strateških dokumenata i inicijativa na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini vezanih za model pametnog razvoja. Prilikom pisanja Strategije pametnog razvoja vodilo se računa da je Strategija usklađena sa svim strateškim dokumentima više razine.

Europski zeleni plan predstavlja strategiju kojoj je cilj postići održivi razvoj područja Europske unije, odnosno integrirati ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda u središte djelovanja Europske unije. Europski zeleni plan je strategija razvoja Europske unije kojom se EU nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i

konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa. Također, kroz Europski zeleni plan postavlja se strateški pristup u rješavanju problema utjecaja klimatskih promjena jačanjem međunarodnog djelovanja te oblikovanjem prilagodbe kako bi postala pametnija, sustavnija i brža. Elementi zelenog plana obuhvaćaju:

- Veće klimatske ambicije EU za 2030.- i 2050.
- Opskrba čistom, cjenovno pristupačnom i sigurnom energijom
- Mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo
- Izgradnja i obnova uz učinkovitu upotrebu energije i resursa
- Cilj nulte stope onečišćenja za netoksični okoliš
- Mobilizacija istraživanja i poticanje inovacija
- Očuvanje i obnova ekosustava i biološke raznolikosti
- Od „*polja do stola*“: pravedan i zdrav prehrambeni sustav koji je prihvatljiv za okoliš
- Brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost

S obzirom kako Europski zeleni plan obuhvaća sve gospodarske sektore, predstavlja glavni strateški dokument za područje Europske unije s kojim trebaju biti usklađene sve druge strategije na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.[1]

Zajednička energetska i klimatska Strategija 2030 strategija je koja određuje političko usmjerenje vezano za energetski i klimatski sektor za razdoblje do 2030. godine. Strategijom je izrađen plan kojim će se osigurati sigurna, cjenovno dostupna i ekološki prihvatljiva energija koja se temelji na postojećoj energetskoj politici EU, strategiji energetske sigurnosti te okviru za energetsku i klimatsku politiku do 2030. godine. Ciljevi Strategije do 2030. godine su:

- smanjene emisija stakleničkih plinova za 40% u usporedbi s razinama izmjerenim 1990. godine;
- najmanje 27% potrošene energije treba biti generirano iz obnovljivih izvora;
- najmanje 27% ušteda u potrošnji energije u usporedbi s ”*business as usual”* scenarijem.[2]

Digitalna agenda za Europu prepoznaje važnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija za ostvarivanje ciljeva EU. Digitalna agenda pisana je do sada za dva desetogodišnja razdoblja, za razdoblje od 2010. do 2020., te za razdoblje od 2020. do 2030. godine. Drugi digitalni program koji obuhvaća razdoblje do 2030. godine usmjeren je na dubinske promjene do kojih je došlo uvođenjem digitalnih tehnologija, na ključnu ulogu digitalnih usluga i tržišta te na nove tehnološke i geopolitičke ambicije EU-a. U tome smislu definirani su prioriteti: razvoj kvantnog računalstva, strategija lanca blokova i trgovinska politika koja se temelji na lancima blokova, antropocentrična i pouzdana umjetna inteligencija, poluvodiči (Europski akt o čipovima), digitalna suverenost, kibersigurnost, gigabitna povezivost, 5G i 6G, europski podatkovni prostor

[1] Europska komisija (2019.). Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final) od 11.12.2019. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640

[2] Nacionalni portal energetske učinkovitosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.enu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/

i infrastruktura te postavljanje globalnih tehnoloških standarda. Također, navedenom strategijom postavljeni su ciljevi koje je potrebno ostvariti u sljedećem razdoblju:

- vještine: najmanje 80 % svih odraslih osoba ima osnovne digitalne vještine, na razini EU treba se postići zaposlenost minimalno 20 milijuna stručnjaka za informacijsko – komunikacijske tehnologije, među kojima bi trebalo biti više žena;
- poduzeća: najmanje 75 % poduzeća koristi usluge računalstva u oblaku, velikih količina podataka i umjetnu inteligenciju; više od 90 % malih i srednjih poduzeća u EU trebalo bi dosegnuti barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta; broj *jednoroga* u EU trebao bi se udvostručiti;
- infrastruktura: sva kućanstva u EU imaju gigabitnu povezivost, a sva naseljena područja trebala bi biti pokrivena 5G mrežom; proizvodnja najsuvremenijih i održivih poluvodiča u Europi trebala bi činiti 20 % svjetske proizvodnje; u EU bi u upotrebi trebalo biti 10 000 klimatski neutralnih i iznimno sigurnih rubnih čvorova, a Europa bi trebala imati svoje prvo kvantno računalo;
- javne usluge: sve ključne javne usluge trebale bi biti dostupne na internetu; svi će građani imati pristup svojoj zdravstvenoj dokumentaciji u elektroničkom obliku, a 80 % građana trebala bi se koristiti rješenjem za digitalni identitet.

Ukupni proračun na programu Digitalna Europa iznosi 7,5 milijardi EUR-a za razdoblje 2021. – 2027., dok države članice moraju izdvojiti najmanje 20% svojih sredstava za oporavak za projekte usmjerene na digitalizaciju gospodarstava i društva.[3]

Digitalni kompas donesen je 2021. godine kao desetogodišnji pristup Europske unije usmjeren na digitalni razvoj. Digitalni se kompas sastoji od četiri glavne točke koje su usmjerene na digitalne ambicije:

- digitalizaciju javnih usluga;
- digitalnu transformacija poduzeća;
- sigurnu, učinkovitu i održivu digitalnu infrastrukturu;
- digitalno kvalificirane građane i visokokvalificirane stručnjake.[4]

Zajednička poljoprivredna politika EU jedna je od najvažnijih politika koja se tiče ruralnog prostora, posebno u pogledu mehanizama djelovanja te mogućnosti financiranja ruralnog razvoja. Trenutačno je na snazi Zajednička poljoprivredna politika za razdoblje 2023. – 2027. godine. Ciljevi koji su postavljeni zajedničkom poljoprivrednom politikom:

- osiguravanje pravednog dohotka za poljoprivrednike;
- povećanje konkurentnosti;
- jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom;
- borba protiv klimatskih promjena;

[3] Digitalna agenda za Europu. Informativni članci o Europskoj uniji. Europski parlament. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/64/digitalna-agenda-za-europu

[4] Digitalno desetljeće Europe: digitalni ciljevi za 2030. Europska komisija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hr

- briga za okoliš;
- očuvanje krajolika i biološke raznolikosti;
- poticanje generacijske obnove;
- dinamična ruralna područja;
- zaštita kvalitete hrane i zdravlja;
- poticanje znanja i inovacija.[5]

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske krovni je strateški dokument na nacionalnoj razini kojim je postavljena vizija Hrvatske koja se želi postići: *Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve*. Strategijom su utvrđena četiri razvojna smjera: Održivo gospodarstvo, Jačanje otpornosti na krize, Zelena i digitalna tranzicija te Ravnomjeran regionalni razvoj[6].

[5] Ključni ciljevi politike ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. Europska komisija. Agriculture and rural development. Dostupno na mrežnoj stranici: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_hr

[6] Vlada Republike Hrvatske. 2030 Nacionalna razvojna strategija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatska2030.hr/rs4/

Slika 4. Razvojni smjerovi i strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske. Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske.

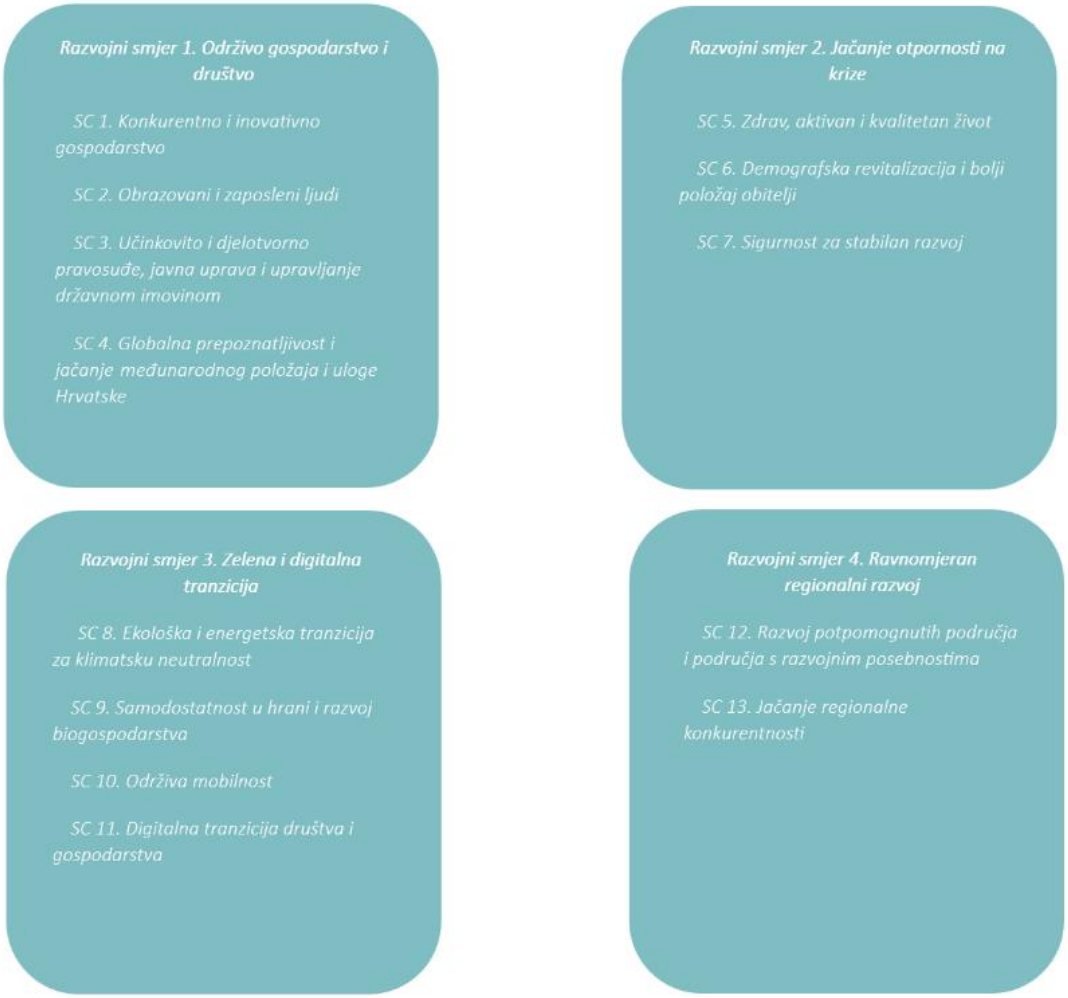

Strategijom digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine teži se stvaranju regulatornog, investicijskog i poreznog okruženja koje djeluje poticajno na tehnološki razvoj i inovacije, ulaganje u digitalne kompetencije građana i povećanje broja stručnjaka u informacijsko – komunikacijskim tehnologijama te primjeni naprednih tehnologija u javnim i tržišnim djelatnostima.

Strategijom su utvrđeni sljedeći strateški ciljevi:

- razvijeno i inovativno digitalno gospodarstvo;
- digitalizirana javna uprava;
- razvijene, dostupne i korištene mreže vrlo velikih kapaciteta;
- razvijene digitalne kompetencije za život i rad u digitalno doba.[7]

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje. Strategijom se utvrđuje djelovanje u području preobrazbe prema održivom razvoju Republike Hrvatske.

Glavni ciljevi postavljeni u Strategiji su:

- zaustaviti daljnji pad prirodnog prirasta stanovništva i nepovoljna migracijska kretanja s ciljem da se brojnost stanovništva Republike Hrvatske održava na razini višoj od 4 milijuna stanovnika do 2050., uz podizanje stope totalnog fertiliteta sa sadašnjih 1,38 na 1,88, odnosno podizanja broja novorođene djece sa sadašnjih 42.500 na 60.000 na godinu;
- učinkovita zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti, primjenom i unapređivanjem postojećih i donošenjem novih zakonskih propisa te razumnim gospodarenjem i zaštitom prirodnih vrijednosti, primjenom naprednih tehnologija, integriranjem politike zaštite prirode u razvojne politike pojedinih sektora, uz praćenje pritisaka te uz stručni nadzor;
- primjena održive poljoprivredne proizvodnje, odnosno poljoprivredno zemljište treba koristiti u skladu s načelima održivoga gospodarenja tlima
- Korištenje proizvoda šuma i šumskog zemljišta u skladu s načelima održivoga gospodarenja šumama;
- jačanje prostorno-razvojne strukture uravnoteženim policentričnim razvitkom temeljenim na opremljenosti kvalitetnom infrastrukturom, stvaranjem mreže gradova srednje i male veličine te uvažavanjem osobitosti prirodne i kulturne baštine kao važnih čimbenika nacionalnoga prostornog identiteta;
- smanjiti štetne emisije u glavne sastavnice okoliša na najmanju moguću mjeru, a posebice zaštititi onečišćenje podzemnih voda, tj. rezervi pitke vode;
- tijekom planiranja gospodarskih djelatnosti, osobito eksploatacijskih zahvata treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora;

[7] Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine. Narodne novine broj 2/2023.

- ostvariti uravnotežen i stabilan rast gospodarstva koji bi imao manji utjecaj na daljnju degradaciju okoliša i stvaranje otpada. Rast mora pratiti promjena neodrživih obrazaca ponašanja u kućanstvima te u javnom i privatnom sektoru;
- ostvariti socijalno uključivo društvo koje odlikuje solidarnost unutar generacije i među generacijama te u kojem se poštuju različitosti u okviru demokratskih vrijednosti, u kojem svaki pojedinac, bez obzira na spol i podrijetlo, ima jednaka prava i mogućnosti aktivno i odgovorno sudjelovati u okolnostima koje unapređuju i osiguravaju socijalnu sigurnost, ljudsko zdravlje i pravnu zaštitu;
- osigurati kvalitetnu i sigurnu opskrbu energijom, uz nužno smanjivanje negativnih učinaka na okoliš i društvo;
- očuvanje i unapređivanje zdravlja cjelokupne populacije osiguravanjem pravodobnog pristupa zdravstvenim uslugama, koristeći znanstveno utemeljene programe sprečavanja i suzbijanja bolesti i promicanja zdravlja;
- dobro povezivanje svih dijelova nacionalnog teritorija te otoka s kopnom i međusobno, kako bi transportni sustav bio dostatan za sve gospodarske, socijalne i okolišne potrebe Republike Hrvatske, a da istodobno njegov neželjeni utjecaj na ekonomiju, društvo i okoliš bude minimalan
- kroz teritorijalnu koheziju razviti integrirani pristup pitanju dostupnosti i povezanosti, radi što boljeg iskorištavanja razvojnih karakteristika svojstvenih različitim prostorima;
- promicati održivo gospodarenje Jadranskim morem, obalom i otocima i očuvanje morskih ekosustava smanjivanjem unosa otpadnih tvari i stranih mikroorganizama i patogena u more iz svih izvora onečišćenja, potporom lokalnim zajednicama, osobito otočnima, ali s ograničavanjem utjecaja gospodarskih djelatnosti, osobito turizma, na okoliš.[8]

Strategijom niskougljičnog razvoja Hrvatske utvrđena je vizija Hrvatske koja: "*vodi viziji društva u kojem ćemo živjeti zdravije, ugodnije, s niskougljičnim rastom i djelotvornim upravljanjem resursima. Postojeći nacionalni fond zgrada bit će obnovljen, a novi građen po principima za zgrade gotovo nulte energije i kružnog gospodarenja. Opskrba energijom bit će sigurnija, iz obnovljivih izvora i s malim emisijama, a potrošači energije bit će i proizvođači energije. Kombinacija proizvodnje električne energije na mjestu potrošnje i dobava iz javne mreže pružit će visoku razinu sigurnosti opskrbe električne energije. Prometni sustav bit će intermodalan i integriran, pretežito s vozilima na električni pogon i s korištenjem niskougljičnog i za klimu neutralnog goriva. Industrija i poljoprivreda bit će učinkovite i povezane sa svim sektorima gospodarstva, a pritom će se smanjivati stvaranje otpadnih materijala u integriranom i kružnom gospodarstvu.*" Strategijom su utvrđeni sljedeći ciljevi:

- postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom niskougljičnom gospodarstvu i učinkovitom korištenju resursa;
- povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti;

[8] Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske. Narodne novine broj 30/2009.

- solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU-a, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima;
- smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.[9]

Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine kojim se definira dostupnost širokopojasnog pristupa s brzinama većim od 100 Mbit/s za sva kućanstva, gospodarske subjekte i javne korisnike na području RH. Ciljevi definirani Planom su sljedeći:

- uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta u kućanstva;
- uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta za javne namjene;
- uvođenje 5G mreža u urbana područja i uzduž glavnih kopnenih prometnih pravaca;
- uvođenje 5G mreža u ruralna područja.[10]

Ažuriranim Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. - 2030. definiran je cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, povećanje udjela obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost. Strategija je usmjerena na sljedeće dimenzije: Dekarbonizacija, Energetska učinkovitost, Energetska sigurnost, Unutarnje energetsko tržište te Istraživanje, inovacije i konkurentnost.[11]

Planom razvoja Bjelovarsko – bilogorske županije za period 2021.-2027. definirana je vizija koja glasi: *„Županija očuvanog okoliša, tradicije i kulturne baštine, usmjerena zelenom razvoju, razvoju ljudskih resursa, participativnom i djelotvornom upravljanju radi postizanja gospodarske konkurentnosti i visoke kvalitete življenja.“* Kako bi ostvarila viziju Bjelovarsko – bilogorska županija definirala je sljedeće posebne ciljeve:

- Poseban cilj 1. Razvoj povoljnog poslovnog okruženja
- Posebni cilj 2. Poboljšanje konkurentnosti gospodarstva
- Posebni cilj 3. Održiva proizvodnja i prerada hrane
- Posebni cilj 4. Podizanje razine obrazovanja u funkciji gospodarskog razvoja u Županiji
- Posebni cilj 5. Demografski razvoj Županije
- Posebni cilj 6. Unaprjeđenje usluga zdravstvene i socijalne skrbi
- Posebni cilj 7. Snažnija ulaganja u razvoj kulture, sporta i organizacija civilnog društva (OCD)
- Posebni cilj 8. Jačanje energetske tranzicije
- Posebni cilj 9. Razvoj okolišne infrastrukture
- Posebni cilj 10. Jačanje integriranog prometa

[9] Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Narodne novine broj 63/2021.
[10] Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine. Narodne novine broj 26/2021.
[11] Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (2009). Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. Dostupno na mrežnoj stranici: godinehttps://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/hr%20necp/Integrirani%20nacionalni%20energetski%20i%20klimatski%20plan%20Republike%20Hrvatske%20%20_final.pdf

- Posebni cilj 11. Očuvanje prirodne baštine
- Posebni cilj 12. Osnaživanje ljudskih potencijala i suradnje
- Posebni cilj 13. Jačanje sustava prostornog planiranja i zaštite na području Županije.[12]

Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029. predstavlja kratkoročni akt strateškog planiranja kojim se osigurava ostvarenje ciljeva definiranih u srednjoročnim strateškim dokumentima. Program povezuje strateške ciljeve s proračunom Općine i donosi se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela Općine.[13]. Provedbenim programom utvrđena je Vizija Općine koja glasi: *„Općina Severin je ruralna općina stabilne demografske slike, razvijene poljoprivrede i poduzetništva, s očuvanom prirodom i kulturnom baštinom, kvalitetnom komunalnom infrastrukturom i aktivnim civilnim društvom koje doprinosi kvaliteti života svih stanovnika.*

Mjere definirane Provedbenim programom su:

- 1. Očuvanje prirodne baštine
- 2. Jačanje integriranog prometa
- 3. Razvoj okolišne infrastrukture
- 4. Održiva proizvodnja i prerada hrane
- 5. Snažnija ulaganja u razvoj kulture, sporta i organizacija civilnog društva (OCD)
- 6. Demografski razvoj Županije.

1.5. Usklađenost sa zakonskim odredbama

U ovom poglavlju navode se svi relevantni Zakoni koji su vezani za područje pametnog razvoja. Temeljni zakoni koji se odnose na sadržajnu dimenziju Strategije pametnog razvoja podrazumijevaju:

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18). Navedenim Zakonom uređuju se ciljevi i načela upravljanja regionalnim razvojem Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje regionalnim razvojem, ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, način utvrđivanja urbanih i potpomognutih područja, poticanje razvoja potpomognutih područja, provedba, praćenje i izvještavanje o provedbi politike regionalnog razvoja u svrhu što učinkovitijeg korištenja fondova EU.

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20). Zakonom se uređuju jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, njihov djelokrug i ustrojstvo,

[12] Bjelovarsko – bilogorska županija (2022.). Plan razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.-2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://bbz.hr/doc/uprava/PLAN-RAZVOJA-BBZ-2022-2027.pdf

[13] Općina Severin (2025). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/provedbeni-program-opce-severin-za-razdoblje-2025-2029/

način rada njihovih tijela, nadzor nad njihovim aktima i radom te druga pitanja od značenja za njihov rad.

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 , 67/23). Zakonom se uređuje sustav prostornog uređenja: ciljevi, načela i subjekti prostornog uređenja, praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, uvjeti planiranja prostora, donošenje Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, prostorni planovi uključujući njihovu izradu i postupak donošenja, provedba prostornih planova, uređenje građevinskog zemljišta, imovinski instituti uređenja građevinskog zemljišta i nadzor.

Zakon o sustavu državne uprave (NN 66/19, 155/23). Zakonom se uređuje sustav državne uprave te opća pravila o ovlaštenjima za donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona i privremenih interventnih mjera.

Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14). Zakonom se utvrđuju prava, obveze i odgovornosti nadležnih tijela javnog sektora vezano za uspostavu, razvoj i upravljanje sustavom državne informacijske infrastrukture, uspostavljanje i upravljanje sustavom javnih registara i uvjeti koje državna informacijska infrastruktura mora osigurati u odnosu na javne registre, kao i korištenje zajedničke osnovice za sigurnu razmjenu podataka unutar sustava državne informacijske infrastrukture, zajedničkog sustava identifikacije i autentifikacije, jedinstvene točke interakcije s građanima i drugim korisnicima.

Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22). Zakonom se uređuje pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, propisuju se načela prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, ograničenja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, djelokrug, način rada i uvjeti za imenovanje i razrješenje Povjerenika za informiranje te inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona.

2. Analiza stanja

Analiza stanja je poglavlje koje se bavi analizom prostornih specifičnosti Općine Severin. U tom se kontekstu bavi analizom podataka i informacija vezanih za relevantna područja modela pametnog razvoja: Upravljanje općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge, Održiv promet i mobilnost. Podaci za poglavlje preuzeti su iz strateških dokumenata, zakona, statuta, prostornog plana jedinice lokalne i regionalne razine, znanstvene i stručne literature te drugih relevantnih izvora.

2.1. Upravljanje Općinom i uslugama

Upravljanje Općinom i uslugama prvo je područje koje se analizira. Analiza upravljanja Općinom i uslugama podrazumijeva analizu područja Općine Severin, način upravljanja te mogućnosti financiranja kroz općinski proračun. Sukladno tome poglavlje je podijeljeno na dva dijela: Smještaj i administrativni ustroj Općine Severin te Proračun Općine.

2.1.1. Smještaj i administrativni ustroj Općine Severin

Smještaj Općine odnosi se na njezinu geografsku poziciju, tj. na prostornu raspodjelu njezina teritorija. To uključuje informacije o granicama Općine, njezinoj lokaciji u odnosu na susjedne općine, gradove ili regije, te fizičkim karakteristikama, dok se administrativni ustroj Općine odnosi na organizaciju i strukturu njezine uprave te način na koji obavlja administrativne funkcije.

Općina Severin jedinica je lokalne samouprave u sastavu Bjelovarsko-bilogorske županije, te je smještena je u istočnom dijelu grupe županija Središnje Hrvatske, između najznačajnijih prometnih pravaca Posavskog i Podravskog koridora te poprečnih koridora Srednja Europa-Jadran i Podunavlje-Jadran. Prirodno-geografski, Općina Severin pripada prostoru Panonske Hrvatske.[14,15]

[14] C.I.A.K. d.o.o. (2023). Elaborat zaštite okoliša za postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat sunčana elektrana Severin Špar, Općina Severin i Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mzozt.gov.hr/UserDocsImages//UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2023//EZO%20Sun%C4%8Dana%20elektrana%20Severin%20%C5%A0par,%20Op%C4%87ina%20Severin%20i%20Grad%20Bjelovar,%20Bjelovarsko-bilogorska%20%C5%BEupanija.pdf

[15] Općina Severin (2025.). Osnovni podaci. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/osnovni-podaci/

Slika 5. Geografski smještaj Općine Severin, izvor: Geoportal DGU (2025), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave, Geofabrik (2025). Obradio Level Project d.o.o.

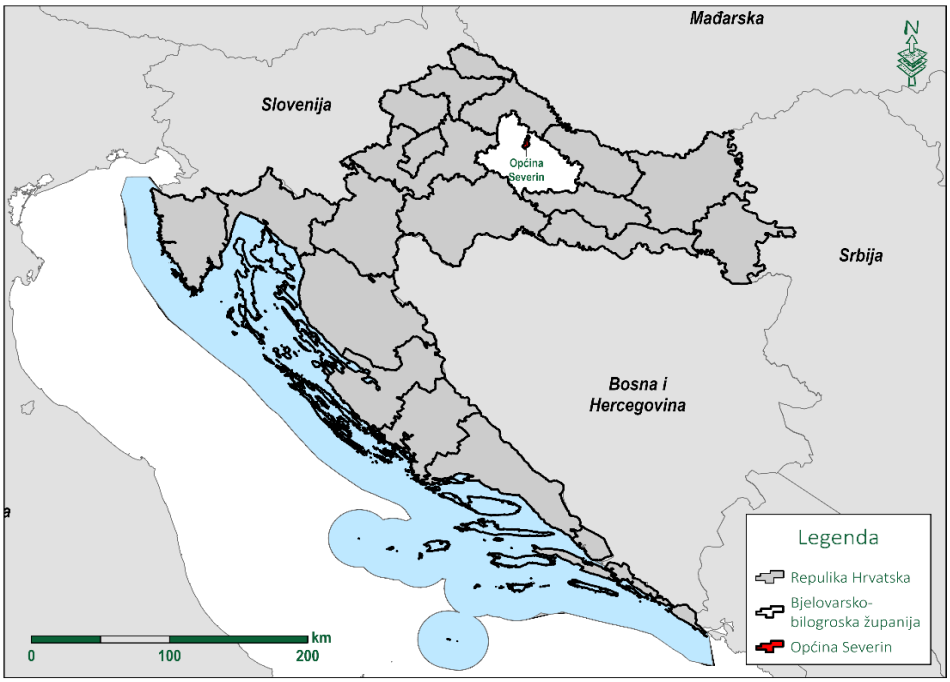

Općina graniči na sjeverozapadu sa Općinom Velikim Trojstvom, na sjeveroistoku sa Općinom Šandrovac, na jugu s Općinom Nova Rača i zapadno s Gradom Bjelovarom.[16] Glavna prometna i razvojna os Općine Severin usmjerena je uz postojeće državne ceste D 28 Gradec (D41) – Bjelovar – V. Zdenci (D5) te županijske prometne pravce Ž 3029 (Ž 3027-Ž 3090) i Ž 3027 (DC 43-Šandrovac ŽC 2232).[17]

Obuhvaća prostor površine 25,95 km²[18], što je 0,98 % ukupne površine Bjelovarsko-bilogorske županije[19], a to je ujedno čini i najmanjom općinom Županije[20,21].

Prostor koji danas obuhvaća Općina Severin nalazio se prije novog teritorijalno-političkog ustrojstva u bivšoj Općini Bjelovar, koja se 1992. godine „podijelila“ na grad Bjelovar i pet općina,

[16] Državna geodetska uprava (2025) Geoportal DGU. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.dgu.hr/

[17] Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2012). Prostorni plan uređenja Općine Severin. I. Izmjene i dopune. Odredbe za provedbu (pročišćeni tekst). Službeni glasnik Općine Severin 5/12.

[18] Državni zavod za statistiku (2025.). Turizam. Dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/PxWeb/pxweb/hr/Turizam/Turizam__Dolasci%20i%20no%c4%87enja%20turista%20u%20komercijalnim%20smje%c5%a1tajnim%20objektima/BS_TU19.px/table/tableViewLayout1/

[19] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – zbirni pregledi. Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88

[20] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88

[21] Državni zavod za statistiku (2025.). Turizam. Dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama.

među kojima je bila i Općina Nova Rača. Iz Općine Nova Rača 1997. godine izdvojila se Općina Severin.[22]

Slika 6. Općina Severin unutar administrativne podjele Bjelovarsko-bilogorske županije, izvor: Geoportal DGU (2024), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave. Obradio Level Project d.o.o.

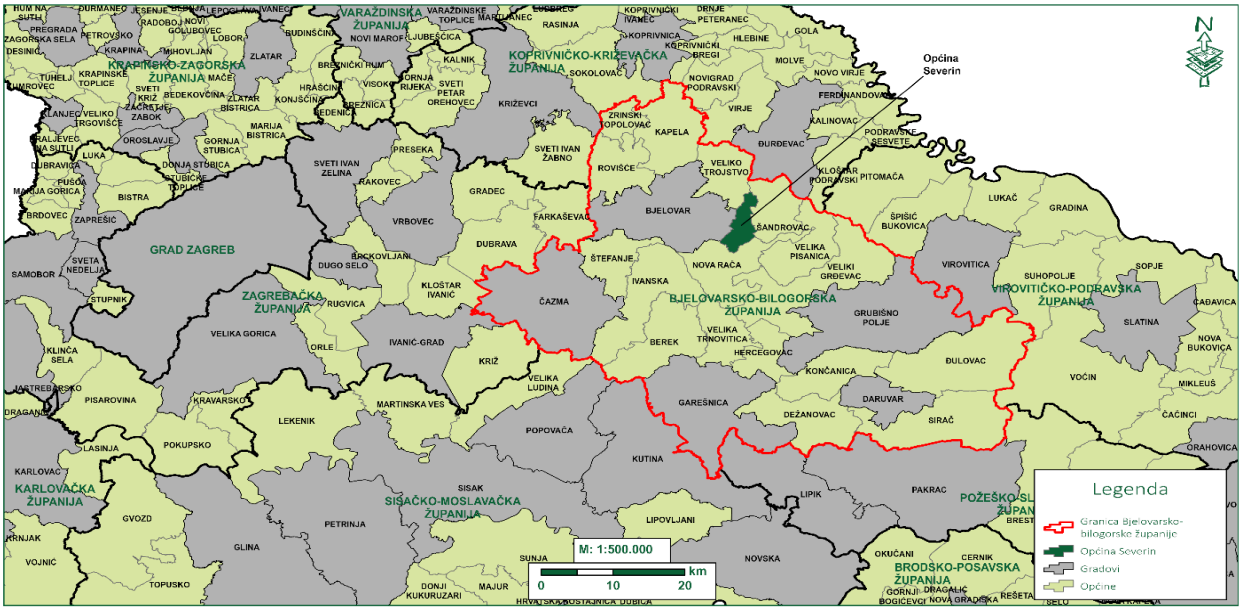

Općina Severin formirana je 6. veljače 1997. godine donošenjem Izmjena i dopuna Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 10/97). Sjedište Općine nalazi se u naselju Severin, a mjesna samouprava organizirana je kroz dva mjesna odbora – MO Severin i MO Orovac. Općinu Severin čine dva naselja: Severin i Orovac.[23]

Najveće naselje Općine Severin je Severin s 449 stanovnika, dok Orovac ima 253 stanovnika.[24] Oba naselja imaju pretežno ruralni karakter. Ulogu općinskog središta ima naselje Severin, gdje se nalaze glavni opskrbni, upravni i društveni objekti: zgrada općine, dječje igralište, groblje, mrtvačnica, vatrogasni dom, područna osnovna škola i drugi sadržaji. Sjedište Općine Severin nalazi se na adresi Severin 137, Severin.[25,26]

[22] Općina Severin. Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Općine Severin za 2018. godinu. Službeni glasnik Općine Severin 1/19.

[23] Državna geodetska uprava (2025) Geoportal DGU. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.dgu.hr/

[24] Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: Državni zavod za statistiku- Objavljeni konačni rezultati Popisa 2021.

[25] Općina Severin (2025.). Osnovni podaci. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/osnovni-podaci/

[26] Općina Severin. Statut Općine Severin. Službeni glasnik Općine Severin 1/21.

Slika 7. Naselja unutar Općine Severin, izvor: Geoportal DGU (2024), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave. Obradio Level Project d.o.o.

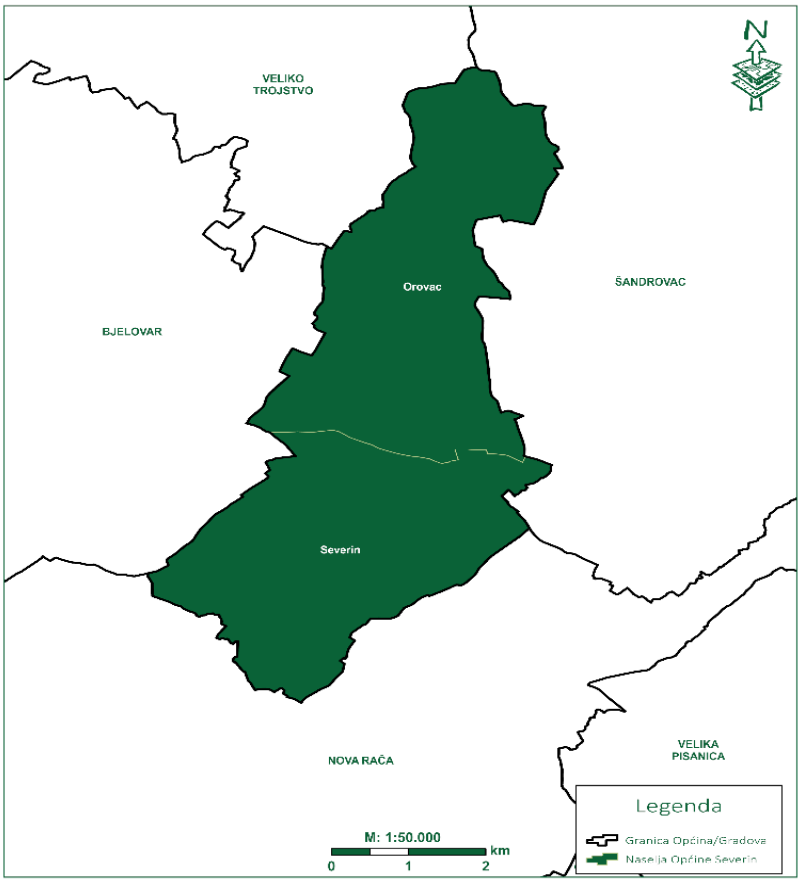

Prema indeksu razvijenosti za razdoblje 2020. – 2022., koji predstavlja kompozitni pokazatelj regionalnog razvoja i izračunava se na temelju više razvojnih pokazatelja (prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihodi po stanovniku, prosječna stopa nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva – tercijarno obrazovanje te indeks starenja), Općina je u 2024. godini ostvarila vrijednost indeksa razvijenosti od 92,165.[27]

Sukladno ostvarenoj vrijednosti indeksa, Općina se svrstava u II. skupinu jedinica lokalne samouprave, odnosno u treću četvrtinu ispodprosječno rangiranih jedinica. Na temelju toga Općina te pripada kategoriji potpomognutih područja.[28] U usporedbi s razdobljem 2014. – 2016., indeks razvijenosti porastao je s 91,653 na 92,165, što upućuje na blago poboljšanje razvijenosti.[29]

[27] Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2025.). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti (razdoblje 2020.-2022.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izrac%CC%8Cun%20indeksa%20razvijenosti.pdf

[28] Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Narodne novine br. 3/24.

[29] Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (2025.). Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izra%C4%8Dun%20indeksa%20razvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf

Sukladno Zakonu o područjima posebne skrbi (NN 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14, 18/15 i 106/18), Općina Severin ne svrstava se u područja posebne skrbi. Također, prema Odluci o obuhvatu i razvrstavanju jedinica lokalne samouprave koje stječu status brdsko-planinskog područja (NN 24/19), Općina Severin nema status brdsko-planinskog područja.

Jedinicom lokalne samouprave upravljaju: predstavničko tijelo, izvršno tijelo i Jedinstveni upravni odjel Općine.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo općine koje donosi akte u okviru prava i dužnosti jedinice lokalne samouprave, te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Općine. Općinsko vijeće donosi Statut, Poslovnik o radu općinskog vijeća, proračun, odluke i druge opće akte, osniva radna tijela, bira i razrješuje njihove članove, uređuje ustrojstvo upravnih tijela, osniva javne ustanove i druge pravne osobe od interesa za Općinu te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom. Stalna radna tijela Vijeća su: Povjerenstvo za izbor i imenovanja, Povjerenstvo za Statut i Poslovnik, Mandatno povjerenstvo i Odbor za financije i proračun, a po potrebi se osnivaju i povremena radna tijela.[30]

Općinski načelnik je nositelj izvršne vlasti i zastupa Općinu. Mandat načelnika traje četiri godine. Načelnik priprema prijedloge općih akata, osigurava njihovo izvršenje, upravlja imovinom, prihodima i rashodima Općine, odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina, imenuje pročelnike upravnih tijela te obavlja druge poslove utvrđene zakonom i Statutom. Također nadzire rad Jedinstvenog upravnog odjela i tijela mjesnih odbora te podnosi izvješća Općinskom vijeću.[31]

Za obavljanje stručnih, administrativnih i upravnih poslova ustrojen je Jedinstveni upravni odjel Općine Severin. Odjel priprema materijale za sjednice, izrađuje prijedloge akata, vodi zapisnike, brine o objavi službenih akata, sudjeluje u izradi i provedbi proračuna, prati njegovo izvršenje i dostavlja izvješća nadležnim tijelima. Također obavlja računovodstveno-financijske poslove, vodi evidencije i pruža stručnu pomoć građanima u okviru prava i ovlasti Općine.[32]

[30] Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Narodne novine broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009, 150/2011, 144/2012, 19/2013, 137/2015, 123/2017, 98/2019, 144/2020.

[31] Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Narodne novine broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009, 150/2011, 144/2012, 19/2013, 137/2015, 123/2017, 98/2019, 144/2020.

[32] Općina Severin (2025) Statut Općine Severin. Službeni glasnik Općine Severin 1/21.

Slika 8. Organizacijska shema Općine Severin, izvor: Općina Severin. Tijela Općine i Statut Općine Severin

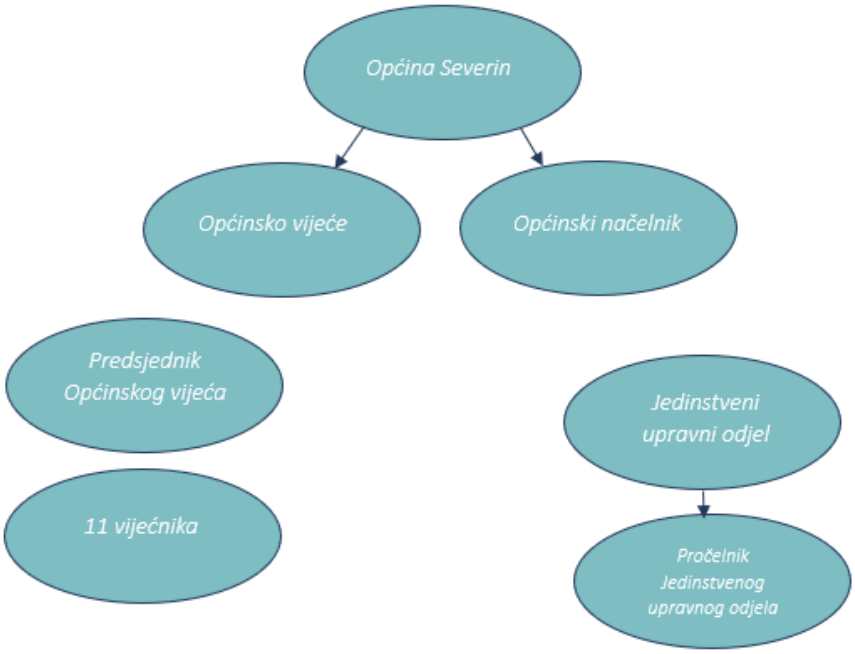

Smještaj i administrativni ustroj Općine Severin stvaraju stabilnu osnovu za pametan i održiv razvoj koji može iskoristiti njezin geografski položaj unutar Bjelovarsko-bilogorske županije te dobru prometnu povezanost s regionalnim središtima, osobito Gradom Bjelovarom. Smještaj Općine u prijelaznom prostoru između bilogorskog pobrđa i dolinskih ravnjaka omogućava razvoj poljoprivrede, malog poduzetništva i selektivnih oblika ruralnog turizma, što povećava potencijal suradnje s okolnim općinama te uključivanje u šire razvojne inicijative na razini županije.

Jasan administrativni ustroj Općine Severin, temeljen na suradnji predstavničkog tijela (Općinskog vijeća) i izvršne vlasti koju predvodi Općinski načelnik, omogućava učinkovito donošenje odluka te koordinaciju razvojnih aktivnosti. Ustroj Jedinstvenog upravnog odjela, koji obavlja stručne, administrativne i tehničke poslove, daje operativnu podršku u provedbi projekata, upravljanju proračunom i planiranju lokalnog razvoja.

Ovakva organizacijska struktura osigurava da Općina Severin raspolaže kapacitetima potrebnima za upravljanje resursima i provedbu projekata koji doprinose održivosti, modernizaciji infrastrukture i jačanju kvalitete života. Usklađivanje lokalnih razvojnih mjera s potrebama stanovnika i ekološkim ciljevima omogućava Općini Severin da strateški oblikuje svoj razvoj i iskoristi svoje prirodne, prostorne i društvene prednosti u skladu s načelima pametnog i uravnoteženog razvoja.

2.1.2. Proračun Općine Severin

Proračun Općine Severin predstavlja financijski plan, odnosno plan prihoda i rashoda koji Općina planira i usvaja za određeno razdoblje. Proračun uključuje prikaz planiranih prihoda koje Općina očekuje ostvariti te planirane rashode koje namjerava podnijeti tijekom budućeg razdoblja.

Proračun Općine Severin donosi predstavničko tijelo, odnosno Općinsko vijeće.[33] To je temeljni dokument na razini lokalne samouprave kojim se utvrđuje plan financiranja svih aktivnosti i projekata za proračunsku, odnosno kalendarsku godinu. Drugim riječima, proračunom se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne samouprave za razdoblje od jedne godine, a sadrži i projekciju prihoda i rashoda za sljedeće dvije godine.

U sljedećoj tablici su navedeni ukupni prihodi i ukupni rashodi za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

Tablica 1. Proračun Općine Severin za razdoblje od 2022.-2024. godine. Izvor: Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Severin za.,2022., 2023.i 2024. godinu

GODINA	2022.[34]	2023.[35]	2024.[36]
UKUPNI PRIHODI	492.035,79 EUR	696.760,28 EUR	646.033,58 EUR
UKUPNI RASHODI	420.356,45 EUR	532.600,95 EUR	617.834,43 EUR
RAZLIKA VIŠAK/MANJAK	71.679,34 EUR	164.159,33 EUR	28.199,15 EUR

Na temelju podataka iz tablice vidljivo je da su najviši prihodi ostvareni u 2023. godini, dok su najveći rashodi zabilježeni u 2024. godini. U 2022. godini prihodi su iznosili 492.035,79 EUR, a rashodi 420.356,45 EUR, što je rezultiralo viškom od 71.679,34 EUR. Tijekom 2023. godine došlo je do značajnog rasta prihoda, koji su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 45,71 % te su iznosili 696.760,28 EUR, dok su rashodi iznosili 532.600,95 EUR, uz ostvaren višak od 164.159,33 EUR. U 2024. godini prihodi su smanjeni u odnosu na 2023. godinu te su iznosili 646.033,58 EUR, dok su rashodi porasli na 617.834,43 EUR, što je rezultiralo viškom od 28.199,15 EUR.

U razdoblju provedbe Strategije pametnog razvoja, koja će se realizirati kroz sljedećih 10 godina, očekuje se povećanje prihoda i rashoda s obzirom na planiranu realizaciju projekata navedenih u Strategiji. Planira se prijava projekata na regionalne, nacionalne i europske izvore financiranja, kao i financiranje kroz privatni kapital i javno-privatna partnerstva, što će direktno utjecati na povećanje kako prihoda, tako i rashoda.

Financijski potencijal Općine Severin za podršku pametnom razvoju očituje se kroz stabilan rast prihoda i rashoda u proteklim godinama te kroz planirano korištenje raznolikih izvora financiranja. Višak ostvaren u 2022., 2023. i 2024. godini pokazuje kapacitet za ulaganje u

[33] Općina Severin. Statut Općine Severin. Službeni glasnik Općine Severin 1/21.

[34] Općina Severin (2023.) Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2022. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/godisnje-izvrsenje-proracuna-opcine-severin-za-2022-godinu/

[35]Općina Severin (2024.). Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2023. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/wp-content/uploads/Godisnje-izvrsenje-Proracuna-Opcine-Severin-2023.pdf

[36]Općina Severin (2025.). Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/wp-content/uploads/Godisnje-izvrsenje-Proracuna-Opcine-Severin-za-2024.pdf

projekte koji pridonose održivom i pametnom razvoju. U narednom desetogodišnjem razdoblju, financiranje kroz regionalne, nacionalne i europske fondove, kao i kroz javno-privatna partnerstva, omogućit će značajne prilike za realizaciju razvojnih projekata, povećavajući sposobnost Općine za ulaganja u infrastrukturu, digitalizaciju i inovativna rješenja za unaprjeđenje kvalitete života u zajednici i podupiranje održivosti lokalnog razvoja.

2.2. Kvaliteta života

Ovaj dio analize usmjeren je na dimenziju kvalitete života. U tom kontekstu analizira se struktura stanovništva i ostali dionici koji mogu potaknuti poboljšanje kvalitete života kroz pružanje različiti usluga i organizaciju aktivnosti. Poglavlje je podijeljeno na dva dijela: Demografska struktura stanovništva te Civilni sektor.

2.2.1. Upravljanje Općinom i uslugama

Demografska struktura odnosi se na raspodjelu populacije unutar određene grupe prema određenim karakteristikama. Ove karakteristike uključuju faktore poput dobi, spola, obrazovanja, zanimanja, etničke pripadnosti i drugih relevantnih demografskih varijabli. Analizom demografske strukture možemo dobiti uvid u različite aspekte populacije te bolje razumjeti njezine karakteristike i promjene kroz vrijeme.

Gustoća naseljenosti Općine Severin iznosi 27,05 st/km². Prema ovom pokazatelju Općina Severin je rjeđe naseljena i od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 78,2 st/ km². Gustoća naseljenosti naselja Severin je 36,20 st/ km², dok je gustoća naseljenosti naselja Orovac 18,68 st/km².[37]

Prema posljednjem Popisu stanovništva iz 2021. godine Općina Severin broji 702 stanovnika[38] što predstavlja 0,69 % ukupnog broja stanovnika Bjelovarsko- bilogorske županije[39]. Općinsko središte – naselje Severin ima 449 stanovnika, dok nasilje Orovac ima 253 stanovnika.[40]

U odnosu na Popis iz 2011. godine, Općina Severin bilježi pad broja stanovnika za 19,95%.

Tablica 2. Broj stanovnika po naseljima Općine Severin u 2021. i 2011. godini. Izvor: Državni zavod za statistiku, Podaci za 2021. i 2011. godinu.

Naselje	2011.	2021.	Međupopisna promjena

[37] Državni zavod za statistiku (2025.). GeoSTAT. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geostat.gov.hr/

[38] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po naseljima. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88

[39] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Zbirni pregledi. Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88

[40] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88

	Broj stanovnika		2021./2011.
Severin	536	449	-87
Orovac	341	253	-88
UKUPNO	*877*	*702*	*-175*

Negativne demografske trendove dodatno potvrđuju sljedeći pokazatelji: [41,42]

- prosječna starost – prema podacima Popisa iz 2011. za Općinu Severin iznosila je 43,6 godine, dok je prema podacima Popisa iz 2021. iznosila 47,3 godine, što znači da je u periodu od deset godina stanovništvo u prosjeku postalo 3,7 godine starije.
- indeks starenja – odnos udjela starijih osoba od 60 godina i udjela mlađih osoba do 19 godina prema Popisu stanovništva iz 2011. iznosio je 143,5, dok se prema Popisu stanovništva iz 2021. povećao na 230,4. Ovaj podatak nam govori da postoji nesrazmjer između mladog i starog stanovništva, odnosno da na svakih 100 mlađih osoba do 19 godina dolazi 2,3 osoba od 60 godina ili više.
- koeficijent starosti – odnosno udio starijih od 60 godina u odnosu na ukupan broj stanovnika, prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, iznosio je 27,8, dok je 2021. godine iznosio 37,7, što govori u prilog povećanju udjela starijih osoba u ukupnom stanovništvu.

Tablica 3. Pokazatelji starosti za područje Općine Severin. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva za 2011. i 2021. godinu

Pokazatelji starenja stanovništva	*2011.*	*2021.*
Prosječna starost	43,6	47,3
Indeks starenja	143,5	230,4
Koeficijent starosti	27,8	37,7

Obrazovna struktura stanovništva Općine Severin prema Popisu stanovništva 2021. godine, promatrana prema najvišem završenom stupnju obrazovanja stanovništva starijeg od 15 godina, pokazuje da je 310 stanovnika, odnosno 50,49 %, imalo završenu srednju školu. Visokoškolsko obrazovanje završila su 34 stanovnika, što čini 5,54 % ukupnog stanovništva, dok 254 stanovnika, odnosno 41,37 %, ima završenu osnovnu školu. Bez završene osnovne škole bilo je ukupno 16 stanovnika (9 bez škole i 7 s nezavršenom osnovnom školom), što čini 2,61 % stanovnika Općine Severin.[43]

Tablica 4. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području Općine Severin. Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2021. i 2011. godinu

Godina	*Ukupno*	*Bez škole*	*1-3 razred*	*4-7 razred*	*Osnovna škola*	*Srednja škola*	*Visoko obrazovanje*				*Nepoznato*
							Svega	*Stručni studij*	*Sveučilišni studij*	*Doktorat znanosti*	

[41] Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo po gradovima i općinama. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270

[42] Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva 2011. Kontigenti stanovništva po gradovima/općinama.

[43] Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88

			osnovne škole	osnovne škole							
2021.	614	9	1	6	254	310	34	19	15	0	0
2011.	756	39	1	8	380	314	14	10	4	0	0

Iako su zadnji podaci vezani za pismenost zastarjeli, do sada nisu objavljeni noviji i relevantniji podaci u sklopu Popisa stanovništva 2021. godine te će se u nastavku teksta analizirati upravo zadnji podaci iz 2011. godine.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine nepismenost je pretežito bila vezana za stanovništvo starije od 65 godina na području Općine. U tim je skupinama (65-69, 70-74, 75 i više) upravo i najviše nepismenog stanovništva. Ukupan postotak nepismenog stanovništva u populaciji Općine iznosio je 1,4 % te je očekivano da se taj broj smanjio zbog promjene naraštaja od zadnjeg Popisa stanovništva.[44]

Što se tiče informatičke pismenosti u 2011. godini, samo 37,98 % stanovnika koristi internet, dok 35,99 % zna obraditi tekst, a 29,02 % izrađivati tablične izračune. Generacijski jaz je izrazit – mladi od 15 do 19 godina gotovo su potpuno digitalno pismeni (preko 90 % koristi internet), dok starije skupine, posebno iznad 60 godina, bilježe minimalnu razinu digitalnih vještina (ispod 10 %, a iznad 70 godina gotovo 0 %).[45]

Demografska struktura općine Severin ukazuje na ključne izazove i prilike za pametan razvoj. Trend depopulacije i starenja stanovništva predstavlja izazov u održavanju vitalnosti zajednice i ravnoteže između mlađih i starijih dobnih skupina. Međutim, relativno visok stupanj obrazovanosti i rast udjela visokoobrazovanih osoba pružaju solidnu osnovu za digitalnu transformaciju i pametan razvoj općine. Usmjerenost na inovativna rješenja, poticanje obrazovanja i digitalnih vještina te osiguranje dostupnosti digitalnih usluga ključni su za jačanje demografske strukture koja podržava lokalni razvoj i povećava kvalitetu života u Općini Severin.

2.2.2. Civilni sektor

Civilni sektor uključuje neprofitne organizacije koje djeluju izvan državne i tržišne dimenzije. Civilni sektor posjeduje kapacitet unaprijediti kvalitetu života stanovnika Općine te pružiti socijalne i druge usluge i aktivnosti stanovnicima Općine, između ostalog, koristeći i povećavajući dostupnost i kvalitetu digitalnih tehnologija.

Civilni sektor Općine Severin čini 12 aktivnih udruga civilnog sektora od kojih se najviše udruga odnosi na sportsko i kulturno područje djelovanja, dok se manji broj udruga odnosi na udruge

[44] Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm

[45] Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm

socijalne djelatnosti te druga područja djelatnosti. Udruge djeluje u oba naselja Općine, a najviše ih je registrirano u naselju Severin.[46]

Tablica 5. Organizacije civilnog društva na području Općine Severin. Izvor: Ministarstvo pravosuđa i uprave. Registar udruga Republike Hrvatske

Naziv udruge	*Naselje*	*Područje djelovanja*
Konjički klub „ŠPAR“	Severin	Športska Sport
DVD Severin	Severin	Tehnička
Udruga umirovljenika Općine Severin	Orovac	Socijalna
DVD Orovac	Orovac	Tehnička
Udruga vinogradara i voćara „Orovački brijeg“ Severin	Severin	Gospodarska
Športsko ribolovno društvo „SLAVIJA“ Severin Catch&Release	Severin	Športska Sport
KUD „Palična“	Severin	Kulturna
Pletenica života Općine Severin	Severin	Branitelji i stradalnici Demokratska politička kultura Gospodarstvo Kultura i umjetnost Ljudska prava Međunarodna suradnja Obrazovanje, znanost i istraživanje Održivi razvoj Socijalna djelatnost Zaštita okoliša i prirode
Pikado klub Slavija	Severin	Sport Nomenklatura sportova
Vatrogasna zajednica općine Severin	Severin	Tehnička
Lovačka udruga „Srnjak“ Severin	Orovac	Gospodarska
Nogometni klub „Slavija“ Severin	Severin	Športska Sport Nomenklatura sportova

Civilni sektor Općine Severin, sa svojih 12 trenutno aktivnih udruga ima ključnu ulogu u poticanju pametnog razvoja lokalne zajednice. Kroz sportske, kulturne, socijalne, tehničke i

[46] Ministarstvo pravosuđa i uprave (2025.). Središnji državni portal – Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge

ekološke inicijative, udruge doprinose jačanju društvene kohezije i stvaranju kvalitetnijeg životnog okruženja za sve generacije.

Sportske udruge, poput Konjičkog kluba „ŠPAR“, Nogometnog kluba „Slavija“, Pikado kluba Slavija i Športsko ribolovnog društva „Slavija“, promiču zdrav način života i zajedništvo. Kulturnu baštinu čuva KUD „Palična“, dok Udruga umirovljenika Općine Severin pruža socijalnu podršku i organizira obrazovne i zdravstvene aktivnosti za starije članove zajednice.

Tehnički sektor, predvođen Dobrovoljnim vatrogasnim društvima i Vatrogasnom zajednicom, osigurava zaštitu i spašavanje, a Lovačka udruga „Srnjak“ brine o gospodarenju lovištem, kinologiji i očuvanju prirode. Udruga vinogradara i voćara „Orovački brijeg“ njeguje tradiciju vinogradarstva i voćarstva, čime doprinosi lokalnoj poljoprivredi.

Integracijom digitalnih tehnologija u rad udruga i lokalnih inicijativa, civilni sektor Severina potiče inovativna rješenja, održivi razvoj i poduzetničku kulturu. Aktivnim uključivanjem stanovnika u aktivnosti udruga jačaju se lokalni demokratski procesi, podiže svijest o očuvanju okoliša i stvara snažna mreža suradnje. Time civilni sektor postaje pokretač pametnog razvoja Općine Severin, u kojem se kvalitetno planiranje resursa i podrška inovacijama stavljaju u službu dugoročne dobrobiti zajednice.

2.3. Ekonomija

Ekonomija proučava kako društvo upravlja određenim resursima u cilju zadovoljavanja svojih potreba i želja. Poglavljem Ekonomija analiziraju se područja poput ekonomske aktivnosti stanovništva Općine, postojećih gospodarskih djelatnosti na području Općine, poduzetničke infrastrukture te analize poduzetništva. Navedeno poglavlje podijeljeno je na dvije cjeline: Gospodarsku sliku i Stanje poduzetništva.

2.3.1. Gospodarska slika

Gospodarska slika predstavlja prikaz stanja gospodarstva Općine Severin kroz različite ekonomske pokazatelje i trendove. Gospodarska slika pruža uvid u zdravlje gospodarstva, njegovu dinamiku i ključne karakteristike.

U nastavku teksta analizirati će se podaci vezani za trenutačnu aktivnost stanovništva koji su objavljeni u sklopu Popisa stanovništva 2021. godine.

Prema zadnje dostupnim podacima iz 2021. godine, čak 49,35% ukupnog stanovništva starijeg od 15 godina u Općini Severin bilo je ekonomski neaktivno. Najveći udio ekonomski neaktivnih osoba odnosio se na umirovljenike kojih je bilo 71,29% od ukupno ekonomski neaktivnih osoba. Udio učenika ili studenata iznosio je 7,59% od ukupno ekonomski neaktivnih osoba. Ekonomski aktivnog stanovništva starijeg od 15 godina u Općini Severin bilo je 50,33%. Najveći udio u

ekonomski aktivnom stanovništvu činili su zaposleni i to 93,85% dok je udio nezaposlenih iznosio 6,15%.[47]

Graf 1.Broj stanovnika Općine Severin prema trenutačnoj ekonomskoj aktivnosti. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2021. godine.

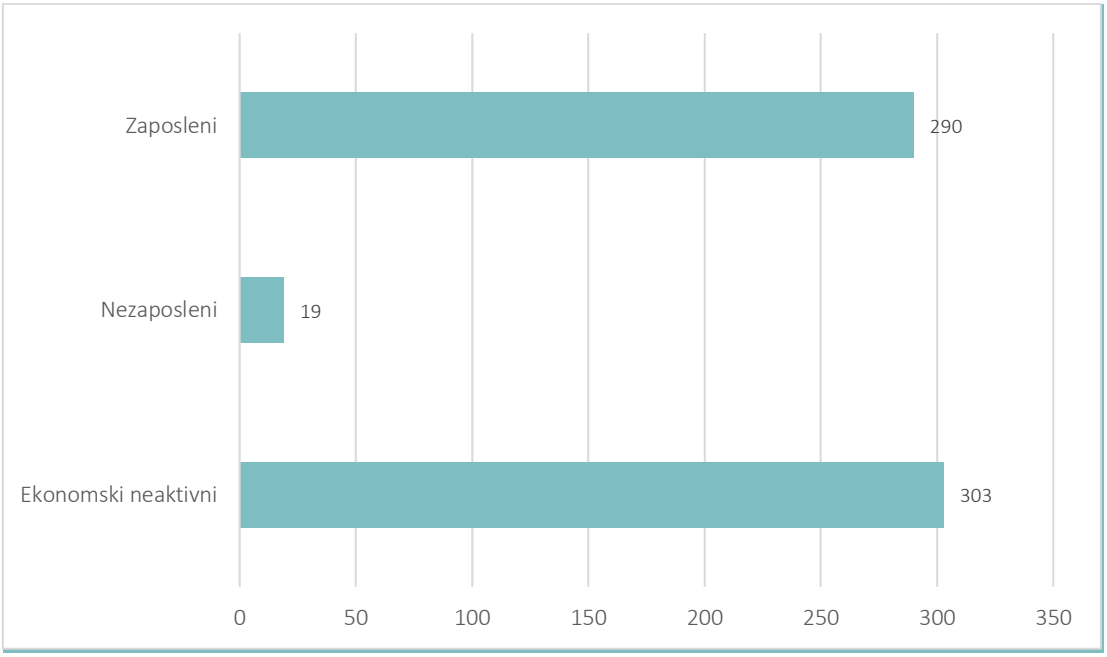

Prema zadnjim podacima iz 2021. godine od ukupno 290 evidentiranih zaposlenih na području Općine Severin, najveći broj stanovnika (98) odnosno 33,79%, radilo je u djelatnosti Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo. Nešto manji broj stanovnika (65), odnosno 22,41%, radilo je u djelatnosti Prerađivačka industrija. U Djelatnosti Trgovina na veliko i malo : popravak motornih vozila i motocikala 33 stanovnika (11,38%), dok je u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi 20 stanovnika (6,90%).[48]

[47] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama, popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270

[48] Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – stanovništvo po gradovima/općinama. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama, popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270

Graf 2. Zaposlene osobe prema području djelatnosti na području Općine Severin. Izvor: Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2021. godine. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama.

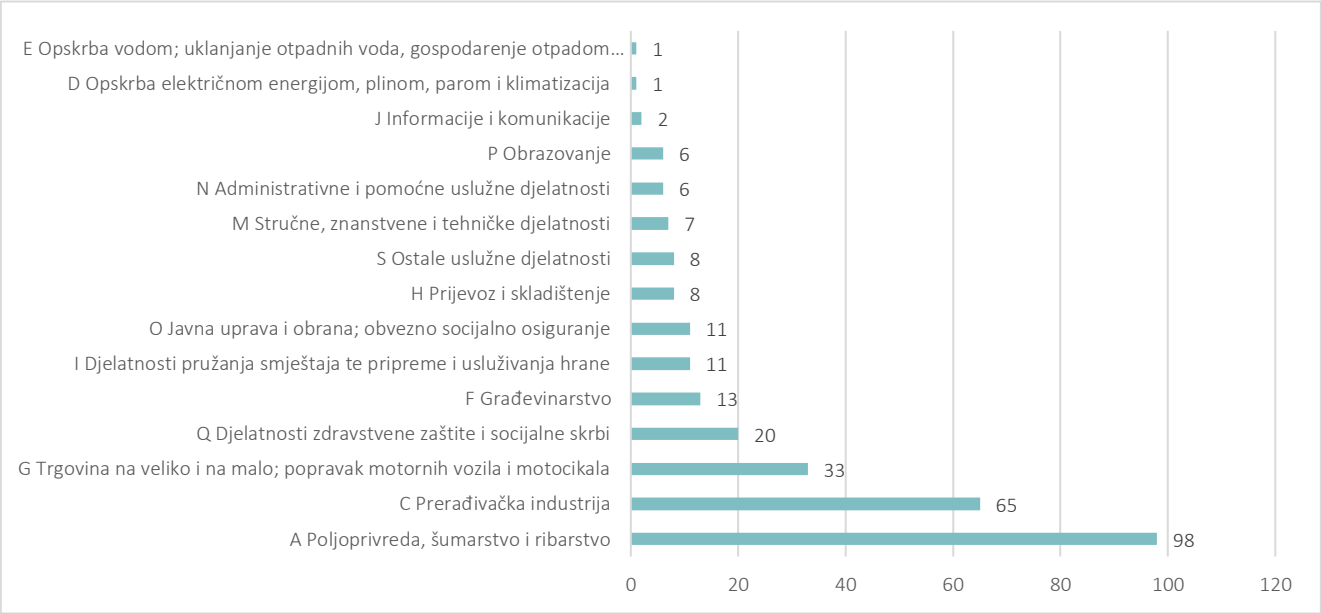

Na stanje ekonomije uvelike utječe postojanje poduzetničke infrastrukture, a koja ima potencijala povećati konkurentnost područja kroz stvaranje radnih mjesta, lakši prijenos znanja i tehnologije te razvoj poduzetničke kulture. Poduzetnička infrastruktura obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije[49], a na području Općine postoji Poduzetnička zona Severin, površine 207.000 m², s oko 7.478 m² slobodnog zemljišta za ulaganja. Zona je potpuno komunalno opremljena (vodoopskrba, električna energija, kanalizacija, plin, telekomunikacije) i u javnom je vlasništvu, što omogućuje transparentne uvjete za investitore.[50]

Slika 9. Poduzetnička zona Severin. Izvor: Level Project d.o.o.

[49] Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture. Narodne novine broj 93/2013, 114/2013, 41/2014, 57/2018, 138/2021.

[50] Ministarstvo gospodarstva (2025).Investicijske mogućnosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://investcroatia.gov.hr/zone/poslovna-zona-severin/

Zaključno, gospodarska slika Općine Severin ukazuje na umjerenu razinu gospodarske aktivnosti, uz izraženu zastupljenost ekonomski neaktivnog stanovništva, ponajprije umirovljenika, što je povezano s nepovoljnim demografskim trendovima i starenjem stanovništva. Istodobno, struktura zaposlenosti pokazuje snažnu orijentaciju prema primarnim i prerađivačkim djelatnostima, osobito poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu te prerađivačkoj industriji, što predstavlja važnu osnovu za daljnji lokalni gospodarski razvoj.

Postojanje komunalno opremljene Poduzetničke zone Severin predstavlja značajan razvojni potencijal za privlačenje novih ulaganja, diversifikaciju gospodarskih djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta. U budućem razdoblju naglasak bi trebao biti na jačanju poduzetničke infrastrukture, poticanju zapošljavanja i razvoju djelatnosti s većom dodanom vrijednošću, kako bi se unaprijedila gospodarska otpornost Općine i poboljšala kvaliteta života stanovništva.

2.3.2. Stanje poduzetništva

Stanje poduzetništva odnosi se na opis i analizu trenutnog stanja, aktivnosti i karakteristika poduzetničkog sektora na određenom području.

Na području Općine Severin u 2024. godini djelovalo je oko 15 poslovnih subjekata, što je blagi pad u odnosu na prethodne godine. Analiza kretanja broja subjekata pokazuje da je od 2020. do 2022. broj poduzetnika rastao (sa 16 na 19), dok je u 2023. zabilježen pad na 17, a u 2024. na 15 subjekata.[51] Ovaj trend upućuje na potrebu jačanja lokalnog poduzetničkog okruženja kako bi se zaustavio pad i potaknula nova ulaganja.

Slika 10. Kretanje broja poslovnih subjekata u Općini Severin. Izvor: Fina Info.Biz

[51] Fina Info. BIZ (2025.). Poduzetnici. Dostupno na mrežnoj stranici: https://infobiz.fina.hr/dashboard/entrepreneurs/statistics

Najzastupljeniji su mikro subjekti, koji čine 88,9% svih poduzeća, dok mali poduzetnici sudjeluju s 11,1%. Ova struktura potvrđuje da je lokalno gospodarstvo izrazito orijentirano na mikro poduzetništvo, što je tipično za ruralne Općine.[52]

Slika 11. Podjela subjekata po veličini u Općini Severin. Izvor: Fina info.BIZ

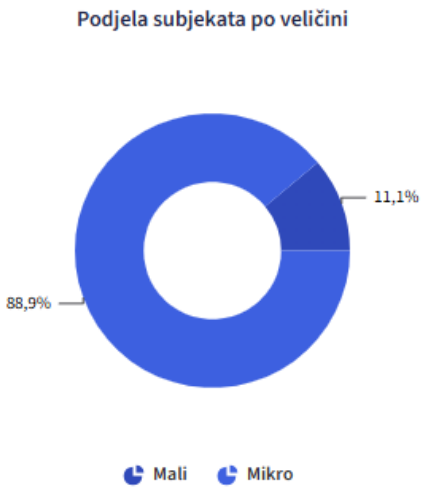

Ukupni ostvareni prihodi u 2024. godini iznosili su oko 8,3 milijuna EUR, dok su rashodi iznosili oko 7,8 milijuna EUR. Analiza prihoda i rashoda u razdoblju od 2020. do 2024. godine pokazuje opći trend rasta prihoda, uz iznimku 2023. godine, kada je zabilježen njihov pad. Rashodi su se u promatranom razdoblju također uglavnom povećavali, uz također zabilježeni pad u 2023. godini. Prema veličini subjekta, veći udio prihoda ostvarili su mali poslovni subjekti (71,5%), dok su mikro subjekti ostvarili 28,5% prihoda.[53]

Slika 12. Podjela prihoda po veličini subjekata u Općini Severin. Izvor: Fina info.biz

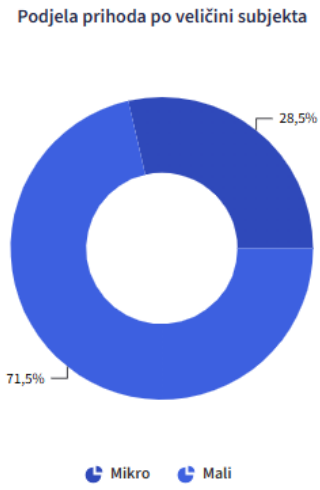

[52] Fina Info. BIZ (2025.). Poduzetnici.
[53] Fina Info. BIZ (2025.). Poduzetnici.

Daljnji razvoj poduzetništva u Općini Severin potrebno je usmjeriti na stvaranje poticajnog poslovnog okruženja kroz potporu osnivanju novih poslovnih subjekata, jačanje konkurentnosti postojećih mikro i malih poduzetnika te kontinuirano unapređenje poduzetničke infrastrukture. Poseban naglasak treba staviti na osiguravanje povoljnijih uvjeta za ulaganja, što može doprinijeti povećanju gospodarske aktivnosti i stabilnosti lokalnog gospodarstva.

Analiza stanja poduzetništva ukazuje na izražen razvojni potencijal Općine Severin, osobito u kontekstu dominacije mikro poduzetnika. Sustavnom podrškom malim i srednjim poduzećima moguće je povećati njihov doprinos ukupnim prihodima te potaknuti strukturno jačanje lokalnog gospodarstva. Inicijative usmjerene na razvoj poslovne infrastrukture, poticanje inovacija i jačanje vještina radne snage mogu dodatno ubrzati gospodarski rast i povećati otpornost lokalnog poduzetničkog sektora.

Uzimajući u obzir postojeći broj zaposlenih i razinu dohodaka, postoji prostor za unaprjeđenje životnog standarda stanovništva kroz osnaživanje lokalnog gospodarstva, otvaranje novih radnih mjesta i promicanje održivih poslovnih praksi, čime se stvaraju preduvjeti za dugoročno uravnotežen razvoj Općine Severin.

2.4. Okoliš

Okoliš predstavlja okruženje koje utječe na neki sustav. U ovom kontekstu pod poglavljem Okoliš analiziraju se zaštićena područja, prirodni resursi Općine, kao i gospodarenje otpadom na području Općine Severin. Sukladno tome poglavlje je podijeljeno na sljedeće cjeline: Integralno upravljanje resursima i Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine.

2.4.1. Integralno upravljanje resursima

Integralno upravljanje resursima uzima u obzir sve aspekte okoliša, uključujući vodu, šume i otpad, te stremi ka pristupu koji prepoznaje međusobnu povezanost tih elemenata. Ovakav pristup uključuje racionalno korištenje vodnih resursa, očuvanje i obnovu šuma te učinkovito upravljanje otpadom kako bi se smanjio negativni utjecaj na okoliš.

Gospodarska osnova

Bjelovarsko-bilogorska županija smještena je u istočnom dijelu Središnje Hrvatske te graniči s Koprivničko-križevačkom, Virovitičko-podravskom, Sisačko-moslavačkom, Požeško-slavonskom i Zagrebačkom županijom. Obuhvaća površinu od 2.640 km², a njezin prostor karakteriziraju područje Bilogore i rubni masivi Papuka i Ravne gore na istoku, Moslavačka gora na jugozapadu, kao i pleistocenski ravnjaci te doline rijeka Česme i Ilove koje se protežu zapadnim, središnjim i južnim dijelom županije.[54]

[54] Bjelovarsko-bilogorska županija (2022.). Plan razvoja Bjelovarsko – bilogorske županije 2022. – 2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://bbz.hr/doc/uprava/PLAN-RAZVOJA-BBZ-2022-2027.pdf

Općina Severin smještena je na području Panonske i peripanonske megaregije, unutar makroregije Zavale u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Prostor općine jasno je strukturiran: na sjeveru se proteže pobrđe Bilogore, dok južni dio čini pleistocenski ravnjak s dominantnim poljoprivrednim površinama.[55]

Od ukupne površine Općine Severin od 2.591 ha, poljoprivredno tlo zauzima 1.234,35 ha, odnosno 47,64 % ukupne površine. Šumske površine obuhvaćaju 518,72 ha (20,02 %), dok građevinska područja naselja zauzimaju 198 ha (7,64 %). Građevinska područja izdvojene namjene prostiru se na 25,91 ha (1,00 %), a preostale površine obuhvaćaju 614,02 ha, što čini 23,70 % ukupne površine općine.[56]

Slika 13. Namjena površina na području Općine Severin. Izvor: Prostorni plan Općine Severin (2015).

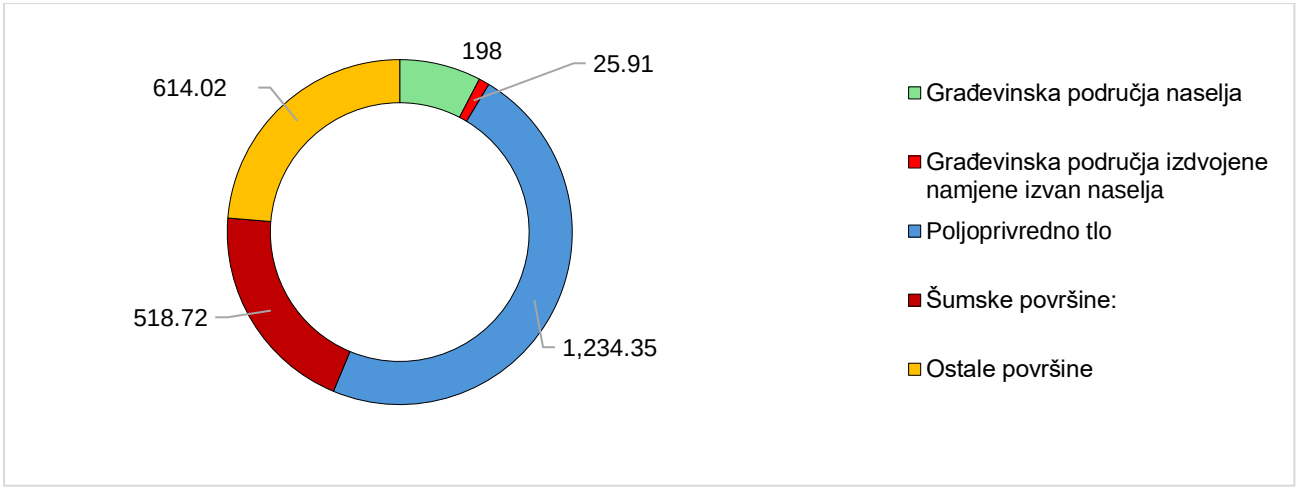

S obzirom na položaj općine na prijelazu između brežuljkastih obronaka Bilogore i nizinskog pleistocenskog ravnjaka, prevladavaju oranične površine, uz manji udio livada, pašnjaka, voćnjaka i vinograda. Zemljišna struktura odražava prirodne podloge – lesivirana i pseudoglejna tla na zaravnima pogodna su za intenzivnu ratarsku proizvodnju, dok blagi nagibi Bilogore imaju ograničenije potencijale te su pogodniji za pašnjake, voćnjake i vinograde.[57]

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) iz ARKOD sustava, na temelju Javnih podataka iz Upisnika obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i Sumarnih podataka iz Upisnika poljoprivrednika ARKOD-a na području Općine Severin na dan 31.12.2024. godine bilo je ukupno 1355,96 ha ARKOD parcela koje su zauzimale ukupno 1356 parcelu.[58]

[55] Općina Severin (2025.). Osnovni podaci. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/osnovni-podaci/

[56] Bjelovarsko-bilogorska županija – Županijski zavod za prostorno uređenje (2005.). Prostorni plan Općine Severin. Obrazloženje. Polazišta

[57] Bjelovarsko-bilogorska županija – Županijski zavod za prostorno uređenje (2005.). Prostorni plan Općine Severin. Obrazloženje. Polazišta

[58] Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2025). ARKOD. Prikaz broja, površine ARKOD-a i broja PG-a s obzirom na veličinu i sjedište PG-a 31.12.2024. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/

Tablica 6. Podaci o ARKOD parcelama prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta na dan 31.12.2024.godine na području Općine Severin prema površine, izvor: APPRRR

Naziv	Površina u (ha)	Površina u (%)
Oranica	1227,57	90,53
Staklenici na oranici	0,86	0,06
Livada	101,62	7,49
Pašnjak	14,86	1,10
Vinograd	3,56	0,26
Iskrčeni vinogradi	0,06	0,01
Voćnjak	6,55	0,48
Ostale vrste uporabe zemljišta	0,67	0,05
Privremeno neodržavana parcela	0,15	0,02
Ukupno	1355,96	100

Područje Općine Severin obiluje šumskim površinama različitih vrsta, koje uključuju i državne i privatne šume. Prema javno dostupnim podacima, državne šume zauzimaju 486,02 ha, što čini 18,79 % ukupne površine Općine Severin, čime predstavljaju značajan prirodni resurs ovog područja.[59]

Na području općine nalaze se sljedeće šumske gospodarske jedinice:

- Gospodarska jedinica „Bjelovarska Bilogora“ smještena je na jugozapadnim i južnim padinama Bilogore. Reljef je pretežno blago valovit, s mjestimično strmim jarcima. Ukupna površina jedinice iznosi 7.718,69 ha, od čega je 7.567,47 ha obraslog šumskog zemljišta, 70,18 ha neobraslog i neproizvodnog šumskog zemljišta te 81,04 ha neplodnog šumskog zemljišta. Vrste drveća koje se nalaze unutar gospodarske jedinice uključuju: hrast lužnjak, hrast kitnjak, crveni hrast, običnu bukvu, poljski jasen, američki jasen, obični grab, gorski javor, obični bagrem, divlju trešnju, ostalu tvrdu bjelogoricu (OTB), malolisnu i velelisnu lipu, različite vrste lipa (Lipa sp.), crnu johu, običnu vrbu, ostalu meku bjelogoricu (OMB), običnu smreku, obični bor, američki borovac, europski ariš, američku duglaziju te ostale crnogorice.[60]
- Gospodarska jedinica privatnih šuma „Pisaničke šume“ također se proteže na području Općine Severin, uključujući privatne šumske površine.[61]

Naftni, plinski i geotermalni resursi Općine Severin

Na području Općine Severin smještena su eksploatacijska polja različitih prirodnih resursa. To uključuje eksploatacijsko polje Šandrovac za vađenje ugljikovodika te eksploatacijsko polje

[59] Uprava šuma Podružnica Bjelovar (2023.). Šumarija Bjelovar. Program gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže „Bjelovarska Bilogora“. Dostupno na mrežnoj stranici: https://javnipodaci.blob.core.windows.net/pdf/169/Opis.pdf

[60] Uprava šuma Podružnica Bjelovar (2023.). Šumarija Bjelovar. Program gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže „Bjelovarska Bilogora“.

[61] Hrvatske šume (2025). Web preglednik Hrvatskih šuma. Dostupno na mrežnoj stranici: https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2n

geotermalnih voda Velika Ciglena. Osim toga, evidentirano je ležište ciglarske gline na lokalitetu Severin, dok je eksploatacijsko polje Lugovi sanirano.[62]

Gospodarenje otpadom

Kako bi se postojeći okoliš te prirodni resursi na području Općine zaštitili, potrebno je raditi na smanjenju pritiska na iste. U tome smislu važnu ulogu ima održivo gospodarenje otpadom koje ima potencijala smanjiti pritisak na postojeće važne prirodne resurse Općine te doprinijeti njihovom očuvanju.

Općina Severin pruža javnu uslugu prikupljanja komunalnog otpada, uključujući miješani i biorazgradivi otpad. Prikupljanje komunalnog otpada u naseljima Severin i Orovac povjereno je društvu Komunalac d.o.o. Bjelovar. Na području općine postoje tri lokacije zelenih otoka: dvije u naselju Severin i jedna u naselju Orovac. Putem zelenih otoka prikupljaju se papir i karton, plastika i metal te staklo, a na sve tri lokacije postavljeno je ukupno osam spremnika za razvrstavanje otpada. Učestalost odvoza komunalnog otpada u 2023. godini iznosila je dva puta mjesečno. Od 2019. godine provodi se sustav odvojenog prikupljanja plastike i papira izravno na kućnom pragu korisnika.[63]

Na području Općine ne postoji mobilno reciklažno dvorište niti spremnici za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada. Komunalni otpad nastao u kućanstvima i gospodarskim subjektima zbrinjava se odvozom na odlagalište neopasnog otpada „Doline“, koje služi kao službeno odlagalište za Grad Bjelovar i okolne općine, uključujući i Općinu Severin.[64]

Tablica 7. Izvješće o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada u odnosu na graničnu količinu miješanog otpada za Općinu Severin u 2024. godini. Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom

Ukupno sakupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge po JLS (tona)	Miješani komunalni otpad sakupljen u sklopu javne usluge po JLS (obrazac SO-1) (tona)	Miješani komunalni otpad sakupljen u sklopu javne usluge po JLS (MRD) (obrazac SO-3-1) (tona)	Miješani komunalni otpad sakupljen u sklopu javne usluge po JLS (SRD) (obrazac SO-3-2) (tona)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad u sklopu javne usluge po JLS (obrazac SO-1) (tona)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad putem mobilnog reciklažnog dvorišta po JLS (obrazac SO-3-1) (tona)	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad putem stacionarnog reciklažnog dvorišta po JLS (obrazac SO-3-2) (tona)	Koeficijent graničnog udjela mase sakupljenog miješanog komunalnog otpada za 2024. godinu	MSK = Masa sakupljenog miješanog komunalnog otpada koja prekoračuje graničnu količinu miješanog komunalnog otpada (tona)
42,3	32,82	0	0	9,48	0	0	0,5	11,67

[62] Hrvatski geološki institut (2019.). Rudarsko-geološka studija Bjelovarsko-bilogorske županije. https://arhiva.bbz.hr/najave-i-priopcenja/detaljnije/rudarsko-geoloska-studija-bjelovarsko-bilogorske-zupanije

[63] Općina Severin (2024.). Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Općine Severin za 2023. godinu. Severin: Općina Severin. Nepublicirani dokument.

[64] Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2005). Prostorni plan uređenja Općine Severin - Obrazloženje. Županijski glasnik.

Na području Općine Severin u *2024. godini* ukupno je prikupljeno 42,30 tona komunalnog otpada, od čega se 32,82 tone otpada odnosi na miješani komunalni otpad.[65] U sustav prikupljanja komunalnog otpada bilo je uključeno 679 stanovnika, što znači da je prosječna količina prikupljenog otpada po stanovniku iznosila približno 62,30 kilograma. Stopa odvojenog prikupljanja otpada u 2024. godini iznosila je 22,42%.[66]

S druge strane, u *2023. godini* na području općine ukupno je prikupljeno 31,97 tona komunalnog otpada, od čega se 28,93 tone odnosilo na miješani komunalni otpad.[67]

U sustav prikupljanja komunalnog otpada bilo je uključeno jednako stanovnika kao i 2024. godine, što znači da je prosječna količina prikupljenog otpada po stanovniku iznosila približno 47 kilograma. Stopa odvojenog prikupljanja otpada u 2023. godini iznosila je 9,51%.[68]

Unatoč većoj ukupnoj količini otpada, zabilježen je značajan napredak u sustavu odvojenog prikupljanja. Stopa odvojenog prikupljanja otpada povećala se s 9,51% u 2023. godini na 22,42% u 2024., što upućuje na poboljšanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom i veći stupanj osviještenosti stanovništva o važnosti razdvajanja otpada.

Na području Općine Severin nalazi se ilegalno odlagalište „Stara ciglana“, s nezakonito odloženim glomaznim i građevinskim otpadom. Iako je formalno zatvoreno 2001. godine, odlagalište još nije sanirano i predstavlja ekološki i društveni problem. Prostire se na granici Općine Severin i Općine Šandrovac (naselje Lasovac), a planirana sanacija otežana je zbog nedostatka financijskih sredstava i neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.[69]

Pametan razvoj Općine Severin ne može se zamisliti bez integralnog upravljanja prirodnim resursima koje obuhvaća vodu, šume i otpad. Održivo korištenje površina doprinosi očuvanju biološke raznolikosti i unaprjeđenju ekološke dimenzije tog prostora. Učinkovito upravljanje otpadom, uključujući reciklažu i sanaciju odlagališta, smanjuje pritisak na prirodne resurse i poboljšava kvalitetu okoliša. Ova međusobno povezana područja ne samo da osiguravaju ekološku stabilnost, već i pridonose održivom razvoju općine. U konačnici, pametan pristup razvoju omogućava Općini Severin da postane uzor održivog razvoja, čime se stvara zdraviji i prosperitetniji okoliš za sve njezine stanovnike.

[65] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Komunalni otpad, odlagališta, lokacije odbačenog otpada. Izvješća o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za JLS. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/hr/komunalni-otpad-odlagalista-lokacije-odbacenog-otpada

[66] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Izvješće o komunalnom otpadu za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/sites/default/files/izvjesca/2025-07/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202024_FV.pdf

[67] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Komunalni otpad, odlagališta, lokacije odbačenog otpada. Izvješća o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za JLS.

[68] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Izvješće o komunalnom otpadu za 2023. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/sites/default/files/izvjesca/2024-10/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202023%20-%20rev1.pdf

[69] Općina Severin (2024.). Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Općine Severin za 2023. godinu. Severin: Općina Severin. Nepublicirani dokument.

2.4.2. Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine

Zaštićeni prirodni dijelovi nekog područja odnose se na specifična područja koja su označena i očuvana zbog svoje posebne ekološke, biološke, geološke ili kulturne važnosti. Sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih dijelova definiran je Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)[70]. U skladu s navedenim zakonom priroda je definirana kao sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost koja je od interesa za Republiku Hrvatsku i uživa njezinu osobitu zaštitu. Zaštićeni dijelovi prirode su dijelovi prirode proglašeni Zakonom o zaštiti prirode, dok su zaštićena područja geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojima se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava. Sukladno navedenom, zaštićenu prirodu možemo podijeliti na zaštićen dio prirode sukladno Zakonu o zaštiti prirode, te zaštićeno područje sukladno ekološkoj mreži Natura 2000.

Analizom relevantnih izvora zaštite prirode na području Europske Unije i Republike Hrvatske ustanovljeno je kako na području Općine Severin nema zaštićenih dijelova prirode koji se štite Zakonom o zaštiti prirode kao ni područja ekološke mreže Natura 2000 te područja koja se štite ili su predložena za zaštitu kroz prostorno-plansku dokumentaciju na županijskoj i lokalnoj razini.

2.5. Temeljne usluge

Temeljne usluge odnose se na osnovne usluge koje su ključne za osiguravanje dobrobiti i potreba zajednice, društva ili pojedinca. Ove usluge neophodne su za osiguravanje temeljnih ljudskih potreba i poboljšanje kvalitete života. Kroz dimenziju Temeljnih usluga analizirana je društvena infrastruktura na području Općine Severin, odnosno infrastruktura namijenjena za predškolski odgoj i obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, kulturu, komunalnu djelatnost, sport i rekreaciju, energetiku te širokopojasnu infrastrukturu. U tome smislu ovo je poglavlje podijeljeno na analizu društvene infrastrukture te infrastrukture za energetiku i širokopojasni Internet.

2.5.1. Društvena infrastruktura

Društvena infrastruktura obuhvaća skup institucija, resursa i usluga koje podržavaju društvene funkcije, interakcije i razvoj zajednica. Ova vrsta infrastrukture igra ključnu ulogu u oblikovanju društva, pružanju socijalne podrške i omogućavanju zajedničkog života. U ovom smislu društvena infrastruktura je podijeljena na društvenu infrastrukturu za obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, kulturnu, komunalnu te infrastrukturu za sport i rekreaciju.

[70] Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19.

Društvena infrastruktura vezana za *odgoj i obrazovanje* na području Općine Severin obuhvaća vrtić i osnovnu školu.

- Na području Općine Severin ne postoji dječji vrtić. Djelomičnu skrb za djecu predškolske dobi pruža udruga KUD „Palična“, koja od 2008. godine provodi kraći program odobren od nadležnog ministarstva i koji trenutno pohađa 11 djece.[71]
- U Severinu djeluje Područna škola Severin, koja je dio Osnovne škole „Ivan Vitez Trnski“ iz Nove Rače. Školu pohađaju učenici od 1. do 4. razreda, a nakon toga nastavu nastavljaju u matičnoj školi. Trenutno školu pohađa oko 22 učenika.[72]

Infrastruktura namijenjena za *zdravstvo i socijalnu skrb* obuhvaća ambulantu opće medicine.

- Na području Općine Severin postoji zdravstvena ambulanta opće medicine. Na području općine ne postoji stomatološka ambulanta niti ljekarna, pa stanovnici koriste usluge u Velikom Grđevcu, Bjelovaru i Novoj Rači.[73,74]
- Socijalna skrb na području Općine organizirana je putem Hrvatskog zavoda za socijalni rad – Područni ured Bjelovar.[75] Na području Općine Severin provodi se projekt „Zaželi“, u okviru kojeg su zaposlene žene koje pružaju skrb starijim i nemoćnim osobama. Općina također osigurava pomoć u naravi za najugroženije stanovnike.[76]

Kulturna infrastruktura na području Općine obuhvaća objekte zaštićene Registrom kulturnih dobara Republike Hrvatske te ostale objekte usmjerene na kulturnu djelatnost.

- Zaštićena kulturna baština Općine obuhvaća:
- Crkva sv. Petra i Pavla (oznaka Z-7463) izgrađena je krajem 18. i početkom 19. stoljeća u stilu baroknog klasicizma. Svojim povijesnim značajem i skladnom arhitektonskom formom zauzima važno mjesto u korpusu sakralnog graditeljstva Bjelovarsko-bilogorske regije.[77]

Prostornim planu uređenja Općine Severin predložena su i evidentirana kulturna dobra lokalnog značaja koja se štite odredbama i mjerama prostornog plana, a koji se navode u sljedećoj tablici:

Tablica 8. Zaštićena nepokretna kulturna dobra na području Općine Severin, izvor: Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2005). I. ID

Lokacija	SAKRALNE GRAĐEVINE	STATUS
Severin	Crkva sv. Petra i Pavla	Z-7463

[71] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/wp-content/uploads/Provedbeni-program-opcine-Severin-2025-2029.pdf

[72] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029.

[73] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029.

[74] Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (2025.). Ugovoreni sadržaji zdravstvene zaštite u RH. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hzzo.hr/zdravstvena-zastita/zdravstvena-zastita-pokrivena-obveznim-zdravstvenim-osiguranjem/ugovoreni

[75] Hrvatski zavod za socijalni rad (2025.). Područni ured Bjelovar. Dostupno na mrežnoj stranici: https://socskrb.hr/zupanijske-sluzbe-i-podrucni-uredi/zupanijska-sluzba-bjelovarsko-bilogorske-zupanije/podrucni-ured-bjelovar/

[76] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029.

[77] Ministarstvo kulture i medija (2025.). Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: https://registar.kulturnadobra.hr/#/

Lokacija	ARHEOLOŠKA BAŠTINA	
Orovac	Orovački vinogradi	E
Severin	Severin-Selište	E
Severin	Gradina Podrumača	E
Lokacija	CIVILNE GRAĐEVINE	
Orovac	Kljet u Orovačkim vinogradima	E
Severin	željeznička stanica	E
Lokacija	GOSPODARSKE GRAĐEVINE	
Severin	paromlin	E

Osim kulturnih dobara, na području Općine nalazi se Društveni dom Severin.[78]

Infrastruktura namijenjena *promicanju javne sigurnosti* uključuje vatrogasne domove i ostalu infrastrukturu za javnu sigurnost.

- Na području Općine Severin nalaze se zgrada Dobrovoljnog vatrogasnog društva (DVD) Severin te Seoski vatrogasni dom u naselju Orovac.[79]

Površine namijenjene *sportu i rekreaciji* na području Općine Severin obuhvaćaju sportsko-rekreacijske zone i dječja igrališta, raspoređene u naseljima Severin i Orovac.

- U naselju Severin nalaze se sljedeći objekti: zona Nogometnog kluba „Slavija" s travnatim igralištem, Športsko-ribolovno društvo „Slavija" uz ribnjak, Konjički klub „ŠPAR" te betonsko igralište kod područne škole. Uz to, Severin raspolaže s tri dječja igrališta smještena iza zgrade općine i multifunkcionalnom zgradom. U naselju Orovac nalaze se planinarski dom HVIDRA, a stanovnicima su na raspolaganju i ribnjaci.[80]

Pregled komunalne infrastrukture na području Općine se nalazi u sljedećoj tablici:

Tablica 9. Komunalna infrastruktura na području Općine Severin. Izvor: Imovina.hr, Općina Severin

Vrsta komunalne infrastrukture	Naziv komunalne infrastrukture	Katastarska čestica
Javno parkiralište	Parkiralište kod općine	-
	Parkiralište kod DVD-a i crkve	-
	Parkiralište u Poslovnoj zoni u Severinu	-
	Parkiralište ispred ambulante u Severinu	-
	Parkiralište ispred groblja Orovac	-
	Parkiralište ispred HVIDRINOG doma	-
Javna rasvjeta	Javna rasvjeta na cesti Bjelovar - Daruvar	951
	Javna rasvjeta na cesti u selu	943
	Javna rasvjeta ulica preko puta škole	981
	Javna rasvjeta Mali Severin	183/5
	Javna rasvjeta Orovac	1107

[78] Općina Severin (2025.). Podaci dobiveni od Općine Severin
[79] Općina Severin (2025.). Podaci dobiveni od Općine Severin
[80] Općina Severin (2025.). Podaci dobiveni od Općine Severin

	Javna rasvjeta u zoni	730/4
Groblje	Groblje uz državnu cestu Severin	861
	Groblje Severin rimokatoličko	425/2
	Groblje Orovac rimokatoličko	474/115
	Groblje Malo polje Severin	355
	Mrtvačnica Orovac	37/3
	Mrtvačnica Orovac	474/116
Spomenik	Spomenik palim braniteljima	41/4
	Spomenik Narodne oslobodilačke borbe	794
Nadstrešnica	Autobusna stanica glavna cesta Bjelovar	951
	Autobusna stanica glavna cesta Daruvar	951
	Autobusna stanica - Severin ulaz	943
	Autobusna stanica - Severin izlaz	943
	Autobusna stanica - kod pravoslavne crkve 1	943
	Autobusna stanica - kod pravoslavne crkve 2	943
	Autobusna stanica - Orovac 1	1107
	Autobusna stanica - Orovac 2	1107
	Autobusna stanica - kod škole	943
Javna zelena površina	Nogometno igralište u Severinu	551, 552
	Fitness park	42/3
	Dječji park	42/3
	Dječje igralište Severin	131/3
	Dječje igralište Orovac	837/1
		837/3
	Drvored Severin	943
	Drvored Orovac	794
Javne prometne površine	Pločnik na glavnoj cesti	951
	Pločnik u selu Severin	943
	Pločnik u selu Orovac	1107
	Pločnik Mali Severin	944
Nerazvrstane ceste	Nerazvrstana cesta neasfaltirani poljski put	795/2, 758/3, 758/7, 758/26, 758/27, 978, 754/2, 796/3, 616/4, 664/3, 649/1, 758/33, 668/5, 878/7, 972, 975, 976, 878/22, 700, 698/3, 87/1, 969, 872/2, 973, 974, 941, 940, 368/1, 948, 350/1, 131/5, 232/9, 232/7, 277/2, 277/10, 293/15, 293/20, 276/3, 61, 1136, 1135, 1139, 1023/2, 812, 1141, 746/16, 474/60, 474/70, 580/25, 1134, 1133, 474/24, 1120/1, 1108, 61/3, 1112, 1113, 1117, 825/1, 992/3, 995/1, 1137 dio,1131, 1129, 446/23, 446/13, 482/11, 482/5, 483/4, 464/1, 244/7, 247/9, 247/6, 247/2,

		268/2, 247/10, 244/4, 61, 1120/1,1117
	Nerazvrstana cesta neasfaltirana cesta	39, 78/1, 862/3, 955/3, 955/1, 877/13, 877/23, 877/28, 981, 558/5, 950, 563/8, 947, 349/28, 349/11, 1130, 1128, 402/1, 1127, 1126, 1125, 1115, 1116, 144/41, 1115 dio, 1110, 1111
	Nerazvrstana cesta asfaltirana cesta	730/4, 563/8, 415/1, 949/2, 947, 416/2, 417/2, 132/14, 132/13, 183/5, 944, 191/3, 944/1, 243/4, 276/5, 244/11, 232/8, 946, 942, 131/16, 48/1, 53/1, 813, 815, 817/1, 1107 dio, 93, 768, 1140, 991/2, 1146/1, 994/7, 992/4, 1145 dio, 1137 dio, 1138, 1132, 446/41, 1131 dio, 474/60, 1128, 474/39, 1123, 1122, 1117, 1115, 1116, 1109, 474/114, 474/116
Građevine javne namjene	Društveni dom	949/3, 794
	Zgrada Općine	42/3
	Sajmište u selu	615/2,615/3,615/4,615/5
	Osnovna škola i dvor u mjestu	965/44
	Spremište DVD-a Severin	37/3
	Stan u zgradi mješovite uporabe br. 239	131/3
	Dom HVIDRE	100

Društvena infrastruktura Općine Severin predstavlja temelj za pametan razvoj zajednice jer omogućava kvalitetan život i potiče socijalnu koheziju. S obzirom na različite segmente infrastrukture—od obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi, do kulture, sporta i komunalnih usluga—Općina Severin ima potencijal razvijati se kao integrirana i održiva zajednica. Ova infrastruktura ne samo da zadovoljava osnovne potrebe građana, već i doprinosi unapređenju kvalitete života, poticanju aktivnog građanstva i očuvanju kulturne baštine. Ulaganjem u društvenu infrastrukturu i njezino održavanje, Općina Severin može osigurati dugoročnu održivost i otpornost zajednice, čime se stvara povoljan okvir za inovacije i razvoj u skladu s konceptom pametnog razvoja.

2.5.2. Infrastruktura za energetiku i širokopojasni Internet

Infrastruktura za energetiku i širokopojasni internet obuhvaća fizičke i tehničke elemente potrebne za pružanje plinoopskrbe, električne energije i širokopojasnog pristupa.

Na području Općine Severin nema objekata prijenosne elektroenergetske mreže napona 400, 220 ili 110 kV, već su prisutni dalekovodi i transformatorske stanice napona 35 i 10 kV. Opskrbu električnom energijom osigurava DP Elektra Bjelovar, a postojeći kapaciteti transformatorskih stanica zadovoljavaju potrebe potrošača.[81]

Plinoopskrbni sustav Općine Severin čini mreža visokotlačnih, srednjetlačnih i niskotlačnih plinovoda te mjerno-redukcijskih stanica. Rubnim dijelom Općine prolazi regionalni plinovod Bjelovar–Daruvar DN 200. Opskrbu prirodnim plinom osigurava INA d.d., dok distribuciju provodi Elektrometal d.d. putem MRS Nova Rača.[82]

Na području Općine postoji solarna elektrana i bioplinska elektrana[83], što potvrđuje potencijal korištenja obnovljivih izvora energije.

Vodoopskrbni sustav temelji se na magistralnom cjevovodu Bjelovar–Daruvar s odvojkom u Patkovcu za Banov Stol, koji je od županijske važnosti.[84] Kanalizacijska mreža nije razvijena, osim u poduzetničkoj zoni.[85] Većina otpadnih voda odvodni se kroz septičke jame i otvorene kanale[86], što predstavlja ekološki izazov.

Područjem Općine prolazi radijski koridor.[87]

Na području Općine nalazi se nekoliko elektroničko – komunikacijskih zona: EKZ-0046 polumjera 1.500 m, EKZ-0048 polumjera 1.500 m i EKZ-0049 polumjera 1.500 m.[88]

[81] Hudec plan d.o.o. (2021.). Elaborat zaštite okoliša za zahvat Sunčana elektrana ŽIVKO SEV 3 snage 1,8 MW, Općina Severin, Bjelovarsko-bilogorska županija za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mzozt.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2021/23_08_2021_Elaborat_SE_ZIVKO_SEV_3.pdf

[82] Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2005). Prostorni plan uređenja Općine Severin - Obrazloženje. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search

[83] Općina Severin. I. izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine Severin. 2.b. Infrastrukturni sustavi. Energetski sustav. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search

[84] Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2012). Prostorni plan uređenja Općine Severin. I. Izmjene i dopune. Odredbe za provedbu (pročišćeni tekst). Službeni glasnik Općine Severin 5/12.

[85] Ministarstvo gospodarstva (2025.) Poslovna zona Severin. Dostupno na mrežnoj stranici: https://investcroatia.gov.hr/zone/poslovna-zona-severin/

[86] Općina Severin. I. izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine Severin. 2.c. Infrastrukturni sustavi. Vodnogospodarski sustav i otpad. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search

[87] Bjelovarsko-bilogorska županija (2019.). Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije. VI. Izmjene i dopune. 4.a Infrastrukturni sustavi. Pošta i telekomunikacije. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search

[88] HAKOM (2025.). HAKOM e-Karta. Objedinjeni preglednik. Dostupno na mrežnoj stranici: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=1d68f045745746e38f2f6c04ab7e0e28

Slika 14. Objedinjeni plan razvoja infrastrukture u pokretnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži na području Općine Severin. Izvor: HAKOM

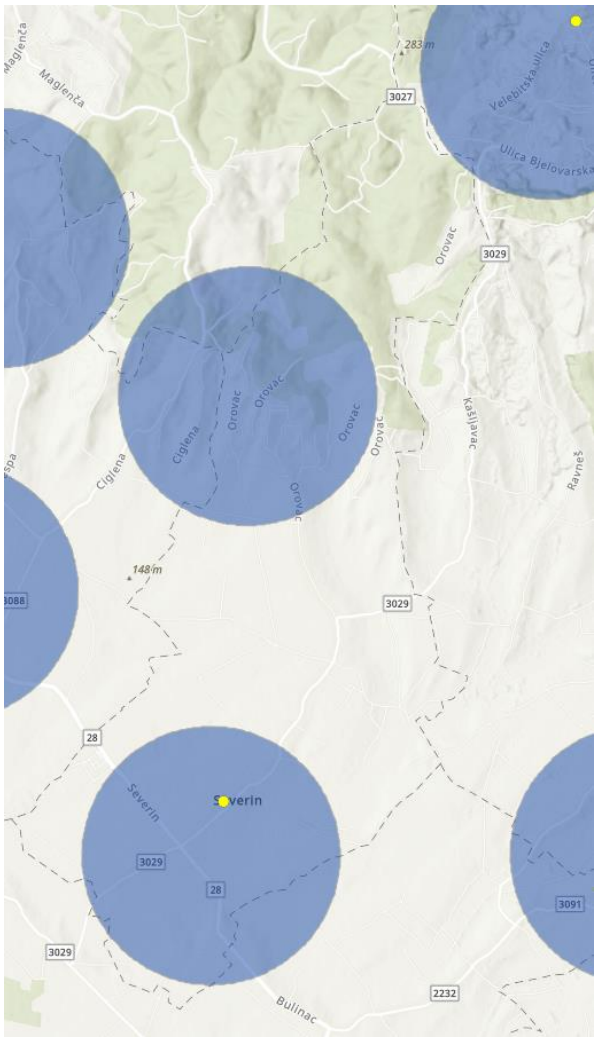

U sklopu nacionalnog projekta izgradnje VHCN (Very High Capacity Networks), Općina Severin je uključena u plan izgradnje optičke mreže koja će omogućiti brzine od najmanje 100 Mbit/s, uz mogućnost nadogradnje do 1 Gbit/s. Projekt, vrijedan 14,37 milijuna eura, obuhvaća 13.205 „bijelih adresa“ u županiji, a završetak radova predviđen je do lipnja 2026. godine. Time će se omogućiti implementacija ultra-brze digitalne povezanosti i stvoriti preduvjeti za digitalnu transformaciju lokalne zajednice.[89]

Razvijeni sustavi opskrbe plinom i električnom energijom, uz planiranje korištenja obnovljivih izvora energije, predstavljaju stabilnu osnovu za budući razvoj Općine Severin. Energetska i širokopojasna komunikacijska infrastruktura ključne su za ostvarenje pametnog razvoja i digitalne transformacije zajednice. Ulaganja u širokopojasni internet i digitalne komunikacije doprinose poboljšanju kvalitete života stanovnika, poticanju poduzetništva i inovacija te olakšavaju pristup informacijama i javnim uslugama. Uz daljnje unaprjeđenje temeljne

[89] Hrvatski telekom (2025). Razvoj širokopojasne infrastrukture za Grad Bjelovar te Općine Rovišće, Zrinski Topolovac, Kapela, Veliko Trojstvo, Severin, Šandrovac i Nova Rača (NPOO.C2.3.R4-I1.02.0027). Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.hrvatskitelekom.hr/ht-grupa/eu-projekti/izgradnja-vhcn-sirokopojasne-mreze-bjelovarsko-bil

infrastrukture, digitalizacija će imati središnju ulogu u razvoju učinkovitijih javnih usluga, jačanju lokalne zajednice i stvaranju moderne, pametne i održive općine.

2.6. Održiv promet i mobilnost

Održiv promet i mobilnost odnose se na pristup i organizaciju prijevoza koji su ekološki, socijalno i ekonomski održivi. Održivost u kontekstu prometa i mobilnosti podrazumijeva smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, podršku društvenoj pravdi, poboljšanje ekonomske učinkovitosti te promicanje sigurnosti i zdravlja. Kroz sljedeći tekst analizirana je prometna infrastruktura na području Općine Severin.

Tablica 10. Državne, županijske i lokalne ceste na području Općine Severin, izvor: Hrvatske ceste (2025), Geoportal javnih cesta Republike Hrvatske

Redni broj	Oznaka ceste	Opis ceste	Naselja
1.	D28	Cugovec (DC10/ŽC3052)- Zvijerci (DC43)- Bjelovar (DC43)- Veliki Zdenci (DC5/DC45)	Severin
2.	ŽC3029	Šandrovac (ŽC3027)- Severin- Nevinac- Stara Ploščica- Nova Ploščica (ŽC3090)	Severin

Bjelovarsko – bilogorska županija se nalazi između šireg Panonskog prostora i Grada Zagreba no prometno je relativno izolirana, s obzirom da niti jedna suvremenija prometnica ne prolazi njome. Glavni državni prometni pravci uspostavljeni su sjeverno (podravski pravac) ili južno (posavski pravac) od prostora Županije.[90]

Na području Općine Severin evidentirane su ukupno 84 nerazvrstane ceste.[91]

Područjem Općine prolazila je željeznička pruga[92] no ukinuta je 1968. godine.[93]

Prostorom Općine prolazi biciklistička ruta Planinarski dom Kamenitovac – Bjelovar.[94]

[90] Bjelovarsko – bilogorska županija (2025). Strateška studija utjecaja na okoliš Plana razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://bbz.hr/doc/uprava/strateska_studija_za_plan_razvoja_bbz.pdf

[91] Općina Severin (2025.). Evidencija komunalne infrastrukture Općine Severin. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/pravo-na-pristup-informacijama/

[92] Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). ENVI atlas okoliša. Dostupno na mrežnoj stranici: https://envi.azo.hr/

[93] List HŽ infrastrukture d.o.o. (2020.). Željezničar, br. 894. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.hzinfra.hr/wp-content/uploads/2020/06/Zeljeznicar-894-svibanj-2020.pdf

[94] komoot GmbH (2025.). Routes. Bike touring routes & trails. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.komoot.com/smarttour/24647666

3. SWOT

SWOT analiza predstavlja analizu unutarnjih (snage i slabosti) i vanjskih čimbenika (prilike i prijetnje) analize. Unutarnji čimbenici predstavljaju sadašnju situaciju jedinice lokalne samouprave, odnosno trenutačna područja, resurse i sposobnosti koji doprinose (snage) ili ograničavaju (slabosti) razvoj, dok vanjski čimbenici predstavljaju budućnost, odnosno područja, resurse i sposobnosti izvan jedinice koji pozitivno (prilike) ili negativno (prijetnje) utječu na njen razvoj. Svrha SWOT analize je utvrditi perspektivu za buduće djelovanje na temelju karakteristika položaja u kojem se jedinica lokalne samouprave trenutačno nalazi. Drugim riječima, svrha SWOT analize je razlučiti što je ključno u vremenu analize kako bi se prepoznali strateški čimbenici okruženja subjekta.

SWOT analiza je za potrebe ovog strateškog dokumenta rađena na temelju provedenih analiza stanja Općine Severin temelju čega se prepoznaju snage i slabosti trenutačnog stanja Općine, te prilike i prijetnje razvoja koje će rezultirati utvrđivanjem perspektive za buduće djelovanje, odnosno, donošenje adekvatnih strateških odluka vezanih za daljnji razvoj Općine Severin.

Tablica 11. SWOT analiza Općine Severin, izrada autora

SNAGE
↳ Dobar geografski i prometni položaj (blizina Bjelovara, povezanost državnim cestama) ↳ Dobra prometna povezanost unutar Općine ↳ Očuvana priroda ↳ Bogatstvo šuma, poljoprivrednih površina i raznolikih staništa ↳ Razvijeni komunalni standardi vezani za gospodarenje otpadom ↳ Postojanje društvene infrastrukture za obrazovanje, kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb, sport i rekreaciju ↳ Relativno dobra pokrivenost infrastrukturom za vodoopskrbu, elektroopskrbu i plinoopskrbu ↳ Pokrivenost širokopojasnim pristupom ↳ Postojanje zaštićene kulturne baštine
SLABOSTI
↳ Nedostatna zaštita kulturne baštine ↳ Nedostatna zaštita prirodne baštine ↳ Nedostatna infrastruktura za pješački promet ↳ Nedostatna infrastruktura za biciklistički promet ↳ Veliki udio nezaposlenih i ekonomski neaktivnih osoba u odnosu na ekonomski aktivne osobe

PRILIKE
↳ Povećanje obrazovanosti stanovništva

- Sve manji broj neobrazovanog stanovništva
- Povećanje pismenosti i digitalne pismenosti stanovništva
- Potencijal korištenja EU fondova za poticanje urbane regeneracije i revitalizacije ruralnih naselja
- Strateško planiranje razvoja kako bi se povećala efikasnost upravljanja i održivi razvoj
- Rastuća potražnja za turističkim proizvodima koji se temelje na prirodnim vrijednostima
- Uključivanje stanovništva u procese planiranja što povećava šanse za postizanje održivosti razvoja JLS
- Strana ulaganja

PRIJETNJE
● Negativni demografski trendovi – starenje stanovništva, iseljavanje ● Društveno – gospodarska situacija koja ograničava održivi razvoj te ujedno doprinosi ● negativnim demografskim trendovima ● Nedovoljno ulaganje u jedinice lokalne samouprave od strane Republike Hrvatske ● Ugroženost kulturnih i tradicijskih vrijednost

4. Vizija i misija

Vizija predstavlja opis željenog stanja koju neko administrativno područje želi postići. Vizija je važna komponenta strateškog planiranja koja doprinosi daljnjem određivanju smjera planiranja i realiziranja planova, odnosno definiranja ciljeva, mjera, aktivnosti i projekata.[95]

Vizija Općine Severin postavljena je kroz Provedbeni program koji je napisan za razdoblje 2025. – 2029. godine. Vizija Općine Severin glasi:[96]

Vizija Općine Severin glasi:

„Općina Severin je ruralna općina stabilne demografske slike, razvijene poljoprivrede i poduzetništva, s očuvanom prirodom i kulturnom baštinom, kvalitetnom komunalnom infrastrukturom i aktivnim civilnim društvom koje doprinosi kvaliteti života svih stanovnika“

[95] Baškarad, M., & Grd, S. (2014). Vizija i misija u javnom sektoru. Računovodstvo i financije, 62(5-6), 47-55.
[96] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029.

Osim vizije, Provedbenim programom postavljena je i misija Općine Severin. Misija organizacije odnosi se na temeljni cilj ili svrhu organizacije. To je izjava koja opisuje zašto organizacija postoji, kakvu ulogu ima u društvu te koji su joj osnovni zadaci i ciljevi. Misija pomaže usmjeriti djelovanje organizacije prema obavljanju javnih usluga, ostvarivanju društvenih ciljeva i zadovoljavanju potreba građana.[97] Misija Općine glasi:[98]

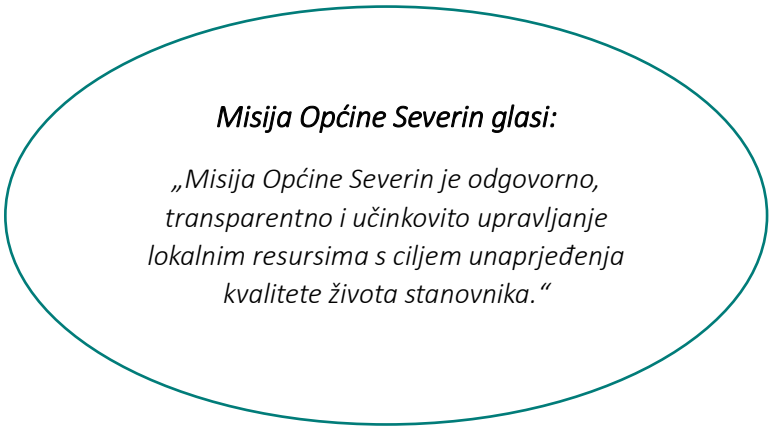

5. Strateški okvir

Strateški okvir uspostavljen je na realnim potrebama i razvojnim potencijalima koja su prepoznata kroz analizu stanja i SWOT analizu. Kroz poglavlje se definiraju strateška područja, mjere i projekti koji se planiraju realizirati u razdoblju od sljedećih deset godina.

5.1. Strateška područja

Kako bi se realizirala navedena vizija te ciljevi, definirano je šest strateških područja: Upravljanje Općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge, Održiv promet i mobilnost.

U nastavku je svako strateško područje razloženo zasebno te su definirane prioritetne mjere za realizaciju. Nakon toga postavljen je detaljni opis mjere sa specifičnim aktivnostima, mogućim izvorima financiranja, ključnim dionicima i dinamikom provedbe.

[97] Bahtijarević – Šiber, F., Sikavica, P. i Pološki Vokić, N. (2008). Suvremeni menadžment - vještine, sustavi, izazovi. Zagreb: Školska knjiga, 2008.
[98] Općina Severin (2025.). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029.

Slika 15. Prikaz strateškog okvira. Izrada autora.

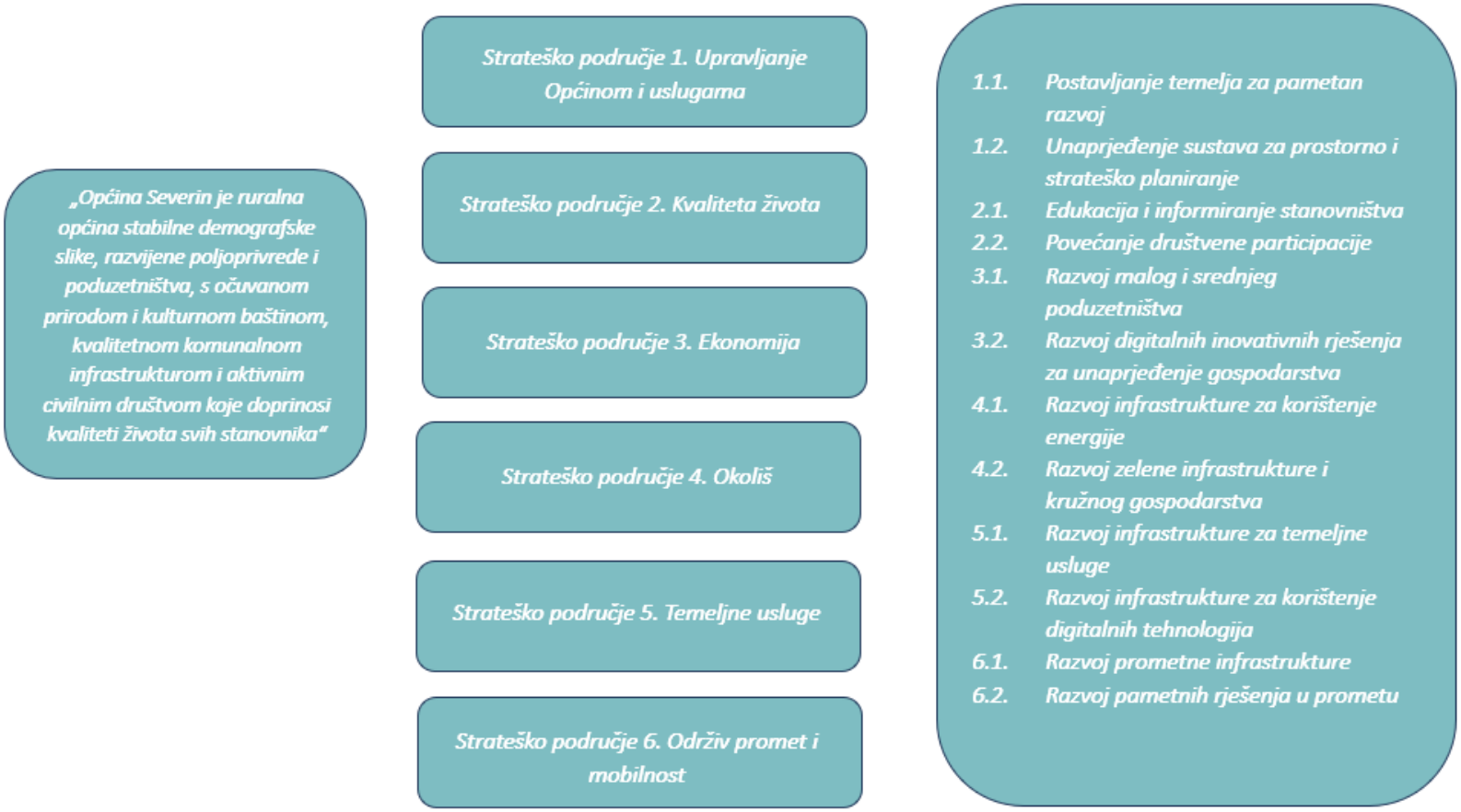

5.1.1. Strateško područje 1. Upravljanje Općinom i uslugama

Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama usmjereno je na unaprjeđenje kapaciteta javne uprave, a koja predstavlja temelj za daljnji razvoj Općine te stvaranje boljeg životnog standarda. Uzimajući u obzir kako je većina prigovora na rad javne uprave usmjerena na predugo trajanje, nepotrebnu složenost procesa, nejasne nadležnosti institucija, teško dostupne kontakte te radno vrijeme institucija, ovim strateškim područjem nastoji se riješiti neki od navedenih problema.[99]

Pametna općina koncept je koji je između ostalog usmjeren na pametnu općinsku upravu te pametnu upravu svih poduzeća povezanih s općinom. Uzimajući u obzirom kako je upravo pametna uprava preduvjet za razvijanje pametnog upravljanja, odnosno preduvjet za efikasnije upravljanje općinom i infrastrukturom, ovim strateškim ciljem teži se transformaciji rada općinske uprave te načina pružanja usluga koristeći napredne digitalne tehnologije.

Pametna uprava usmjerena je na pružanje relevantnih informacija stanovništvu, a koje posljedično proizvodi maksimalnu uključenosti stanovnika u donošenje relevantnih odluka važnih za razvoj navedenog područja. Sve skupa posljedično doprinosi povećanoj učinkovitosti i transparentnosti javne uprave.

Tijekom procesa realizacije pametnog razvoja treba voditi brigu o novoj administrativnoj strukturi i načinima komunikacije između različitih tijela te komunikaciji između tijela i građana. Pametna javna uprava podrazumijeva digitalnu komunikaciju što ubrzava i pojednostavljuje procese, odnosno štedi resurse vremena i novaca.

Preduvjeti koje je potrebno ispuniti za realizaciju navedenog cilja uglavnom se tiču financiranja investicija usmjerenih na razvoj i primjenu programa i aplikacija, aktivna uključenost i zainteresiranost stanovništva za korištenje usluga pametne uprave, digitalna pismenost kao osnovni preduvjet za korištenje digitalnih tehnologija pametne uprave, te pristup internetu za korištenje digitalnih tehnologija. Prilikom razvoja koncepta pametne uprave važno je uzeti u obzir navedene izazove te usmjeriti se na njihovo otklanjanje.

Uzimajući u obzir kako razvoj pametne uprave predstavlja proces potrebno je uzeti u obzir više dimenzija. Kako bi se iskoristila što veća korist od implementacije pametne uprave, potrebno je kontinuirano raditi na razvoju i kvaliteti digitaliziranih javnih usluga za stanovnike. U tome smislu potrebno je raditi na umrežavanju poslovnih procesa između javne uprave i ostalih relevantnih tijela, kontinuirano raditi na povećanju razine znanja, sposobnosti i inovativnosti uprave i poduzeća u vlasništvu općine koja se očituje u poboljšanju korisničkog iskustva, educiranju zaposlenih osoba u upravi, ustanovi i poduzećima, uvođenju inovativnih poslovnih modela te poslovne izvrsnosti, te kontinuirano raditi na razvoju digitalnih usluga.

[99] Ministarstvo pravosuđa i uprave (2015). Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. do 2020. godine

Slika 16. Određenje pametne uprave, izrada autora

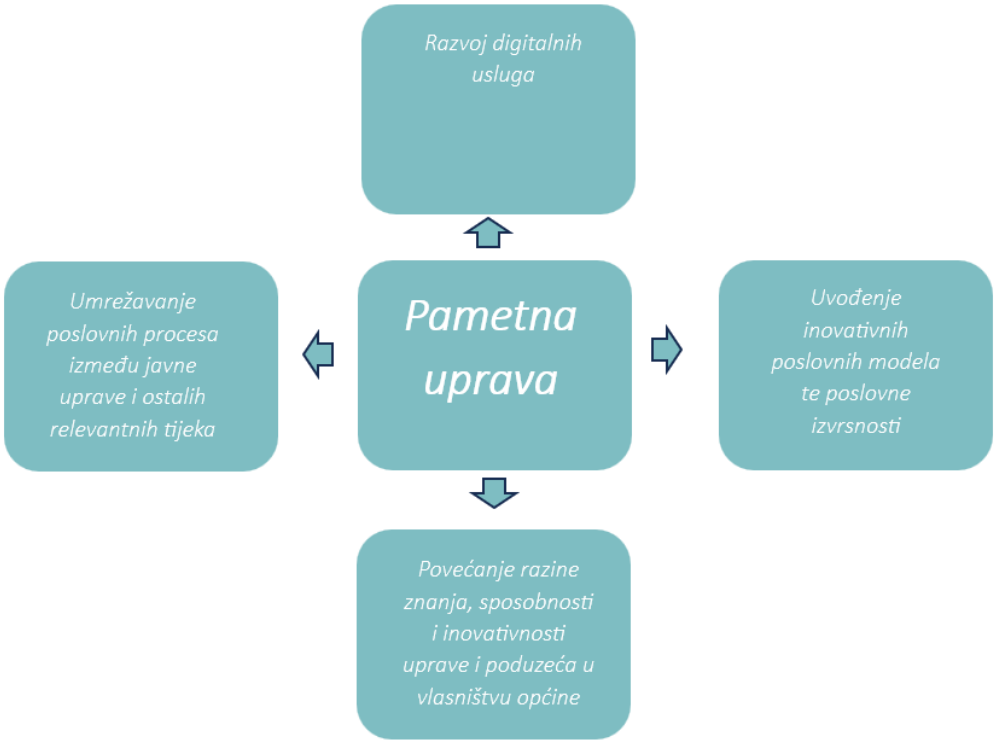

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin, Jedinstveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovana od strane Općine Severin.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu transparentnosti i rada, efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine. Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

Mjere kojima će se ostvariti realizacija strateškog cilja 1: Upravljanje Općinom i uslugama su slijedeće:

- *1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj*
- *1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje*

1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	
Opis	Digitalizacija javne uprave označava proces uvođenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) radi poboljšanja rada i pružanja usluga javne uprave. Cilj digitalizacije javne uprave je optimizacija procesa, povećanje transparentnosti, učinkovitosti, smanjenje birokracije i poboljšanje pristupa javnim uslugama građana. Digitalizacija javne uprave donosi niz prednosti,

	uključujući smanjenje troškova, povećanje pristupačnosti, bržu isporuku usluga, smanjenje birokracije i poboljšanje kvalitete usluga. Digitalizacija mora ići ruku pod ruku s promjenama u organizaciji i procesima kako bi potpuno iskoristila svoj potencijal. Općinska uprava je trenutačno nedostatno digitalizirana zbog čega ni same usluge općinske uprave nisu dostatno digitalizirane, a što dovodi do toga da se na realizaciju poslovnih procesa gubi previše resursa poput vremena i novaca. Kako bi se navedeno unaprijedilo, Mjerom 1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj postaviti će se osnovni preduvjeti za digitalizaciju Općine. Mjera obuhvaća realizaciju digitaliziranog sustava koji će ubrzati i pojednostaviti poslovne procese unutar Općine. Navedeni sustav dovesti će do umreženosti koja olakšava i potiče razmjenu informacija i podataka između ključnih dionika. Tijekom uvođenja sustava digitalnih usluga potrebno je uspostaviti nove administrativne strukture te načine komunikacije. Digitalne usluge uključuju digitalizaciju administrativnih podataka i digitalizaciju procesa javnih usluga koje općina obavlja. Na ovaj se način administrativni postupci obavljaju digitalno bez fizičke razmjene podataka, a stanovnicima i poduzetnicima podaci postaju pristupačniji i dostupniji u digitalnom formatu. Navedena platforma služi kao podloga za kvalitetnu komunikaciju između dionika, kao i podloga za predlaganje i razvoj novih ideja za unaprjeđenje različitih dimenzija društvenog života na navedenom području.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Digitalna platforma javne uprave
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	
Opis	Upravljanje razvojem omogućava definiranje trenutačnog stanja prostora, planiranje razvoja, odnosno identifikaciju ciljeva i prioriteta razvoja, procjenu raspoloživih resursa i određivanje najboljeg načina za njihovu upotrebu. Upravljanje razvojem tako omogućava promišljeno i održivo upravljanje rastom koje uzima u obzir kako okolišne i društvene, tako i ekonomske aspekte razvoja. Upravljanje razvojem nekog područja je ključno jer omogućava promišljanje o učinkovitom korištenju resursa, održivom

	upravljanju razvoja, izgradnji infrastrukture, unaprjeđenju kvalitete života i smanjenju rizika od katastrofa. To pomaže u postizanju dugoročnog održivog razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnjih i budućih generacija. Kako bi se navedeno unaprijedilo, postavljena je Mjera 1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje odnosi se na poboljšanje procesa i pristupa u planiranju prostora i strategija kako bi se postigla bolja integracija, održivost i učinkovitost u korištenju resursa. Mjera omogućava razvoj upravljanja navedenim prostorom, posebno uzimajući u obzir digitalne mogućnosti koje je u današnje vrijeme moguće implementirati u razvoj, a koje omogućavaju poboljšanje kvalitete, dostupnosti i inovativnosti navedenih aktivnosti.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Strateški i prostorno planski dokumenti
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.1.2. Strateško područje 2. Kvaliteta života

Ruralna područja susreću se s problemima poput nedostatnih ljudskih i materijalnih resursa, iseljavanja, slabijeg obrazovanog stanovništva, starenja stanovništva te drugih specifičnih socijalnih problema. Uzimajući u obzir kako društvo čini središnju točku koncepta pametne općine koja je ujedno i njegov najosjetljiviji dio, pametna općina nastoji koristiti digitalne tehnologije poput digitalnih platformi kako bi unaprijedila kvalitetu i životni standard koristeći takve oskudne resurse i mogućnosti.

S obzirom na to, strateškim područjem 2: Kvaliteta života nastoji se maksimalno uključiti stanovništvo s područja općine kako bi se iskoristile sve dostupne mogućnosti na području općine kroz korištenje digitalnih rješenja. Utjecaj na kvalitetu života kroz digitalne tehnologije podrazumijeva jačanje socijalnog kapitala te poboljšanje lokalnih društvenih sadržaja, a koje uz sebe vežu i mnoštvo izazova poput: dobi, dostupnosti usluga, koheziju zajednice, postojeće vještine, kvalifikaciju stanovništva te druge, a na koje je potrebno posebno obratiti pažnju kako bi se na navedene izazove što adekvatnije odgovorilo.

Ključni čimbenik pametne općine predstavlja informacijsko – komunikacijska tehnologija, društvene mreže, digitalne platforme i povezani uređaji, a preduvjet za razvoj pametnog društva predstavlja osnaženo društvo koje posjeduje visoku razinu obrazovanja i društvene osviještenosti. Kroz ovu mjeru ulagati će se u taj preduvjet.

S obzirom na veliki potencijal koje digitalne tehnologije imaju u kulturi, sportu i obrazovanju, a koje se ostvaruju kroz uspješnu povezanost različitih dionika, moguće je smanjiti ili čak neutralizirati neke od navedenih problema.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin te Jedinstveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovana od strane Općine Severin, odnosno druge pravne i fizičke osobe na području općine.

Ciljna skupina su zaposlenici Općine, ali i stanovništvo Općine koje će na ovaj način povećati svoje resurse u pogledu znanja i vještina čime će se osnažiti kapaciteti za realizaciju strateškog područja. Krajnji korisnici su drugi posjetitelji Općine koji će realizacijom područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za realiziranje vlastitog boravka na području općine.

Mjere kojima će se ostvariti realizacija strateškog cilja 2: Kvaliteta života su slijedeće:

- *2.1. Edukacija i informiranje stanovništva*
- *2.2. Povećanje društvene participacije*

2.1. Edukacija i informiranje stanovništva	
Opis	Edukacija i informiranje stanovništva za cilj imaju prijenos znanja, vještina ili informacija pojedincima i skupinama. I dok edukacija podrazumijeva sustavni proces učenja i stjecanja znanja, informiranje se odnosi na pružanje informacija pojedincima kako bi ih se obavijestilo o relevantnim pitanjima ili bi se poboljšalo njihovo razumijevanje o određenom području. Većina stanovništva Općine ima završenu srednju i osnovnu školu, dok dio stanovništva nije digitalno pismen. Nedostatno obrazovanje i digitalna pismenost uvelike ograničavaju mogućnosti korištenja digitalnih tehnologija u svrhu razvoja koncepta pametnog razvoja, a i čine ograničavajući faktor za daljnji razvoj područja općine. Kako bi se smanjio navedeni problem definirana je mjera 2.1. Edukacija i informiranje stanovništva koja je usmjerena na zaposlenike u općinskoj upravi, te na stanovništvo Općine. Edukacija predstavlja preduvjet za uspješno realiziranje navedenog strateškog područja, odnosno realiziranje koncepta pametnog razvoja općine. Mjera ima za cilj razvijanje digitalne pismenosti stanovništva na području općine, a kako bi se unaprijedila razina korištenja informacijsko – komunikacijskih usluga dostupnih kroz sustav digitalne uprave. U tome smislu potrebno je unaprijediti informatičku pismenost i digitalne vještine osoba kako bi se

	iskoristile sve mogućnosti dostupnih tehnologija te razvile nove digitalne usluge kojima bi se odgovorilo na potrebe lokalnog stanovništva. S druge strane, informatička pismenost preduvjet je za korištenje digitalnog sustava uprave, odnosno preduvjet za brže, efikasnije i kvalitetnije ostvarivanje osobnih prava.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Aktivnosti koje unaprjeđuju korištenje digitalnih tehnologija
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

2.2. Povećanje društvene participacije	
Opis	Povećanje društvene participacije odnosi se na poticanje i omogućavanje aktivnog sudjelovanja građana u društvenim, političkim i kulturnim procesima. To uključuje aktivno uključivanje pojedinaca u donošenje odluka, izražavanje stavova, sudjelovanje u javnim raspravama te doprinos zajednici i društvu. Povećana društvena participacija ključna je za izgradnju demokratskog i inkluzivnog društva. Uključenost stanovništva u razvoj nekog područja još uvijek je na nedovoljnoj razini na prostoru cijele Republike Hrvatske. Uzimajući u obzir kako proaktivnim djelovanjem stanovništva mogu biti nadomještene neke nedostupne usluge na području općine, odnosno mogu biti riješeni specifični problemi općine, potrebno je djelovati na aktiviranje stanovnika kroz jačanje socijalnog kapitala, a kako bi se riješili specifični problemi vezani za navedenu sredinu. Potrebno je ulagati u kapacitete koji doprinose samoorganizaciji stanovništva, a koji imaju potencijala realizirati socijalne inovacije kojima bi se učinkovito djelovalo na prevenciju i otklanjanje socijalnih rizika. U tome smislu najvažniji aspekti u koje je potrebno ulagati su jačanje socijalnog kapitala, otvorenosti sustava za inovacije, kao i volonterstvo. Socijalne inovacije potpomažu integraciji, doprinose unaprjeđenju socijalne kohezije te tako utječu na socijalne rizike, a ključna uloga u svemu tome je partnerstvo između različitih dionika, odnosno civilnog sektora, tržišta i javne uprave.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Podrška usmjerena društvenoj participaciji
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.1.3. Strateško područje 3. Ekonomija

Problem ruralnih ekonomija uglavnom predstavljaju slabi demografski trendovi, često praćeni s visokom stopom iseljavanja, nižim obrazovnim dostignućima, nedostatkom mogućnosti razvoja poslovanja u odnosu na urbane sredine te problemom nedovoljne razvijenosti poljoprivrede. Kako bi se značajno unaprijedilo trenutačno stanje Općine, potrebno je o ekonomiji ruralnog prostora promišljati kroz prizmu pametne ekonomije.

Pametna ekonomija podrazumijeva gospodarstvo temeljeno na prikupljanju, obradi i analizi informacija o ekonomiji, usmjeravanje fokusa prema zdravoj ekonomiji te pravovremena i strateška raspodjela dostupnih sredstava kako bi se razvile nove i unaprijedile stare djelatnosti, kao i ulaganje u postojeće i buduće kapacitete stanovništva. Svrha navedenog pametnog gospodarstva jest razvijanje standarda i kvalitete života kako bi se potaknuo ostanak stanovništva na prostorima Općine, odnosno omogućila demografska obnova navedene sredine.

Uzimajući u obzir kako je ekonomija ključna poluga za razvoj određenog područja, potrebno je o njoj razmišljati kroz kontekst uporabe digitalnih tehnologija. Ekonomija utječe na mogućnosti zapošljavanja na području općine te omogućava povećanje proračuna čime se potiče daljnji razvoj nekog područja. Upravo zbog toga potrebno je ulagati u osnovnu infrastrukturu za gospodarsku djelatnost, ulaganje u istraživanje i razvoj te društveni okvir navedenog područja. Uz razvoj osnovnih djelatnosti, dobru nadopunu ekonomiji predstavlja mogući razvoj pametnog turizma.

Glavna svrha strateškog područja poticanje je razvoja gospodarstva kroz razvoj postojećih te osnivanje novih poduzeća. Razmjena znanja između relevantnih dionika važan je preduvjet u tome.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin te Jedinstveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovane od strane Općine Severin.

Ciljna skupina su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu transparentnosti i rada, efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine. Ciljna skupina su i poslovni subjekti koji će na ovaj način moći dobiti informaciju i uslugu brže i kvalitetnije, a čime će se postići veća efikasnosti, efektivnost te funkcionalnost. Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

S obzirom na to, strateškim područjem 3: Ekonomija definirane su slijedeće mjere:

- *3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva*
- *3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva*

3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	
Opis	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva odnosi se na poticanje, podržavanje i unaprjeđenje aktivnosti malih i srednjih poduzeća kako bi se potaknuo gospodarski rast, stvorila radna mjesta te potaknula inovacija i konkurentnost. Mali i srednji poduzetnici često predstavljaju srce gospodarstva i igraju ključnu ulogu u raznovrsnim sektorima. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva važan je za održavanje dinamičnosti gospodarstva, poticanje inovacija i stvaranje održivih radnih mjesta. Inicijative usmjerene na razvoj malog i srednjeg poduzetništva često imaju šire društvene i ekonomske pozitivne učinke, doprinoseći lokalnom razvoju i jačanju zajednica. Malo i srednje poduzetništvo na razini područja općine vrlo je razvijeno no potrebno je u njega ulagati kako bi se stvorila nova radna mjesta te utjecalo na daljnji gospodarski razvoj Općine, a čime se posljedično utječe na povećanje proračuna te povećanje mogućnosti ulaganja i u druge važne sektore razvoja. Upravo zbog toga kreirana je i mjera 3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva čime se kroz implementaciju digitalnih tehnologija planira utjecati na razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Implementacijom digitalnih tehnologija tako se omogućava bolja komunikacija između javne uprave i poduzetnika, povećanje fleksibilnosti i mobilnosti, bolje upravljanje podacima te povećanje efikasnosti poslovnih procesa.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Aktivnosti usmjerene razvoju malog i srednjeg poduzetništva
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	
Opis	Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva odnosi se na primjenu digitalnih tehnologija i inovacija kako bi se poboljšala produktivnost, ekonomičnost ili kvaliteta usluge. Za razvoj digitalnih rješenja potrebno je stvaranje okoline koja potiče inovacije, povećava konkurentnost, poboljšava radne procese i otvara nova tržišta, što dugoročno dovodi do jačeg gospodarskog rasta. Na području Općine trenutačno su nedostatno korištena i implementirana digitalna inovativna rješenja zbog čega nisu iskorištene sve mogućnosti i svi potencijali koje digitalna rješenja mogu ostvariti, a koja se tiču povećane produktivnosti, realiziranja

	inovacija i konkurentske prednosti, boljeg donošenja odluka, poboljšane kvalitete proizvoda i usluga, efikasnijeg upravljanja resursima te povećanja održivosti i smanjenja utjecaja na okoliš. Iz tog razloga kreirana je mjera 3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva kojoj je cilj implementiranje inovacija na tržištu, a kako bi se postigao razvoj novih, kvalitetnijih usluga i robe na tržištu, a što bi sve doprinijelo održivom gospodarskom razvoju.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Projekt razvoja digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.1.4. Strateško područje 4. Okoliš

Očuvanost i zaštićenost prirode u ruralnoj sredini specifičnost je koja se veže uz ruralni prostor. Kako bi priroda opstala te se takvo stanje zadržalo, potrebno se dodatno usmjeriti na mjere kojima se promiče zaštita i očuvanje prirode, prirodne baštine te okoliša općenito, posebno uzimajući u obzir posljedice klimatskih promjena koje dovode do stavljanja naglaska na upravljanje prirodnim resursima i otpadom, odnosno učinkovitijem korištenju izvora energije.

Kako bi se navedenim resursima upravljalo kvalitetno, ovim strateškim područjem definirano je pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem te ulaganje u pametne energetske sustave koji omogućuju bolju energetsku iskoristivost kroz korištenje obnovljivih izvora energije, a što dovodi do smanjenja troškova te negativnih posljedica na okoliš. Osim toga, navedenim ulaganjima doprinosi se većoj otpornosti infrastrukture na utjecaj klimatskih promjena. U takve se sustave ugrađuju posebni digitalni sustavi i pametna oprema uz postavljanje informacijsko-komunikacijske platforme za prikupljanje, obradu i razmjenu podataka, odnosno proračun i prikaz indikatora u sustavima infrastrukturnih mreža za opskrbu energijom poput električne, rasvjetne, plinske, vodovodne i dr. kako bi se pronašlo optimalno rješenje za izvođenje funkcija.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin te Jedinstveni upravni odjel Općine, kao i poduzeća u vlasništvu Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su ustanove i tijela na području Općine.

Ciljna skupina projekta su javna tijela koja će na ovaj način osnažiti fizičke kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i programa, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine.

Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

Mjere kojima će se realizirati strateško područje 4: Okoliš su slijedeće:

- *4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije*
- *4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva*

4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	
Opis	Razvoj infrastrukture za korištenje energije odnosi se na planiranje, izgradnju, održavanje i poboljšanje fizičke strukture ili sustava koji omogućuje proizvodnju, prijenos, distribuciju i potrošnju različitih vrsta energenata. Infrastruktura za energente igra ključnu ulogu u podršci energetskom sektoru i osiguravanju stabilnosti opskrbe energijom. Ova vrsta infrastrukture obuhvaća različite vrste energenata: fosilna goriva, obnovljive izvore energije, električnu energiju i sl. Razvoj infrastrukture za energente ima ključnu ulogu u ostvarivanju energetske tranzicije prema održivijim i ekološki prihvatljivijim oblicima proizvodnje i potrošnje energije. Osim toga, to može potaknuti gospodarski rast, stvaranje radnih mjesta i poboljšati ukupnu otpornost energetskog sustava. Na razini područja Općine postoji nedostatno ulaganje u energetski učinkovitu infrastrukturu, a problem predstavlja i zastarjelost i nedostatna pokrivenost samom infrastrukturom. Uzimajući u obzir sve veću potrebu za povećanjem otpornosti infrastrukture uslijed sve drastičnijih posljedica uzrokovanih klimatskim promjenama i drugim vanjskim faktorima na koje je teško ili nemoguće utjecati, ovom će se mjerom 4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije usmjeriti na povećanje učinkovitosti infrastrukture za energiju na području Općine.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Aktivnost unaprjeđenja infrastrukture za korištenje energije
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva	
Opis	Kružno gospodarstvo predstavlja koncept koji se suprotstavlja linearnom gospodarskom modelu (uzimanje, proizvodnja, korištenje i odlaganje) i zagovara održiviji pristup iskorištavanju resursa. Kružno gospodarstvo teži smanjiti otpad, iskoristiti resurse efikasnije te promovirati obnovljive izvore i ponovnu upotrebu

	materijala. Ovaj pristup ima za cilj minimizirati negativne ekološke utjecaje i doprinijeti dugoročnoj održivosti. S druge strane zelena infrastruktura odnosi se na planiranje, dizajniranje, izgradnju i održavanje fizičke infrastrukture koja podržava održivost, prirodnu ravnotežu i ekološku cjelovitost. Cilj je stvoriti sustave koji promiču harmoniju između ljudi i okoliša, smanjujući negativne ekološke utjecaje doprinoseći očuvanju prirodnih resursa. Implementacija modela kružnog gospodarstva i zelene infrastrukture u Republici Hrvatskoj još je uvijek na svome začetku te je potrebno dodatne resurse usmjeriti kako bi se model kružnog gospodarenja te model zelene infrastrukture implementirao u javne politike. Upravo zbog toga ovom se mjerom 4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva planiraju implementirati konkretni projekti usmjereni na te model, a kako bi se doprinijelo minimiziranju ekoloških utjecaja te održivom razvoju prostora koji doprinosi većoj kvaliteti života stanovnika Općine.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Projekt usmjeren na razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.1.5. Strateško područje 5. Temeljne usluge

Javna infrastruktura predstavlja jedan od značajnih čimbenika razvoja te bez nje nije moguće ostvariti rast i razvoj nekog područja. Ruralni prostori okarakterizirani su problemom nedostupnosti temeljnih usluga u odnosu na urbane sredine. Problem leži u nepostojanju fizičke infrastrukture namijenjene za osiguravanje temeljnih usluga, ali i u nedovoljnoj financijskoj održivosti navedene infrastrukture.

Navedenim izazovima svakako doprinose problematični demografski trendovi. Ti trendovi uključuju starenje stanovništva, iseljavanje, ali i probleme vezane za nezaposlenost i malu stopu aktivnosti stanovništva koji dovode do većih potreba za dodatnim specifičnim uslugama s jedne strane, ali i do teškoća u financiranju infrastrukture i usluga.

Kako bi se što adekvatnije odgovorilo na navedenu problematiku, potrebno je da javna infrastruktura bude što održivija, i to u pogledu ekonomske i financijske, ekološke, društvene i institucionalne održivosti.[100] Održivost kao dimenzija podrazumijeva da je navedena građevina:

[100] United Nations. Guiding Principles on PeopleFirst Public-Private Partnership. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.unecepppp-icoe.org/people-first-ppps/what-are-people-first-ppps/
Juričić, D (2020). Pametna javna infrastruktura – šest kvaliteta održive javne infrastrukture. Centar kompetencija za pametne gradove. Dostupno na mrežnoj stranici: https://smart-ri.hr/pametna-javna-infrastruktura-sest-kvaliteta-odrzive-javne-infrastrukture/

- ekonomski profitabilna, ima financijsku održivost, instrument je za postizanje javnih politika
- ekološki je prihvatljiva, dakle pruža zaštitu od prirodnih i klimatskih nepogoda, čuva okoliš i pruža zaštitu od onečišćenja, efikasno koristi resurse
- omogućava društvenu održivost kroz to što smanjuje siromaštvo i isključivost, doprinosi promicanju ljudskih prava te očuvanju kulturne baštine
- ispunjava institucionalnu dimenziju koja podrazumijeva usklađenost sa strategijama, efikasno upravljanje i odgovornost, jačanje administrativnog kapaciteta i održivost pri promjenama.

U odnosu na UN – ove kriterije za održivu infrastrukturu, World Economic forum uključuje i dodatne kriterije poput: tehnološke održivosti koja se odnosi na održivost tehničko – tehnoloških rješenja te održivosti životnog ciklusa, odnosno održivosti objekta u njegovom životnom vijeku.

Slika 17. Infografika svojstva održive javne infrastrukture, izrada autora

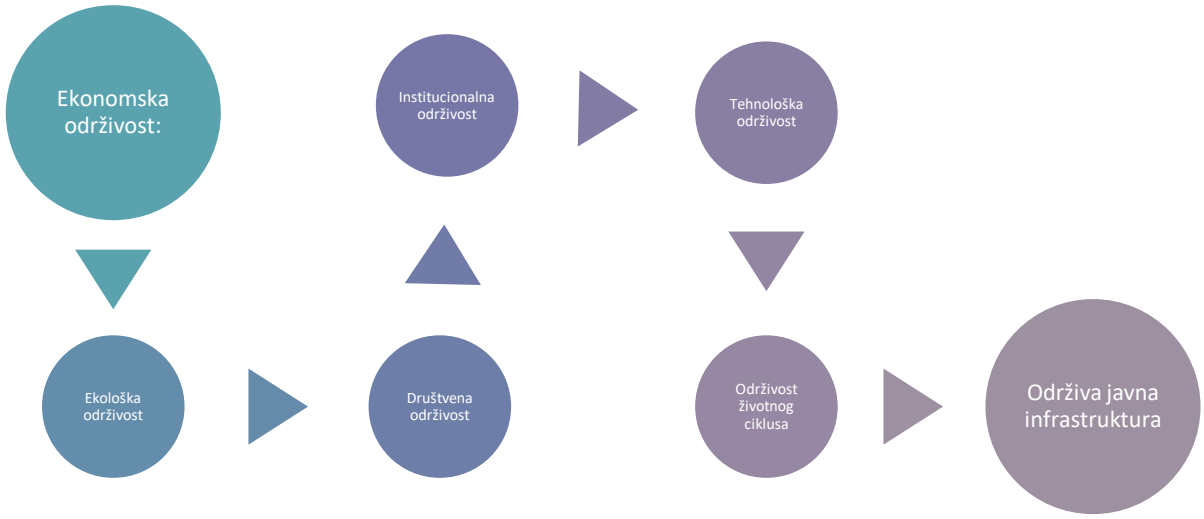

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin te Jedinstveni upravni odjel.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati fizičke kapacitete za realizaciju javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za rast i razvoj područja te stanovništvo i poslovni subjekti na području Općine koje će na ovaj način dobiti infrastrukturu kojom će moći podmiriti svoje potrebe i realizirati svoja prava.

Krajnji korisnici su drugi posjetitelji koji će realizacijom strateškog područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do veće prepoznatljivosti i atraktivnosti općine.

Mjere kojima će se realizirati Strateško područje 5: Temeljne usluge su slijedeće:

- *5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge*
- *5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija*

5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	
Opis	Infrastruktura za temeljne usluge odnosi se na planiranje, izgradnju i održavanje fizičke strukture koja omogućava pružanje ključnih usluga koje su esencijalne za funkcioniranje društva. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge ključno je za stvaranje stabilnog i održivog društva. Kvalitetna infrastruktura poboljšava životne uvjete građana, potiče gospodarski rast, osigurava pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi te podržava opću funkcionalnost zajednice. Problemi ruralnog područja povezani su s prisutnim ograničavajućim faktorima razvoja područja koja se očituju u nejednakoj distribuciji društvenih sadržaja i programa, kao i nejednakoj distribuciji društvene infrastrukture. Kako bi se stanovnicima Općine osigurao viši standard života te poboljšala kvaliteta života unaprijediti će se postojeća, te će izgraditi nova infrastruktura namijenjena za društvenu djelatnost, a koja će se zasnivati na primjeni pametnih rješenja i tehnologija. U tome smislu ulagati će se u integriranu i višenamjensku infrastrukturu koja će biti ekološki i društveno prihvatljiva, primjenu efikasnih tehnologija, modularnost i decentraliziranost, kvalitetne i efikasne materijale, minimiziranje otpada, ugradnju prirodnih materijala, pristupačnost za sve skupine korisnika, inovativno financiranje te upravljanje rizicima.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen objekt u skladu s modelom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	
Opis	Infrastruktura za korištenje digitalnih tehnologija odnosi se na stvaranje fizičkih i logičkih okvira koji podržavaju implementaciju i širenje digitalnih tehnologija u različitim sektorima gospodarstva i društva. Ova infrastruktura obuhvaća različite komponente koje omogućuju povezivanje, prijenos podataka, sigurnost, pristup mreži i druge funkcionalnosti koje su ključne za uspješno korištenje digitalnih alata. Razvoj ove infrastrukture ključan je za podršku digitalnoj transformaciji, unaprjeđenju inovacija, poboljšanju

	učinkovitosti i osiguravanju održivog razvoja u različitim sektorima gospodarstva i društva. Na razini područja Općine postoji nedovoljno razvijena infrastruktura za uporabu komunikacijsko – informacijskih tehnologija zbog koje postoje poteškoće u korištenju digitalnih alata. Kako bi se navedeno izmijenilo definirana je mjera 5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija putem koje će se realizirati jedan od preduvjeta za korištenje digitalnih alata, odnosno razvoj pametnog razvoja Općine. Za navedenu mjeru potrebno je značajno unaprijediti postojeću mrežu kako bi se ostvarila brža i stabilnija povezanost s internetom. Sastavni dio razvoja te infrastrukture čini unaprjeđivanje mrežne infrastrukture, uspostava brže širokopojasne mreže te razvoj bežičnog pristupa internetu. Izgradnja infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija omogućiti će povećanje dostupnosti brzog interneta za cijelo područje Općine te će omogućiti i brži i bolji pristup internetu koji će zauzvrat omogućiti razvoj specifičnih tipova djelatnosti na razini Općine, ali i omogućiti viši standard i kvalitetu života stanovništva na području Općine.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Projekt usmjeren na razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.1.6. Strateško područje 6. Održiv promet i mobilnost

Klimatske promjene i njezine posljedice stvaraju najaktualniji problem današnjice, dok je promet jedan od značajnijih čimbenika koji njima doprinosi. Primjena digitalnih tehnologija uvelike može pomoći kod navedenog problema kroz stavljanje naglaska na korištenje električnih prometnih sredstava, ali i digitalizacije i optimizacije sustava koje će doprinijeti smanjenju emisije ugljičnih plinova, odnosno smanjiti utjecaj na klimatske promjene. Osim toga, česti problem općina predstavlja nedostatna povezanost s drugim općinama i naseljima. Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost usmjereno je na razvijanje održivijih načina mobilnosti kojima će se omogućiti brži, kvalitetniji i jeftiniji prijevoz stanovnika i robe na području Općine na način koji u najmanjoj mogućoj mjeri ugrožava okoliš. U tom kontekstu koncept pametnog prometa i mobilnosti podrazumijeva fizičku, komunikacijsku i informacijsku infrastrukturu, platformu za povezivanje podataka i informacija te aplikacijsku razinu koji tek zajedno mogu ispuniti puni potencijal.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Severin te Jedinstveni upravni odjel Općine.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati fizičke kapacitete za realizaciju javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za rast i razvoj područja te stanovništvo i poslovni subjekti na području Općine koje će na ovaj način dobiti infrastrukturu kojom će moći podmiriti svoje potrebe i realizirati svoja prava.

Krajnji korisnici su drugi posjetitelji koji će realizacijom strateškog područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga potrebnih za ostvarenje što će dovesti do veće prepoznatljivosti i atraktivnosti Općine.

Mjere kojima će se realizirati Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost su slijedeće:

- *6.1. Razvoj prometne infrastrukture*
- *6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu*

6.1. Razvoj prometne infrastrukture	
Opis	Prometna infrastruktura obuhvaća fizičke objekte, sustave i mreže koji omogućuju kretanje ljudi i roba unutar društva. To uključuje različite oblike prijevoza, poput cesta, željeznica, zračnih luka, luka, pješačkih staza i biciklističkih staza, te pripadajuće objekte poput mostova, tunela, semafora i drugih elemenata. Prometna infrastruktura igra ključnu ulogu u povezivanju mjesta, olakšavanju ekonomske aktivnosti, pružanju pristupa uslugama i poticanju gospodarskog razvoja. Prometna infrastruktura ključna je za funkcioniranje društva i gospodarstva, pružajući osnovne uvjete za mobilnost, dostupnost resursa i trgovinu. Njezin razvoj i održavanje od velike su važnosti za siguran, učinkovit i održiv prijevoz ljudi i roba. Iako postoji relativno dobra prometna cestovna povezanost između naselja na razini Općine i Županije, problem na razini Općine predstavlja nedostatak prometne infrastrukture za pješake i bicikliste, ali i nedostatna razvijenost javnog prijevoza, kao i drugih oblika prijevoza. Kako bi se navedeno unaprijedilo mjerom 6.1. Razvoj prometne infrastrukture planira se razvoj povezanosti, dostupnosti te sigurnosti u pogledu prometne infrastrukture.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Projekt usmjeren na razvoj prometne infrastrukture
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	
Opis	Razvoj pametnih rješenja u prometu odnosi se na primjenu digitalnih tehnologija i inovacija u prometnom sektoru kako bi se unaprijedila učinkovitost, sigurnost i održivost prometa. Ova

	rješenja koriste napredne informacijske tehnologije, senzore, podatkovnu analizu i komunikacijske platforme kako bi optimizirala prometne sustave, pružila bolje iskustvo korisnicima i smanjila negativne utjecaje na okoliš. Na razini područja Općine nedostatno je razvijena pametna prometna infrastruktura zbog čega su nedovoljno iskorišteni potencijali koje digitalna rješenja posjeduju, a kao što su smanjenje ekološkog otiska, povećanje efikasnosti i funkcionalnosti navedene infrastrukture. Upravo zbog toga definirana je Mjera 6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu. Mjera je usmjerena na razvoj pametne prometne infrastrukture kojoj je cilj realizirati infrastrukturu koja je učinkovitija, štedljivija, ekonomičnija, sigurnija te ekološki održivija u odnosu na trenutačnu.
Nositelj mjere	Općina Severin
Pokazatelj učinka	Projekt usmjeren na razvoj pametnog rješenja u prometu
Razdoblje provedbe	2025. – 2035.

5.2. Definirani projekti

U ovom poglavlju definiraju se prioritetni projekti koje će Općina Severin provesti u narednih 10 godina, a koji će doprinijeti pametnom razvoju Općine Severin.

Navedeni projekti su:

- Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu
- Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave
- Izrada strateških dokumenata
- Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS
- Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi
- Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva
- Pružanje podrške za razvoj socijalnog kapitala
- Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje
- Sufinanciranje razvoja gospodarstva
- Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo
- Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike
- Poticanje pametnih rješenja u turizmu
- Modernizacija javne rasvjete
- Unaprjeđenje energetske infrastrukture
- Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom

- Provođenje mjera uklanjanja otpada
- Uređenje javnih površina
- Realizacija inovativnih rješenja za promicanje kružnog gospodarstva i zaštitu okoliša
- Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za komunalnu infrastrukturu i sigurnost
- Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za kulturu
- Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za obrazovanje
- Rekonstrukcija/obnova/opremanje sakralne infrastrukture
- Izgradnja/rekonstrukcija/ opremanje infrastrukture za sport i rekreaciju
- Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu
- Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom
- Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge
- Modernizacija nerazvrstanih cesta
- Izgradnja pješačke infrastrukture
- Izgradnja biciklističke infrastrukture
- Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila
- Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture

Tablica 12. Prioritetni projekti koji će biti provedeni na području Općine Severin s indikatorima ostvarenja rezultata i razdobljem provedbe projekata, izrada autora

Br.	Naziv projekta	Nositelj projekta	Strateško područje	Mjera	Iznos financiranja	Indikator ostvarenja rezultata	Razdoblje provedbe projekta
1	Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu	Općina Severin	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	53.073,00 EUR	Realiziran portal općine kroz koji su dostupne relevantne informacije za stanovnike	2025. -2035.
2	Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave	Općina Severin	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	13.272,28 EUR	Uveden sustav za registraciju i autentifikaciju korisnika za pristup digitalnim uslugama uprave	2025. -2035.
3	Izrada strateških dokumenata	Općina Severin	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	31.962,00 EUR	Donesen minimalno jedan strateški dokument	2025. -2035.
4	Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS	Općina Severin	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.2.Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	8.219,00 EUR	Usklađena minimalno jedna zemljišna knjiga s katastrom	2025. -2035.
5	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi	Općina Severin	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.1. Edukacija i informiranje stanovništva	1.000,00 EUR	Organizirana minimalno jedna edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi	2025. -2035.
6	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva	Općina Severin	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.1. Edukacija i informiranje stanovništva	1.000,00 EUR	Organizirana minimalno jedna edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva	2025. -2035.
7	Pružanje podrške za razvoj socijalnog kapitala	Općina Severin	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.2. Povećanje društvene participacije	637.092,00 EUR	Pruženo minimalno 40 podrška za razvoj socijalnog kapitala	2025. -2035.
8	Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje	Općina Severin	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.2. Povećanje društvene participacije	1.000.000,00 EUR	Sufinancirano minimalno 20 programa vezana za obrazovanje	2025. -2035.
9	Sufinanciranje razvoja gospodarstva	Općina Severin	Strateško područje 3: Ekonomija	3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	127.000,00 EUR	Realizirano minimalno 40 potpora za poljoprivrednike i poduzetnike	2025. -2035.
10	Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo	Općina Severin	Strateško područje 3: Ekonomija	3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	152.952,00 EUR	Realiziran minimalno 1 projekt usmjeren na pametna rješenja za malo i srednje poduzetništvo	2025. -2035.
11	Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike	Općina Severin	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture	84.197,00,70 EUR	Izrađena digitalna platforma koja povezuje javnu upravu i poduzetnike	2025. -2035.

				usmjerene na gospodarstvo			
12	Poticanje pametnih rješenja u turizmu	Općina Severin	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo	50.000 EUR	Realiziran minimalno 1 projekt usmjeren na pametna rješenja u turizmu	2025. -2035.
13	Modernizacija javne rasvjete	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	172.540,00 EUR	Modernizirana javna rasvjeta u duljini od minimalno 500 metara	2025. -2035.
14	Unaprjeđenje energetske infrastrukture	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	1.286.000,00 EUR	Unaprjeđena energetska infrastruktura u duljini od minimalno 500 metara	2025. -2035.
15	Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	3.318,00 EUR	Provedeno minimalno 5 edukacija vezanih za održivo gospodarenje otpadom	2025. -2035.
16	Provođenje mjera uklanjanja otpada	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	9.954,00 EUR	Provedena minimalno 1 mjera za uklanjanje otpada	2025. -2035.
17	Uređenje javnih površina	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	597.252,00 EUR	Uređena minimalno jedna javna površina na području Općine	2025. -2035.
18	Realizacija inovativnih rješenja za promicanje kružnog gospodarstva i zaštitu okoliša	Općina Severin	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	73.257,00 EUR	Realizacija minimalno jednog inovativnog rješenja za promicanje kružnog gospodarstva i zaštitu okoliša	2025. -2035.
19	Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za komunalnu infrastrukturu i sigurnost	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	326.590,00 EUR	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen minimalno jedan objekt namijenjen za komunalnu djelatnost i sigurnost stanovništva	2025. -2035.
20	Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za kulturu	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	366.667,00 EUR	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen minimalno jedan objekt namijenjen za kulturu	2025. -2035.
21	Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za obrazovanje	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	1.846.667,00 EUR	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen minimalno jedan objekt namijenjen za obrazovanje	2025. -2035.
22	Rekonstrukcija/obnova/opremanje sakralne infrastrukture	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 EUR	Rekonstruiran/opremljen minimalno jedan objekt namijenjen za sakralnu djelatnost	2025. -2035.

23	Izgradnja/rekonstrukcija/ opremanje infrastrukture za sport i rekreaciju	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 EUR	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen minimalno jedan objekt namijenjen za sport i rekreaciju	2025. -2035.
24	Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	40.000,00 EUR	Realizirano minimalno jedno mjesto s javnim WI- FI-jem	2025. -2035.
25	Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	220.000,00 EUR	Razvijena mrežna infrastruktura s ciljem osiguranja pune pokrivenosti optičkom mrežom	2025. -2035.
26	Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge	Općina Severin	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	30.000,00 EUR	Razvijeno minimalno 1 pametno inovativno rješenje usmjereno na temeljne usluge	2025. -2035.
28	Modernizacija nerazvrstanih cesta	Općina Severin	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	288.887,00 EUR	Modernizirano minimalno 500 metara nerazvrstanih cesta	2025. -2035.
29	Izgradnja pješačke infrastrukture	Općina Severin	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	124.428 EUR	Izgrađena infrastrukture za pješake u duljini od minimalno 500 metara	2025. -2035.
30	Izgradnja biciklističke infrastrukture	Općina Severin	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	124.428 EUR	Izgrađena infrastruktura za bicikliste u duljini od minimalno 500 metara	2025. -2035.
31	Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila	Općina Severin	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	82.952 EUR	Postavljena minimalno 1 e-punionica za električna vozila	2025. -2035.
32	Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	Općina Severin	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	10.000,00 EUR	Razvijeno minimalno jedno pametno rješenje s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	2025. -2034.

Tablica 13. Terminski plan provedbe projekata, izrada autora

Naziv projekta	Vremensko razdoblje provedbe											Indikativni ukupni trošak (s PDV-om)	Mogući načini financiranja projekta
	2025.	*2026.*	*2027.*	*2028.*	*2029.*	*2030.*	*2031.*	*2032.*	*2033.*	*2034.*	*2035.*		
Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu												53.073,00 EUR	Mehanizam za oporavak i otpornost, nacionalna sredstva, sredstva županije, sredstva Općine
Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave												13.272,28 EUR	
Izrada strateških dokumenata												31.962,00 EUR	
Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS												8.219,00 EUR	
Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi												1.000,00 EUR	
Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva												1.000,00 EUR	
Pružanje podrške za razvoj socijalnog kapitala												637.092,00 EUR	
Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje												1.000.000,00 EUR	
Sufinanciranje razvoja gospodarstva												127.000,00 EUR	
Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo												152.952,00 EUR	
Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike												84.197,00 EUR	
Poticanje pametnih rješenja u turizmu												50.000 EUR	
Modernizacija javne rasvjete												172.540,00 EUR	
Unaprjeđenje energetske infrastrukture												1.286.000,00 EUR	
Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom												3.318,00 EUR	
Provođenje mjera uklanjanja otpada												9.954,00 EUR	
Uređenje javnih površina												597.252,00 EUR	

Realizacija inovativnih rješenja za promicanje kružnog gospodarstva i zaštitu okoliša												73.257,00 EUR	
Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za komunalnu infrastrukturu i sigurnost												326.590,00 EUR	
Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za kulturu												366.667,00 EUR	
Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za obrazovanje												1.846.667,00 EUR	
Rekonstrukcija/obnova/opremanje sakralne infrastrukture												500.000,00 EUR	
Izgradnja/rekonstrukcija/ opremanje infrastrukture za sport i rekreaciju												500.000,00 EUR	
Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu												40.000,00 EUR	
Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom												220.000,00 EUR	
Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge												30.000,00 EUR	
Modernizacija nerazvrstanih cesta												288.887,00 EUR	
Izgradnja pješačke infrastrukture												124.428 EUR	
Izgradnja biciklističke infrastrukture												124.428 EUR	
Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila												82.952 EUR	
Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture												10.000,00 EUR	

5.3. *Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe*

Poglavlje Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe obuhvaća prikaz sljedećih podataka:

- podaci o ključnim pokazateljima rezultata s ciljanim vrijednostima
- okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti provedbe definiranih aktivnosti temeljem ostvarenja pokazatelja,
- indikativan financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu aktivnosti/projekata,
- terminski plan provedbe odabranih aktivnosti/projekata koji doprinose ostvarenju utvrđenih pokazatelja rezultata s označenim ključnim točkama ostvarenja.

Ukupan iznos svih projekata koji se planiraju realizirati u sljedećem razdoblju je 8.763.212,83 EUR. Najveći iznos otpada na strateško područje 5: Temeljne usluge u sklopu kojeg se planira realizacija projekata u iznosu od 3.829.924,00 EUR. Sljedeće strateško područje po ukupnom iznosu projekta jest Strateško područje 4: Okoliš u sklopu kojeg se planira realizacija projekata u iznosu od 2.142.321,00 EUR.

Tablica 14. Ključni pokazatelji rezultata s ciljnim vrijednostima, okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti te terminski plan provedbe odabranih aktivnosti, izrada autora

Ključni pokazatelji rezultata s ciljanim vrijednostima					Vrijeme provedbe
Pokazatelj rezultata	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ključna točka ostvarenja	
Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama					
1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj **1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje**					
Realiziranje temelja za digitalizaciju javne uprave kroz razvijenu digitalnu platformu javne uprave i postavljeno strateško -prostorno usmjerenje na pametan razvoj	Digitalna platforma javne uprave Strateški i prostorno planski dokumenti	0 0	1 1	Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave Izrada strateških dokumenata Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS	2025. -2035.
Strateško područje 2: Kvaliteta života					
2.1. Edukacija i informiranje stanovništva **2.2. Povećanje društvene participacije**					
Povećanje kvalitete života kroz povećanje educiranosti i participacije u pametnom razvoju	Aktivnosti koje unaprjeđuju korištenje digitalnih tehnologija Podrške usmjerene društvenoj participaciji	0 0	2 20	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva Pružanje podrške za razvoj socijalnog kapitala Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje	2025. -2035.
Strateško područje 3: Ekonomija					
3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva **3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva**					
Poboljšanje gospodarske situacije kroz poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	Aktivnosti usmjerene razvoju malog i srednjeg poduzetništva Projekt razvoja digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	0 0	2 1	Sufinanciranje razvoja gospodarstva Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike Poticanje pametnih rješenja u turizmu	2025. -2035.
Strateško područje 4: Okoliš					
4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije					

4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva					
Unaprjeđenje okoliša kroz razvoj infrastrukture za korištenje energije te razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva	Aktivnost unaprjeđenja infrastrukture za korištenje energije Projekt usmjeren na razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja	0 0	1 1	Modernizacija javne rasvjete Unaprjeđenje energetske infrastrukture Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom Provođenje mjera uklanjanja otpada Uređenje javnih površina Realizacija inovativnih rješenja za promicanje kružnog gospodarstva i zaštitu okoliša	2025. -2035.
Strateško područje 5: Temeljne usluge					
5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge *5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija*					
Razvoj temeljnih usluga kroz razvoj infrastrukture za temeljne usluge te infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen objekt u skladu s modelom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Projekt usmjeren na razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	0 0	1 1	Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za komunalnu infrastrukturu i sigurnost Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za kulturu Izgradnja/rekonstrukcija/opremanje zgrada za obrazovanje Rekonstrukcija/obnova/opremanje sakralne infrastrukture Izgradnja/rekonstrukcija/ opremanje infrastrukture za sport i rekreaciju Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge	2025. -2035.
Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost					
6.1. Razvoj prometne infrastrukture *6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu*					
Broj informiranih i educiranih osoba o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama	Projekt usmjeren na razvoj prometne infrastrukture Projekt usmjeren na razvoj pametnog rješenja u prometu	0 0	1 1	Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila Modernizacija nerazvrstanih cesta Izgradnja pješačke infrastrukture Izgradnja biciklističke infrastrukture	2025. -2035.

				Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	

Tablica 15. Indikativni financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu strateških područja, izrada autora

												Ukupna alokacija
Pokazatelj rezultata	**2025.**	**2026.**	**2027.**	**2028.**	**2029.**	**2030.**	**2031.**	**2032.**	**2033.**	**2034.**	**2035.**	
Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama												
1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj ***1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje***												
Realiziranje temelja za digitalizacije javne uprave kroz razvijenu digitalnu platformu javne uprave i postavljeno strateško -prostorno usmjerenje na pametan razvoj												106.526,28 EUR
Strateško područje 2: Kvaliteta života												
2.1. Edukacija i informiranje stanovništva ***2.2. Povećanje društvene participacije***												
Povećanje kvalitete života kroz povećanje educiranosti i participacije u pametnom razvoju												1.639.092,00
Strateško područje 3: Ekonomija												
3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva ***3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva***												
Poboljšanje gospodarske situacije kroz poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva												414.149,70 EUR
Strateško područje 4: Okoliš												
4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije ***4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva***												
Unaprjeđenje okoliša kroz razvoj infrastrukture za korištenje energije te razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva												2.142.321,00 EUR
Strateško područje 5: Temeljne usluge												
5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge ***5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija***												
Razvoj temeljnih usluga kroz razvoj infrastrukture za temeljne usluge te infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija												3.829.924,00 EUR
Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost												
6.1. Razvoj prometne infrastrukture ***6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu***												
Unaprjeđenje održivosti prometa i mobilnosti kroz razvoj prometne infrastrukture i razvoj pametnih rješenja u prometu												630.695,00 EUR
Planirani izvori financiranja	**Fondovi EU, državni proračun, županijski proračun, općinski proračun**											

Literatura

1. Europska komisija (2019.). Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final) od 11.12.2019. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640
2. Nacionalni portal energetske učinkovitosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.enu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/
3. Digitalna agenda za Europu. Informativni članci o Europskoj uniji. Europski parlament. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/64/digitalna-agenda-za-europu
4. Digitalno desetljeće Europe: digitalni ciljevi za 2030. Europska komisija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hr
5. Ključni ciljevi politike ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. Europska komisija. Agriculture and rural development. Dostupno na mrežnoj stranici: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_hr
6. Vlada Republike Hrvatske. 2030 Nacionalna razvojna strategija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatska2030.hr/rs4/
7. Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine. Narodne novine broj 2/2023
8. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske. Narodne novine broj 30/2009
9. Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Narodne novine broj 63/2021.
10. Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine. Narodne novine broj 26/2021.
11. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (2009). Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. Dostupno na mrežnoj stranici: godinehttps://mingor.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ENERGETIKU/Strategije,%20planovi%20i%20programi/hr%20necp/Integrirani%20nacionalni%20energetski%20i%20klimatski%20plan%20Republike%20Hrvatske%20%20_final.pdf
12. Bjelovarsko – bilogorska županija (2022.). Plan razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.-2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://bbz.hr/doc/uprava/PLAN-RAZVOJA-BBZ-2022-2027.pdf
13. Općina Severin (2025). Provedbeni program Općine Severin za razdoblje 2025.-2029. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/provedbeni-program-opce-severin-za-razdoblje-2025-2029/
14. C.I.A.K. d.o.o. (2023). Elaborat zaštite okoliša za postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat sunčana elektrana Severin Špar, Općina Severin i Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mzozt.gov.hr/UserDocsImages//UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2023//EZO%20Sun%C4%8Dana%20elektrana%20Severin%20%C5%A0par,%20Op%C4%87ina%20Severin%20i%20Grad%20Bjelovar,%20Bjelovarsko-bilogorska%20%C5%BEupanija.pdf
15. Općina Severin (2025.). Osnovni podaci. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/osnovni-podaci/
16. Državna geodetska uprava (2025) Geoportal DGU. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.dgu.hr/
17. Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2012). Prostorni plan uređenja Općine Severin. I. Izmjene i dopune. Odredbe za provedbu (pročišćeni tekst). Službeni glasnik Općine Severin 5/12.

18. Državni zavod za statistiku (2025.). Turizam. Dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama. Tablica 1.9. Intenzitet turizma u gradovima i općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/PxWeb/pxweb/hr/Turizam/Turizam__Dolasci%20i%20no%c4%87enja%20turista%20u%20komercijalnim%20smje%c5%a1tajnim%20objektima/BS_TU19.px/table/tableViewLayout1/
19. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – zbirni pregledi. Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88
20. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88
21. Općina Severin. Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Općine Severin za 2018. godinu. Službeni glasnik Općine Severin 1/19
22. Općina Severin. Statut Općine Severin. Službeni glasnik Općine Severin 1/21
23. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (2025.). Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti (razdoblje 2020.-2022.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izrac%CC%8Cun%20indeksa%20razvijenosti.pdf
24. Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Narodne novine br. 3/24.
25. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (2025.). Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.). Dostupno na mrežnoj stranici: https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti//Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izra%C4%8Dun%20indeksa%20razvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf
26. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Narodne novine broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009, 150/2011, 144/2012, 19/2013, 137/2015, 123/2017, 98/2019, 144/2020
27. Općina Severin (2023.) Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2022. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/godisnje-izvrsenje-proracuna-opcine-severin-za-2022-godinu/
28. Općina Severin (2024.). Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2023. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/wp-content/uploads/Godisnje-izvrsenje-Proracuna-Opcine-Severin-2023.pdf
29. Općina Severin (2025.). Godišnje izvršenje proračuna Općine Severin za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/wp-content/uploads/Godisnje-izvrsenje-Proracuna-Opcine-Severin-za-2024.pdf
30. Državni zavod za statistiku (2025.). GeoSTAT. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geostat.gov.hr/
31. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po naseljima. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88
32. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Zbirni pregledi. Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88
33. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88
34. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo po gradovima i općinama. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270

35. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama, Popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/naslovna-blokovi/u-fokusu/popis-2021/88
36. Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm
37. Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm
38. Ministarstvo pravosuđa i uprave (2025.). Središnji državni portal – Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge
39. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – stanovništvo po gradovima/općinama. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama, popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270
40. Državni zavod za statistiku (2021.). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – stanovništvo po gradovima/općinama. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama, popis 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270
41. Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture. Narodne novine broj 93/2013, 114/2013, 41/2014, 57/2018, 138/2021.
42. Ministarstvo gospodarstva (2025).Investicijske mogućnosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://investcroatia.gov.hr/zone/poslovna-zona-severin/
43. Fina Info. BIZ (2025.). Poduzetnici. Dostupno na mrežnoj stranici: https://infobiz.fina.hr/dashboard/entrepreneurs/statistics
44. Bjelovarsko-bilogorska županija – Županijski zavod za prostorno uređenje (2005.). Prostorni plan Općine Severin. Obrazloženje. Polazišta
45. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2025). ARKOD. Prikaz broja, površine ARKOD-a i broja PG-a s obzirom na veličinu i sjedište PG-a 31.12.2024. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/
46. Uprava šuma Podružnica Bjelovar (2023.). Šumarija Bjelovar. Program gospodarenja gospodarskom jedinicom s planom upravljanja područjem ekološke mreže „Bjelovarska Bilogora“. Dostupno na mrežnoj stranici: https://javnipodaci.blob.core.windows.net/pdf/169/Opis.pdf
47. Hrvatske šume (2025). Web preglednik Hrvatskih šuma. Dostupno na mrežnoj stranici: https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2n
48. Hrvatski geološki institut (2019.). Rudarsko-geološka studija Bjelovarsko-bilogorske županije. https://arhiva.bbz.hr/najave-i-priopcenja/detaljnije/rudarsko-geoloska-studija-bjelovarsko-bilogorske-zupanije
49. Općina Severin (2024.). Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Općine Severin za 2023. godinu. Severin: Općina Severin. Nepublicirani dokument.
50. Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2005). Prostorni plan uređenja Općine Severin- Obrazloženje. Županijski glasnik.
51. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Komunalni otpad, odlagališta, lokacije odbačenog otpada. Izvješća o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za JLS. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/hr/komunalni-otpad-odlagalista-lokacije-odbacenog-otpada

52. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Izvješće o komunalnom otpadu za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/sites/default/files/izvjesca/2025-07/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202024_FV.pdf
53. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom. Komunalni otpad, odlagališta, lokacije odbačenog otpada. Izvješća o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za JLS.
54. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). Izvješće o komunalnom otpadu za 2023. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://isgo-portal.haop.hr/sites/default/files/izvjesca/2024-10/Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202023%20-%20rev1.pdf
55. Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19
56. Općina Severin (2025.). Podaci dobiveni od Općine Severin
57. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (2025.). Ugovoreni sadržaji zdravstvene zaštite u RH. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hzzo.hr/zdravstvena-zastita/zdravstvena-zastita-pokrivena-obveznim-zdravstvenim-osiguranjem/ugovoreni
58. Hrvatski zavod za socijalni rad (2025.). Područni ured Bjelovar. Dostupno na mrežnoj stranici: https://socskrb.hr/zupanijske-sluzbe-i-podrucni-uredi/zupanijska-sluzba-bjelovarsko-bilogorske-zupanije/podrucni-ured-bjelovar/
59. Ministarstvo kulture i medija (2025.). Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: https://registar.kulturnadobra.hr/#/
60. Hudec plan d.o.o. (2021.). Elaborat zaštite okoliša za zahvat Sunčana elektrana ŽIVKO SEV 3 snage 1,8 MW, Općina Severin, Bjelovarsko-bilogorska županija za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mzozt.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2021/23_08_2021_Elaborat_SE_ZIVKO_SEV_3.pdf
61. Općina Severin. I. izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine Severin. 2.b. Infrastrukturni sustavi. Energetski sustav. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search
62. Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2012). Prostorni plan uređenja Općine Severin. I. Izmjene i dopune. Odredbe za provedbu (pročišćeni tekst). Službeni glasnik Općine Severin 5/12
63. Općina Severin. I. izmjene i dopune prostornog plana uređenja Općine Severin. 2.c. Infrastrukturni sustavi. Vodnogospodarski sustav i otpad. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search
64. Bjelovarsko-bilogorska županija (2019.). Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije. VI. Izmjene i dopune. 4.a Infrastrukturni sustavi. Pošta i telekomunikacije. Dostupno na mrežnoj stranici: https://katalog.mgipu.hr/search
65. HAKOM (2025.). HAKOM e-Karta. Objedinjeni preglednik. Dostupno na mrežnoj stranici: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=1d68f045745746e38f2f6c04ab7e0e28
66. Hrvatski telekom (2025). Razvoj širokopojasne infrastrukture za Grad Bjelovar te Općine Rovišće, Zrinski Topolovac, Kapela, Veliko Trojstvo, Severin, Šandrovac i Nova Rača (NPOO.C2.3.R4-I1.02.0027). Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.hrvatskitelekom.hr/ht-grupa/eu-projekti/izgradnja-vhcn-sirokopojasne-mreze-bjelovarsko-bil
67. Bjelovarsko – bilogorska županija (2025). Strateška studija utjecaja na okoliš Plana razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://bbz.hr/doc/uprava/strateska_studija_za_plan_razvoja_bbz.pdf
68. Općina Severin (2025.). Evidencija komunalne infrastrukture Općine Severin. Dostupno na mrežnoj stranici: https://severin.hr/pravo-na-pristup-informacijama/
69. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (2025.). ENVI atlas okoliša. Dostupno na mrežnoj stranici: https://envi.azo.hr/
70. List HŽ infrastrukture d.o.o. (2020.). Željezničar, br. 894. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.hzinfra.hr/wp-content/uploads/2020/06/Zeljeznicar-894-svibanj-2020.pdf

71. komoot GmbH (2025.). Routes. Bike touring routes & trails. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.komoot.com/smarttour/24647666
72. Baškarad, M., & Grd, S. (2014). Vizija i misija u javnom sektoru. Računovodstvo i financije, 62(5-6), 47-55
73. Bahtijarević – Šiber, F., Sikavica, P. i Pološki Vokić, N. (2008). Suvremeni menadžment- vještine, sustavi, izazovi. Zagreb: Školska knjiga, 2008.
74. Ministarstvo pravosuđa i uprave (2015). Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. do 2020. godine

Popis slika:

Slika 1. Konceptualne odrednice pametnog razvoja, izrada autora. 6
Slika 2. Dimenzije na koje utječe implementacija Strategija pametnog razvoja, izrada autora 8
Slika 3. Dimenzije utjecaja Strategije pametnog razvoja, Izrada autora....10
Slika 4. Razvojni smjerovi i strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske. Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske. 16
Slika 5. Geografski smještaj Općine Severin, izvor: Geoportal DGU (2025), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave, Geofabrik (2025). Obradio Level Project d.o.o. 23
Slika 6. Općina Severin unutar administrativne podjele Bjelovarsko-bilogorske županije, izvor: Geoportal DGU (2024), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave. Obradio Level Project d.o.o. 24
Slika 7. Naselja unutar Općine Severin, izvor: Geoportal DGU (2024), Registar prostornih jedinica državne geodetske uprave. Obradio Level Project d.o.o. 25
Slika 8. Organizacijska shema Općine Severin, izvor: Općina Severin. Tijela Općine i Statut Općine Severin 27
Slika 9. Poduzetnička zona Severin. Izvor: Level Project d.o.o. 35
Slika 10. Kretanje broja poslovnih subjekata u Općini Severin. Izvor: Fina Info.Biz 36
Slika 11. Podjela subjekata po veličini u Općini Severin. Izvor: Fina info.BIZ 37
Slika 12. Podjela prihoda po veličini subjekata u Općini Severin. Izvor: Fina info.biz 37
Slika 13. Namjena površina na području Općine Severin. Izvor: Prostorni plan Općine Severin (2015). 39
Slika 14. Objedinjeni plan razvoja infrastrukture u pokretnoj nepokretnoj komunikacijskoj mreži na području Općine Severin. Izvor: HAKOM....49
Slika 15. Prikaz strateškog okvira. Izrada autora. 54
Slika 16. Određenje pametne uprave, izrada autora 56
Slika 17. Infografika svojstva održive javne infrastrukture, izrada autora 66

Popis tablica:

Tablica 1. Proračun Općine Severin za razdoblje od 2022.-2024. godine. Izvor: Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna Općine Severin za.,2022., 2023.i 2024. godinu....28
Tablica 2. Broj stanovnika po naseljima Općine Severin u 2021. i 2011. godini. Izvor: Državni zavod za statistiku, Podaci za 2021. i 2011. godinu. 29
Tablica 3. Pokazatelji starosti za područje Općine Severin. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva za 2011. i 2021. godinu....30
Tablica 4. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području Općine Severin. Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2021. i 2011. godinu 30
Tablica 5. Organizacije civilnog društva na području Općine Severin. Izvor: Ministarstvo pravosuđa i uprave. Registar udruga Republike Hrvatske....32

Tablica 6. Podaci o ARKOD parcelama prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta na dan 31.12.2024.godine na području Općine Severin prema površine, izvor: APPRRR 40
Tablica 7. Izvješće o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada u odnosu na graničnu količinu miješanog otpada za Općinu Severin u 2024. godini. Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Portal informacijskog sustava gospodarenja otpadom 41
Tablica 8. Zaštićena nepokretna kulturna dobra na području Općine Severin, izvor: Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2005). I. ID 44
Tablica 9. Komunalna infrastruktura na području Općine Severin. Izvor: Imovina.hr, Općina Severin 45
Tablica 10. Državne, županijske i lokalne ceste na području Općine Severin, izvor: Hrvatske ceste (2025), Geoportal javnih cesta Republike Hrvatske 50
Tablica 11. SWOT analiza Općine Severin, izrada autora 51
Tablica 12. Prioritetni projekti koji će biti provedeni na području Općine Severin s indikatorima ostvarenja rezultata i razdobljem provedbe projekata, izrada autora 72
Tablica 13. Terminski plan provedbe projekata, izrada autora 75
Tablica 14. Ključni pokazatelji rezultata s ciljnim vrijednostima, okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti te terminski plan provedbe odabranih aktivnosti, izrada autora 78
Tablica 15. Indikativni financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu strateških područja, izrada autora 81

